

TÝNECKÉ LISTY

Měsíčník obce Velký Týnec • XXXIV. ročník • Číslo 10/2024 • Cena 10,- Kč

VELKÝ
TÝNEC

-
- 8 Velká voda ve Velkém Týnci tentokrát neškodila
12 Ve Vsisku zaznělo zrekonstruované harmonium
13 Týnečáci hostovali v Srbsku
16 Týnečtí hasiči zasahovali při povodních na Jesenicku

EDITORIAL

Zprávy o dění v obci, opravách a stavebních akcích, kulturních akcích, informace z naší školky a školky, i kulturní Přesahy, to vše k našemu měsíčníku neodmyslitelně patří. Náplň jednotlivých čísel je stále podobná, ale vlastně pokaždé jiná, plná aktuálních témat a zpráv.

Minulý měsíc celou naší zemí rezonovalo téma povodní a i my se jich v tomto čísle ještě dotkneme. Přes velké obavy spojené se zkušenosťmi s červnovými lokálními záplavami měla naše obec, díkybohu, tentokrát štěstí a toho nejhoršího byla ušetřena. Nicméně naši dobrovolní hasiči se pomocí v zasažených oblastech aktivně účastnili a o své práci se s námi na našich stránkách podělili. Ruku k dílu přiložili také skauti z Týnce i Čechovic a velmi rychle zorganizovali povodňovou sbírku potravin a materiálu pro lidi v postižených oblastech.

Kaple sv. Matouše ve Vsisku ukrývala unikátní hudební nástroj – harmonium z 19. století. Ten je nyní nově zrestaurován a kaplí zase zní jeho krásné tóny. Rozhodně byste si neměli nechat ujít článek o historii tohoto nástroje a průběhu jeho restaurování z pera těch nejpovolnějších, organologa Jana Gottwalda a restaurátora Ing. Tomáše Jánského.

K přečtení doporučuji reportáž z účasti našeho národopisného souboru Týnečáci na mezinárodním folklorním festivalu v Srbsku či příspěvek o výletu našich seniorů do Polné na Vysočině.

Velmi mě také zaujal rozhovor Elišky Tomečkové s českou spisovatelkou Terezou Bartošovou, znamenitou vypravěčkou, ale také lékařkou a mámou tří dětí. Prozatím jsem přečetla jen její detektivní román Vodník, ale i tak si tuto autorku dovoluji doporučit milovníkům řecké klasiky českých detektivek s příměsí trochy tajemství.

Doufám, že si každý čtenář v říjnovém čísle Týneckých listů najde články, které ho budou bavit, informovat či inspirovat. Příjemné říjnové čtení za celou redakci přeje

Vendula Vránová

Foto na titulní straně:

Průhledy zámeckou zahradou jsou velmi malebné
Foto: Petr Hanuška

GDPR - „Tímto upozorňujeme čtenáře, že na akcích pořádaných obcí mohou být pořizovány fotografie. Mělo by se tak dít vždy zřetelně označenou osobou. Fotografie slouží jedinému účelu - jako materiál ke zvážení, zda daná konkrétní fotografie bude či nebude použita k prezentaci v obecním periodiku, zejména s přihlédnutím k její vypovídací schopnosti ve vztahu k akci, jež byla obcí pořádána. Fotografie takto nepoužité jsou následně skartovány. Pakliže si jako účastník takto dokumentované akce kdokoli z vás nepřeje být objektem fotografování a následného zveřejnění v obecním periodiku, sdělte toto prosím nejlépe osobě fotografa nebo případně zavčas na podatelnu obecního úřadu.“

ŘÍJNOVÝ ÚVODNÍK

Vyběhl jsem si jen tak ven. Do polí a luk. Den babího léta. Hladký a mírný jako byla moje babička. Dědeček zemřel za války v koncentračním táboře, babička přežila věznění v Jihlavě. Pak sama se třemi dětmi. Říkala: „Já jsem na kluky nikdy nekřičela. Stačilo, když jsem jim řekla, to by z vás tatínek neměl radost. A oni poslechli.“ Ten klid a jeho opravdovost z ní vyzařovaly jako to sluníčko na obloze. Neoslňuje a příjemně hřeje. Vzduch je svěží a čistý. Chytnu ho do

nozder a očichávám. Usychající tráva. Hnijící jablka. Snad trochu kouře, ale dým z bramborové natě to není. Pamatuji si na něj a dokážu si vybavit i jeho chuť. Rovně, duté stéblo nám klukům někdy posloužilo jako cigareta. Seděli jsme na travnaté mezi, vyfukovali kouř a připadali si vážně a dospěle. Jen co se vítr otočil a z rozdělaného ohýnku na bramborovém poli se vyvalil mrak dýmu, který nás doslova zalehl. Kluci se nevzdávají. Vyběhli jsme, vykašlali se

a vrhli se do toho dýmu znovu. Oči slzely, ale my jsme tím dýmem pobíhali s rukama před sebou a dělali hrůzostrašné příšery. Je to podobné jako v ranní mlze. Není s ní však taková legrace, ale zase omývá barvy. U listů, dozrálých plodů a stužek cest. Osvěží je svojí lehkou vlhkou rukou. Všechno se démantově třpytí. Korunou nad tím vším jsou červené jeřabiny. Pozdní ovoce, které však udivuje svou divčí křehkostí a vyzývavostí. Vezmi si mne, ale jen pohledem, protože ty nejkrásnější trsy se nacházejí na samém vršku koruny. Tam sklízí jen to ptactvo Boží. Neseje, nezalévá, svobodně si vzduchem létá, a přesto je na něj pamatováno. Bůh miluje svobodu. My na dvou nohách dosáhneme jen tam co kozy z Reynkových básní. Ten obraz mne pronásleduje nespočet podzimů. Bílá koza opřená předníma nohama o strom okusuje rudé jeřabiny. Vůkol je ticho, jen ty barvy mluví krásnou řečí beze slov a slyšitelných zvuků. Jen tak plynou jako široká lenivá řeka. Je z toho cítit podmanivá síla, které je těžké se vzepřít. Chuť těch drobných plodů sladká, kyselá, snad i trpká vrací člověka na zem. Rádost, smutek, žal. To všechno je v životě. Očekávání klamou. Oči vidí tvrdost, ale mezi zuby šťavnatá křehkost. Až se mi chce opravit bibli. Adam s Evou nepojedli ze stromu poznání jablko, ale jeřabiny. Jsou to nadmíru filozofické plody a podzim jim svědčí. Tak ať svědčí i vám.

Stanislav Denk

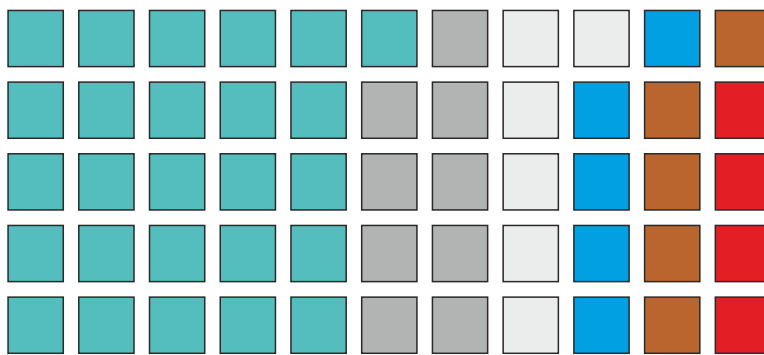
Bohuslav Reynek - Vzpomínka na babičku

Výsledky krajských voleb 2024

konaných v pátek 20. září a v sobotu 21. září 2024

Celkové výsledky pro Olomoucký kraj

- rozdělení míst v zastupitelstvu Olomouckého kraje

ANO 2011	26
Starostové pro Olomoucký kraj	9
Spojenci24 s vámi	6
ODS	5
SPD, Trikolora, PRO a Svobodní	5
STAČILO!	4

Volební účast 31,44 %

Vendula Vránová,
šéfredaktorka

Petr Hanuška,
redaktor

Stanislav Denk,
redaktor

Vladimíra Hacsíková,
redaktorka

Kamila Grmolenská,
redaktorka

Pavel Peňaška,
grafik

Volební výsledky pro obec Velký Týnec

- procentuelní rozdělení

ANO 2011	38,01%
Starostové pro Olomoucký kraj	17,61%
Spojenci24 s vámi	10,59%
ODS	8,74%
SPD, Trikolora, PRO a Svobodní	8,34%
Piráti s podporou	6,75%
STAČILO!	4,63%
PŘÍSAHA občanské hnutí	2,11%
Moravané	1,32%
Hlas pro náš kraj, SOCDEM, SproK	1,19%
DSZ - ZA PRÁVA ZVÍŘAT	0,66%

Volební účast 31,37 %

TÝNECKÉ LISTY - Periodický tisk územního samosprávného celku - měsíčník Obce Velký Týnec.

Vydává Obec Velký Týnec, Zámecká 35, 783 72 Velký Týnec 1, IČO 00299669. Ev. číslo MK ČR: E 12522. Ročník XXXIV, číslo 10. Vyšlo 7. října 2024. Cena výtisku 10,- Kč. Adresa redakce: Zámecká 35, 783 72 Velký Týnec 1, e-mail: velkytynec@velkytynec.cz. Šéfredaktorka Mgr. Vendula Vránová Ph.D. Redakční rada: PhDr. Petr Hanuška Ph.D., e-mail: starosta@velkytynec.cz, Mgr. Stanislav Denk, e-mail: mistostarosta@velkytynec.cz. Grafická úprava: Pavel Peňaška, e-mail: penaska.pavel@centrum.cz. Tisk: PROFITISK, Chválkovická 5, 779 00, Olomouc. Poznámka redakce: Uveřejněné příspěvky nemusejí být totožné se stanoviskem redakce.

KRONIKA

Kalendárium

5. září

19. zasedání mikroregionu Království

- Majetín - 9:00 hodin

7. září

XII. ročník Vrba Cup + Týnec Beach 2024

- Tenisový klub Velký Týnec + volejbalisté - 9:00 hodin

5. ročník Týnecké stodoly

- Obec Velký Týnec - zámecká zahrada - 14:00 hodin

Čechovické hody

- KpMČC + přátelé - hřiště - 14:00 hodin

8. září

Den otevřených dveří v Mercedesu ve Vsisku

- 14:00 hodin

9. září

16. zasedání Zastupitelstva obce Velký Týnec

- společenský dům - 16:30 hodin

10. září

Slavnostní koncert na zrenovovaném harmoniu ve Vsisku

- kaple sv. Matouše - 18:00 hodin

20.-21. září

Volby do zastupitelstev krajů

21. září

Hody ve Vsisku

- KpMČV- návěs - 14:00 hodin

Další události

Dne 3. září proběhlo v Majetíně jednání rady mikroregionu Království.

Dne 4. září proběhlo jednání vedení obce s vedením Agry, a. s. o možnostech zapojení firmy do protipovodňových opatření. Obec při jednání zastupovala Ing. Hradilová, která navrhla určitá opatření při hospodaření na polích zasažených erozí.

Tentýž den proběhlo jednání zastupitelstva obce s p. Jakubem Žádníkem, který zastupuje investora chystajícího stavební pozemky v ulici Boční. Hlavním tématem k diskusi byl projekt protipovodňových opatření, jež musí investor realizovat před započítáním výstavby jednotlivých domů.

Dne 21. září restaurátorka paní Eliška Randůšková z Kroměříže předala poslední tři obrazy křížové cesty z kaple sv. Matouše ve Vsisku. Jejich originály kvůli klimatickým podmínkám visí nad zámeckým schodištěm ve Velkém Týnci. Dne 23. září proběhlo jednání ve věci rekonstrukce povrchů vozovek v ulicích Bystřická, Ke Vsisku a Sokolská. Zúčastnili se zástupci investora (SSOK), zhotovitele (Swietelsky AG), IDSOK a vedení obce.

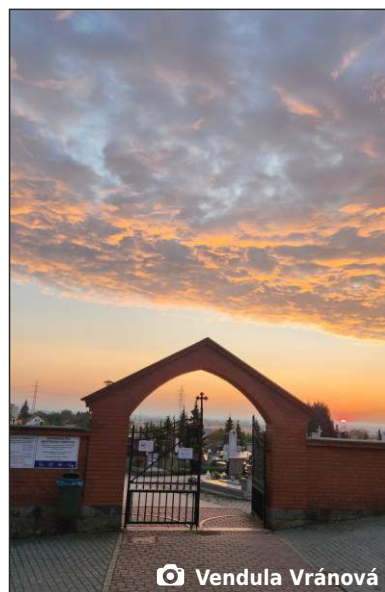
<https://me.vumop.cz>

Počasí

Letošní září přineslo na mnoha místech naší země povodně. Postižené byly zvláště oblasti Jeseníků a Opavska. Mohla za to několikadenní dešťová vlna způsobená tlakovou níží zvanou Boris, která vznikla nad Středozemním mořem. Pršelo od čtvrtka 12. do neděle 15. září. V naší obci spadlo celkem 168 mm dešťových srážek. Naštěstí déšť nebyl kromě nedělního rána intenzivní, takže Beroňka i Týnečka si s vodami poradily. Největší objem vody má na svědomí pole a chmelnice u cesty z Čechovic do Velké Bystřice. Počátek září byl tropický, po deštích zavládlo babí léto.

První dekáda. Noc: 18, 16, 17, 16, 16, 14, 15, 21, 25, 14. Den: 28, 32, 33, 34, 31, 29, 29, 30, 14, 21. Druhá dekáda. Noc: 9, 14, 7, 10, 11, 12, 12, 14, 9. Den: 22, 11, 10, 14, 18, 18, 23, 24, 20, 23. Třetí dekáda. Noc: 7, 8, 7, 15, 11, 15, 15, 11, 5, 3. Den: 25, 23, 22, 19, 21, 20, 19, 18, 15, 15.

Připravil Petr Hanuška

Podvečer na týneckém hřbitově

ZE STAROSTOVA DENÍKU

Nechce se mi to ani věřit...

12/9 Před chvílkou mi telefonoval kolega místostarosta Standa Denk, že musíme změnit způsobit distribuce protipovodňových pytlů s pískem. Od dnešního rána jsme je na paletách distribuovali do lokalit ohrožených velkou vodou. Místní občané však zaregistrovali, že k paletě přijede cizí dodávka s neznámými lidmi,

sebere všechny pytle a odjede! A na místní samozřejmě nic nezůstane. Nedá se nic dělat. Distribuce naplněných pytlů bude probíhat na ČOV zítra v odpoledních hodinách. Zájemce se bude muset prokázat občanským průkazem. Děkujeme za pochopení!

První den dešťů máme za sebou...

13/9 Je pátek 13. září. Máme za sebou deštivých 24 hodin. V našich obcích za tuto dobu napršelo 49,8 mm srážek. Díky tomu, že intenzita deště zatím nebyla extrémní a hodinové srážky se pohybovaly maximálně do 8 mm, oba toky Beroňka a Týnečka stačí odvádět vodu z našich katastrů. Na ohrožená místa obec rozvezla palety s pytlí s pískem. Bohužel jsme museli změnit způsob

distribuce, neboť na některých místech je odvezli lidé, kteří nejsou občany naší obce. Nyní si je můžete vyzvednout dnes odpoledne na ČOV. Prosím, buďte bdělí, sledujte situaci v médiích, nicméně nepodléhejte zbytečné nervozitě či panice!!! Jsem přesvědčen, že k tomu není důvod! A všem zainteresovaným děkuji za dosavadní spolupráci!

Cyklostezka Velký Týnec-Grygov

Na konci měsíce září bude otevřen bypass čili budoucí neplacená republiková komunikace ve směru Olomouc-Přerov, z které bude prozatím funkční odbočka jen na Velký Týnec. Následně budou zahájeny práce na dálniční části pod mostem, resp. na mostu spojujícím Velký Týnec s Grygovem. Přes most povede i cyklostezka, která by měla navázat na cyklostezku vedoucí po Grygovské ulici. Bude široká 2 metry, od silnice oddělená

pásem v šířce 1,5 metru se svodidlem a zvnějšku chráněna zábradlím výšky 1,3 metry. Jako krizové místo je její křížení s dotyčnou republikovou komunikací. V projektu je vyznačeno jako místo pro přecházení. Obec požádala projekční firmu o přehodnocení a změnu na přechod se semaforem. Zda uspějeme, o tom zřejmě rozhodne odborník z Doprávní policie ČR.

Druhý den intenzivních dešťových srážek

14/9 Je sobota 14. září. Druhý den intenzivního deště. Za 48 hodin napršelo v našich obcích 105 mm dešťových srážek. Od pátečního do sobotního rána to bylo 57 mm. Beroňka i Týnečka jsou zatím schopny se solidně rezervou odvádět vody, které přitékají z chmelnic a kukuřičných polí podél cesty z Čechovic na Velkou Bystřici, resp. z chmelnic mezi Týncem a Čechovicemi. V prvním případě začaly vody stékat podél silnice, resp. přes ni během pátečního odpo-

ledne. Soudě podle zkušeností z červnových lijáků a na základě zatím probíhajících hodinových dešťových průměrů můžeme být - zdůrazňuji zatím!!! - v klidu. Krajina nám v prvních hodinách velmi pomohla, půda se však postupně nasycuje a její absorpční schopnost klesá. Obec rozdala více jak 400 pytlů s pískem. Dnes si mohou zájemci na ČOV naplnit další pytle, které si však musí sami zakoupit. Budme bdělí, ale klidní a rozvážní!

Tři dny intenzivních dešťových srážek

15/9 Je neděle ráno 15. září. Uplynulo 72 hodin od začátku intenzivních dešťových srážek. V našich obcích napršelo 138 mm. Během soboty našťastí několikrát přestalo pršet a díky těmto pauzám mohla voda shromážděná na cestě z Čechovic do Velké Bystřice, resp. z chmelnic mezi Týncem a Čechovicemi v klidu odtéci. Členové JPO Velký Týnec byli krizovým štábem odveleni do Jese-

níku. Severní Morava zažívá stoleté povodně. Dle predikce by u nás mělo napršet během 24 hodin zhruba dalších 15 mm srážek. Pro zajímavost: běžný zářijový úhrn srážek v Olomouckém kraji činí 69 mm. V našich obcích zatím spadlo 158 mm. I nadále pevně věřím, že naše toky Beroňka a Týnečka krizovou situaci zvládnou.

Čtyři dny od začátku intenzivních dešťů

16/9 Je pondělí ráno 16. září. Přesně 96 hodin od začátku intenzivních dešťových srážek. Včetně dešťů z minulého pondělí spadlo v našich obcích 168 mm. Včerejší ráno bylo z těch nejkritičtějších. Od třetí hodiny ranní pršelo a velmi silně foukalo. Mezi sedmou a devátou hodinou ráno pršelo velmi intenzivně, takže hladiny Beroňky a Týnečky postupně vystoupily na svá maxima. Vody na komu-

nikaci mezi Čechovicemi a Velkou Bystřicí se postupně stávaly jedním říčním korytem. I tak naše toky objem vod zvládly s velmi solidní rezervou. Zbytek dne se obloha prothrala, odpoledne svítilo slunce. Naši členové JPO pomáhají na severní Moravě při katastrofálních povodních. Dle predikce počasí by se mělo vrátit babí léto. Děkuji vám všem za spolupráci a trpělivost!

Máme to za sebou...

17/9 Je úterý 17. září, den pátý. Na základě meteorologické předpovědi to mohu prohlásit: máme to beze škod za sebou! Bohužel na mnoha místech naší země lidé řeší velmi nepříjemnou situaci, kterou by nechtěl prožít nikdo z nás. V Jeseníkách pomáhají naši hasiči. Požádal jsem zastupitele obce, abychom okamžitě uvolnili prostřednictvím Člověka v tísni částku 50 tisíc pro potřebné. Chci poděkovat vám všem, kteří jste zachovali klid a rozvahu, kteří jste udělali

dílní opatření pro zabezpečení svého zdraví, zdraví svých blízkých i ochranu majetku. Děkuji členům pracovní skupiny obce za nasazení při naplňování protipovodňových pytlů! Děkuji veliteli JPO Liboru Venclíkovi za dovoz písku a každodenní součinnost. Děkuji kolegům ve vedení obce za spolupráci při zabezpečování požadavků volajících spoluobčanů. A děkuji Pánu Bohu, že nad námi držel ochrannou ruku!

FOLKLORNÍ SOUBOR
SEDMIKRÁSKY

**HLEDÁ KLUKY
VE VĚKU 6-10 LET.**

**PŘIDEJ SE
K NÁM !!!**

Naučíš se: hanácké

písničky, básničky, tanečky,

....staneš se opravdovým Hanákem 😊

Scházíme se každé úterý 16:30-17:30h

ve zkušebně Společenského domu

Přijď se podívat!

Kontakt: Anička Plevová, +420 775 345 622

Soupis usnesení ze 16. zasedání Zastupitelstva Obce Velký Týnec

**konaného dne 9. září 2024 od 16.30 hodin
v malém sále Společenského domu ve Velkém Týnci**

Usnesení č. 1/16/2022-26

Zastupitelstvo obce Velký Týnec schvaluje program jednání 16. zasedání Zastupitelstva obce v této podobě:

1. Darovací smlouva uzavřená mezi Olomouckým krajem a Obcí Velký Týnec na výdaje spojené s řešením situace vzniklé přívalovou povodní ve dnech 27. - 28. 06. 2024, a to na výdaje na likvidaci objemného odpadu, přistavení a odvoz kontejneru, uklízení práce, dovoz písku pro pytlování, nakládku a vykládku objemného odpadu

2. Výběr firem na realizaci akcí (ČOV VT - výměna technologie strojního vybavení, Doplnění obrub u III/4359 a III/4353 Vsisko - Velký Týnec, Výměna živichých vrstev Velký Týnec - Čechovice - v ulici Záměstí)

3. Rozpočtová opatření č. 4-6/2024

4. Obecně závazná vyhláška obce Velký Týnec o stanovení obecního systému odpadového hospodářství

5. Různé, diskuse

5.1 Dodatek č. 1 ke Smlouvě o dílo Velký Týnec - komunikace v ulici Sadová

5.2 OZV Obecně závazná vyhláška obce Velký Týnec o stanovení koeficientu daně z nemovitých věcí

ko-Velký Týnec provedla dle platných legislativních norem firma Stilt Projects s. r. o. zastoupená Ing. Marcelou Proškovou a výběrová komise, v níž budou následující zastupitelé obce: Miroslav Zdráhal, Stanislav Denk, Petra Roubíčková, Petra Kolibová a Lenka Novotná. Zastupitelstvo obce pověřuje starostu obce podpisem smlouvy s vybranou firmou

Usnesení č. 5/16/2022-26

Zastupitelstvo obce Velký Týnec schvaluje, aby výběr firmy na akci Výměna živichých vrstev Velký Týnec provedla dle platných legislativních norem firma Stilt Projects s. r. o. zastoupená Ing. Marcelou Proškovou a výběrová komise, v níž budou následující zastupitelé obce: Miroslav Zdráhal, Stanislav Denk, Petra Roubíčková, Petra Kolibová a Lenka Novotná. Zastupitelstvo obce pověřuje starostu obce podpisem smlouvy s vybranou firmou

Usnesení č. 6/16/2022-26

Zastupitelstvo obce Velký Týnec bere na vědomí Rozpočtové opatření č. 4/2024

Usnesení č. 7/16/2022-26

Zastupitelstvo obce Velký Týnec bere na vědomí Rozpočtové opatření č. 5/2024

Usnesení č. 8/16/2022-26

Zastupitelstvo obce Velký Týnec bere na vědomí Rozpočtové opatření č. 6/2024

Usnesení č. 9/16/2022-26

Zastupitelstvo obce Velký Týnec schvaluje Obecně závaznou vyhlášku obce Velký Týnec o stanovení obecního systému odpadového hospodářství

Usnesení č. 10/16/2022-26

Zastupitelstvo obce Velký Týnec schvaluje Dodatek č. 1 ke Smlouvě o dílo Velký Týnec - komunikace v ulici Sadová

Usnesení č. 11/16/2022-26

Zastupitelstvo obce Velký Týnec schvaluje Obecně závaznou vyhlášku obce Velký Týnec o stanovení koeficientu daně z nemovitých věcí

Usnesení č. 2/16/2022-26

Zastupitelstvo obce Velký Týnec schvaluje Darovací smlouvu uzavřenou mezi Olomouckým krajem a Obcí Velký Týnec na výdaje spojené s řešením situace vzniklé přívalovou povodní ve dnech 27. - 28. 06. 2024, a to na výdaje na likvidaci objemného odpadu, přistavení a odvoz kontejneru, uklízení práce, dovoz písku pro pytlování, nakládku a vykládku objemného odpadu

Usnesení č. 3/16/2022-26

Zastupitelstvo obce Velký Týnec schvaluje výběr firmy Hakov, a. s., K Nádraží 256, Hranice IV-Drahotuše, 753 61 Hranice na akci ČOV VT - výměna technologie strojního vybavení za cenu 4.201.500,- Kč bez DPH

Usnesení č. 4/16/2022-26

Zastupitelstvo obce Velký Týnec schvaluje, aby výběr firmy na realizaci akce Doplnění obrub u III/4359 a III/4353 Vsisk-

CHCETE JISTOU PRACI S VYHLÍDKAMI DO BUDOUCNOSTI?

Do Honeywell Olomouc
právě hledáme:

- Ruční kompletáře
- Svářeče
- CNC operátory
- Operátory klasického soustruhu

Možnost ubytování ZDARMA

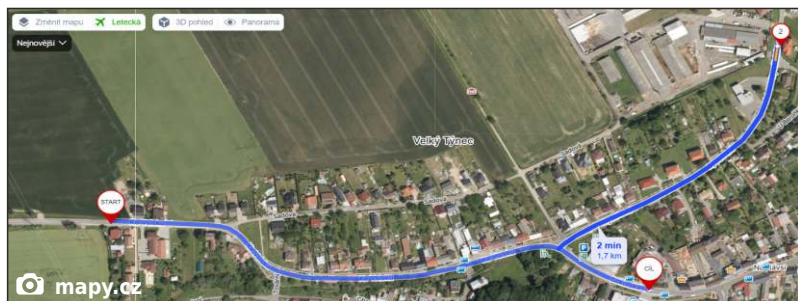
Opravy povrchů komunikací ve Velkém Týnci

Prvním říjnovým dnem vypukne rekonstrukce povrchů komunikací v ulicích Bystřická, Sokolská a Ke Vsisku. Jak jsem již několikrát psal, akce je zbrzděna posunutím spuštění by-passu spojujícího Olomouc s Přerovem, resp. který umožní Týnečákům výjezd a vjezd z a do obce Grygovskou ulicí.

Instalace příslušného dopravního značení bude probíhat od 1. října 2024. Nicméně až do 14. října 2024 budou probíhat přípravné práce a komunikace budou průjezdné. Autobusová linka IDSOK pojedje podle stávajícího řádu do 13. října 2024. Občané budou zavčas informováni o provizorním jízdním řádu platícím od 14. října 2024 do konce prací. Obec zabezpečí dopravu školáků ze Vsiska svozovým autobusem. V době uzávěry si pohyb svých aut v dotčených ulicích budou domluvat majitelé firem přímo s vedením stavby.

Opravy na zmínovaných ulicích budou probíhat do 15. listopadu.

Petr Hanuška

**Pan Jiří Novák oznamuje,
že bude prodávat cibuli, brambory a obilí**

**Prodej bude probíhat
od 15 do 17.30 hod
v termínech
10. 10 a 11. 10
17. 10 a 18. 10
24. 10**

cibule 14 Kč/kg

cibule drobná 8 Kč/kg

brambory 14 Kč/kg

obilí 250 Kč/50kg pytel

VŠECHNO NEJLEPŠÍ

V měsíci říjnu blahopřejeme k významným životním milníkům těmto našim spoluobčanům

83 let
Františka Synková z Velkého Týnce

81 let
Vlasta Sofková z Velkého Týnce

75 let
Karla Šraihůlková z Velkého Týnce
Marketa Kadmasová z Velkého Týnce

70 let
Marie Dvořáková z Velkého Týnce
Jiří Turták z Velkého Týnce
Marie Melounová z Velkého Týnce
Alena Horklová z Velkého Týnce

60 let
Petr Majer z Velkého Týnce
Blanka Ministrová z Velkého Týnce

Připravuje Radka Tomečková,
matrikářka obce

VZPOMÍNÁME

Kdo byl milován, není zapomenut

Pan Ladislav Pospíšil

by 20. září oslavil nedožžitých 89 let
a 15. října vzpomene 23. výročí od jeho úmrtí

Vzpomínají manželka, dcera a synové s rodinami

Jako když dvoranou proletí pták. Po dobu, kdy je uvnitř, nad ním zimní bouře venku nemá žádnou moc, avšak to je jen okamžik a nekratší z chvil, a on se ze zimy do zimy záhy zase vrátí.

S bolestí v srdci oznamujeme,
že nás navždy opustil pan

PhDr. Pavel Pospěch

Zemřel po dlouhé nemoci
dne 23. srpna 2024 ve věku 76 let.

Poslední rozloučení proběhne v pátek 6. září ve 14:00
v obřadní síni krematoria města Olomouce

Zarmoucená rodina

Dne 23. srpna zemřel v Olomouci PhDr. Pavel POSPĚCH, regionální historik Olomouckého kraje.

Pocházel z Vizovic, kde se narodil 13. března 1948. Absolvoval Filozofickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně, kde studoval obor čeština a historie. Poté přijal nabídku Vlastivědného muzea v Olomouci, kde pracoval do roku 1989. Odtud přešel do Národního památkového ústavu, kde působil do roku 2001 a poté odešel na odbor kultury a památkové péče Krajského úřadu Olomouckého kraje. Stál u založení Hanáckého

skanzenu v Příkazích i u vzniku Společnosti přátel vesnice a malého města. Je také autorem koncepce a vedoucí nově otevřeného Muzea Olomouckých tvářů v Lošticích. Napsal řadu knih, které jsou beznadějně rozebrány, např. Hanácký slovníček, Náklo. Čtení o hanácké vesnici, Paměti obce Nákla, Paměti obce Bystročic a obce Žerůvek, Příkazy čtení o hanácké vesnici. Plno jeho zajímavých článků najdeme i v ročence Hanácký kalendář, který s příchodem jeho nemoci přestal vycházet.

Hana Ševčíková

NAPSALI NÁM

Lokální povodně a poděkováním všem, kteří pomohli zvládnout tuto situaci

Každý, kdo má vlastní zkušenost s lokálními záplavami, například s těmi, co nás postihly v červnu tohoto roku nebo i ty minulé, určitě potvrdí, že fyzická i psychická zátěž na člověka je v prvních chvílích opravdu velká. Dát svůj majetek do původního stavu může být záležitost hodin, dnů, týdnů nebo i několika měsíců.

V takové vypjaté situaci každý z nás velmi rád využil nabídnuté pomoci. Přes veškeré to vypětí a stres, kdy mnozí z nás prožívali skutečnou katastrofu, člověk může zapomenout poděkovat těm, kteří se o to zasloužili nejvíce. A pokud slova díky nezazněla dostatečně silně v daný okamžik, rádi bychom to napravili a společně tímto poděkovali všem aktérům, kteří nám nabídli pomocnou ruku.

Na prvním místě bychom chtěli ocenit nasazení a obětavost týneckých hasičů. Ti měli při červnové povodni přes dvacet výjezdů, odpracovali v osmi lidech zhruba čtyřicet hodin, a to vše zvládli se vstřícností, dobrou náladou a ochotou pomoci. Patří jim za to opravdu velké díky. Práce to nebyla ani trochu jednoduchá a už vůbec ne čistá, naplaveniny, usazeniny a všude bláto. Nejčastěji se jednalo o čerpání vody ze sklepů, odstraňování škod, čištění studní, pozemků a další spoustu činností s tím spojených.

Z úrovně vedení obce bylo opravdu záslužné, že se této situaci ihned plně věnovalo. Byla přijata opatření s okamžitou platností pro zmírnění následků přívalových dešťů, a hlavně vedení obce začalo intenzivně řešit otázku, jak do budoucna zabránit opakování podobné situace. Proběhla jednání s místními zemědělci na téma osevnického plánu a jeho vlivu na vstřebání dešťové vody atd.

Chtěli bychom jmenovitě poděkovat vedení obce, které se situaci věnovalo a zabezpečilo to, co bylo aktuálně nejdůležitější. Díky rychlým rozhodnutím k zajištění pomoci a možnosti využití obecních kapacit bylo mnohem snazší situaci zvládnout. Děkujeme za přistavení kontejnerů i možnost realizace úklidových prací. Za velice důležitou považujeme intervenci nutnou pro urychlení vyčištění koryta Beroňky, které bylo provedeno rychle a velice profesionálně.

V tomto směru pokračuje občanská aktivita s žádostí o řešení protipovodňových opatření směřovaná na Povodí Moravy a Ministerstvo zemědělství ČR. Největší naděje však vkládáme v obnovu snahu vybudovat nezbytný suchý poldr.

Za obyvatele postižených ulic ještě jednou velký dík všem!

Marek Vrba, Pavel Hnilica

ZDRAVOTNÍ KLAUN

Kde je smích, je i naděje

Vážený pane Hanuško,
z celého srdce Vám děkujeme, že se Váš úřad rozhodl podpořit práci Zdravotních klaunů. Váš dar ve výši 29 100 Kč, jsme v pořádku obdrželi dne 19. 9. 2024.

I díky podpoře Vašeho úřadu můžou naši vyslanci humoru, Zdravotní klauni, pravidelně docházet na místa, kde jich je nejvíc potřeba, do dětských nemocničních pokojů a čekáren pohotovostí. Právě tam Váš finanční dar přinese povzbuzení, pozitivní energii a vykouzlí dětský úsměv.

Neváhejte a podělte se prosím o tento ušlechtilý počin se svými občany. Posílí to jejich důvěru k Vaším aktivitám v oblasti společenské odpovědnosti.

Srdečně a s přáním hezkého dne
Váš tým Zdravotního klauna

archiv Zdravotního klauna

Novinky ze stavby dálnice D55

SO 101 - 0,000 - 1,500 LS - terénní úpravy, pokládka betonových žlabů, ohumusování

SO 190.2 - proběhly betonáže základových patek portálů dopravního značení

SO 763 - protihluková stěna dokončena

SO 340 - vodovod propojen, objekt dokončen

SO 120/220 - odtěžení konsolidačních nadnásypů na úrovně pilotážních plošin pro založení mostu

SO 220 - práce započnou po převedení provozu

SO 110, 120 a SO 121 - proběhla pokládka MZK, asfaltových vrstev, provedeny zemní krajnice, krajnice, probíhá pokládka příkopových žlabů

a ohumusování svahů, tento týden budou dokončena svodidla a dopravní značení - převedení provozu 1.10.2024

SO 124 - napojení na čerpací stanici PRIM - pokládka příkopových žlabů, ohumusování, provedeny vrstvy MZK, asfaltové vrstvy, zemní krajnice, krajnice, dopravní značení tento týden

SO 110 větev C, D - násyp zemního tělesa a aktivní zóny

SO 301 - zahájeny práce na kanalizaci v km cca 1,100 - 3,300

SO 101- km 3,300 - 3,600 - ohumusování svahů, pokládka příkopových žlabů

SO 152.2 + 152.3 - zemní práce - příkopy

SO 202 - dokončují se práce na gabionových křídlech mostu SO202 + jejich zásypy

SO 101 zářez - těžba zářezu v km 3,900 - 4,500 probíhá kontinuálně - během 10/2024 bude zářez dotěžen

SO 101 km 4,500 - 4,750, výkopové práce na příkopech, ohumusování svahů

SO 302 v úseku 3,700 - 4,100 - polo-

žena kanalizace - hlavní stoka, pokračování prací dále směrem do zářezu

SO 203 - nosná konstrukce dokončena, budou zahájeny práce na gabionových křídlech mostu

SO 101 4,700 - 5,100 nadnásypy ukončeny, nyní konsolidují

SO 101 v km 5,100 - 5,700 nadnásypy odtěženy, provádí se aktivní zóna a krycí vrstva ze štěrku

SO 101 v km 5,800 - 6,100 zahájeno tento týden odtěžení konsolidačního nadnásypu

SO 363 - vyhotovena základová deska pro osazení ORL - to bude v 10/2024

SO 205 - podskružení nosné konstruk-

ce, bednění, vázání výztuže, betonáž první poloviny nosné konstrukce tento týden

SO 101 - km 6,400 - 6,700 provedena aktivní zóna + krycí vrstva štěrku, ohumusování svahů

SO 382 - meliorace - dokončeno

SO 383 - meliorace - dokončeno

SO 206 - mostní opěry dokončeny, započnou práce na skruži

SO 171 - ohumusování svahů

SO 130 - dálniční odpočívky na konci úseku - probíhá násyp zemního tělesa

SO 101 - km 6,700 - KÚ- probíhá násyp zemního tělesa

Jiří Škrabal,
Eurovia CZ, a. s.

Obec Velký Týnec a Píneč Týnec pořádají
VT2024

ZLATOU LIGU STOLNÍHO TENISU 2024

2. kolo

Sobota 2. listopadu 2024

zahájení turnaje v 9⁰⁰ hodin

Sportovní hala ZŠ Milady Petřkové Velký Týnec

Registrace účastníků od 8:30 do 8:55 hodin
Kategorie: **muži** (amatéři/registrovaní), **ženy** a **děti**

Startovné včetně občerstvení 150 Kč, mládež ZDARMA. V kuchyni k dispozici řada dalších specialit.

Království

Sdružení obcí mikroregionu Království pořádá
fotografickou soutěž pro všechny své občany

KRÁLOVSTVÍ OBJEKTIVEM OBČANŮ KRÁLOVSTVÍ

Vyhlášeny jsou dvě kategorie:
1. POLE A ZAHRÁDKA
2. JAK SE ŽIJE V KRÁLOVSTVÍ
- 17. ročník -

- autorem je občan mikroregionu Království
- fotografie velikosti A4 musí být vytištěny na fotografickém papíru
- fotografie musí být pořízeny na území mikroregionu Království
- jeden občan může do soutěže přihlásit až 4 snímky v každé kategorii
- na zadní straně musí být každá fotka označena jménem autora, adresou, mailovou adresou a místem pořízení snímku

Fotografie můžete odevzdat na kterémkoli OÚ mikroregionu Království do 31. října 2024

Vernisáž a vyhlášení výsledků se uskuteční
v **neděli 17. listopadu 2024 ve 14:00**
v Kulturním domě v Cisařově

Vítěze vybere komise Sdružení obcí mikroregionu Království. Vítězkové převzímou na vernisáži hodnotné ceny! Akce se koná za finanční spoluúčasti Olomouckého kraje.

PODZIMNÍ TÝNECKÝ BAZÁREK

SPOLEČENSKÝ DŮM

Na Kříbě 58, Velký Týnec

12.10.2024, 8 - 11 hod

MŮŽETE ZAKOUPIT DĚTSKÉ PODZIMNÍ A ZIMNÍ OBLEČENÍ A BOTY VŠECH VELIKOSTÍ, DĚTSKÉ POTŘEBY A HRAČKY, SPORTOVNÍ VYBAVENÍ, TĚHOTENSKÉ A KOJÍČÍ OBLEČENÍ

SLEDUJTE A SDÍLEJTE NÁS PROSÍM NA FB:
PODZIMNÍ TÝNECKÝ BAZÁREK 12.10.2024

ZÁŘIJOVÁ FOTOGALERIE

© Petr Hanuška

Zrekonstruovaná jídelna v základní škole

© Petr Hanuška

Někteří žáci ji pochválili a prohlásili, že se cítí jako v hotelu

© Petr Hanuška

Originály Křížové cesty ze vsické kaple renovovala paní Eliška Randůšková z Kroměříže. Nyní visí nad zámeckým schodištěm

© Miluše Peňásková

V základní škole finišuje také rekonstrukce hlavního vchodu

© Petr Hanuška

Obec Velký Týnec podporuje dobročinné koncerty konané vždy v květnu v Dubu nad Moravou

© Petr Hanuška

Paní Blahová poté pozve donátory na setkání, které se letos konalo v Rychnově nad Kněžnou. Zpívala Kateřina Kněžíková, provázela paní hraběnka Kolowrat

VELKÁ VODA VE VELKÉM TÝNCI

Největší problém nastává na cestě z Čechovic na Velkou Bystřici

Stékání vody z přilehlých polí způsobuje problémy v intravilánu obce

Velmi silný je proud vod přicházejících ze Spálivé

Vyčištěná Beroňka však vše zvládla

7x Petr Hanuška

Stejně tak Týnečka v úseku u Továrního mostu

Koryto Týnečky v Zápotočí to zvládlo, ale nutně potřebuje vyčistit

Jedno z protipovodňových opatření provedla za Sadovou ulicí firma Agra, a. s.

Hodové odpoledne v Čechovicích

V neděli 8. září odpoledne se v Čechovicích konalo Hodové odpoledne.

Akci zahájily soubory Sedmikrásky, Týnečáci a Poupata. Jejich vystoupení bylo opět velmi působivé a patří mezi každoroční, tradiční a neodmyslitelnou součástí programu, na kterou se všichni moc těší.

Novinkou letošní akce byla moderní cimbálová muzika Poštár, která hrála celé odpoledne k poslechu i tanci. K cimbálůvce patří dobré víno a další dobroty, kterých bylo v nabídce mnoho. Výběr specialit z udirny, sýry z domácí sýrárny, káva, velká nabídka zákusků, bubble vafle aj.

Každou hodinu se zatočilo kolem štěstí a ti co si zakoupili los, měli možnost vyhrát jednu z krásných cen. Děti si užívaly celé odpoledne spoustu zábavy. Mezi atrakcemi nechyběly: skákací hrad, bungee trampolína a bodyzorbíng. Letošní hody se nadmíru vydařily a nám nezbyvá nic jiného, než poděkovat všem zúčastněným, pořadatelům Naše Čechovice, z.s., Komisi pro místní část Čechovice a Obci Velký Týnec za podporu a příští rok na shledanou.

Lenka Novotná

Hodové odpoledne se konalo 8. září na hřišti, které je velké a prostorné. Program začínala dětská skupina Týnečáků „Sedmikrásky“ se svým veselým a moc působivým pásmem. Děkuji souboru Týnečáci, který oživil odpoledne krásnými čuháckými písněmi. Mezi ně se vřadila Poupata z Klubu seniorů Velký Týnec. Zatančila dva tance: „Námořníky“ a „Náš dům“. Každý v jiném kostýmu, oba se líbily. Celé odpoledne hrála k tanci a poslechu cimbálová muzika z Valašska. Bylo bohaté občerstvení a také proběhla tombola, kterou pan místostarosta Stanislav Denk vesele oživoval.

V areálu hřiště bylo připraveno hodně atrakcí pro děti: Zajímavý byl „Titanik“ nebo vysoko skákající trampolína. Hodové odpoledne se nám líbilo a odjížděli jsme s veselou náladou.

Josefa Kopečková,
Taneční skupina Poupata

**HODOVÉ ODPOLEDNE
V ČECHOVICÍCH**

Kdy: Neděle 8.9.2024
Kde: fotbalové hřiště

PROGRAM: 14:00-18:00HOD

CIMBÁLOVÁ MUZIKA POŠTÁR
**VYSTOUPÍ SOUBORY TÝNEČÁCI
SEDMIKRÁSKY * POUPATA**

ATRAKCE
VELKÝ SKÁKACÍ HRAD * BUNGEE
TRAMPOLÍN * BODYZORBÍNG
KOLO ŠTĚSTÍ * ŠTĚTIČKA
MALOVÁNÍ NA OBLÍČE!

BOHATÉ OBČERSTVENÍ
PIVO * VÍNO * LÍMO * SPECIALITY
Z UDIRNY * KÁVÁRNA * ZÁKUSKY
BUBBLE VAFLE * CUKROVÁ VATA
POPCORN..

**VSTUP
ZDARMA**

SRDEČNÉ ZVUO POŘADATELÉ
KOMISE PRO MÍSTNÍ ČÁST ČECHOVICE A SPOLEK NAŠE ČECHOVICE

Týnecká folková stodola 2024

Sedám k počítači a snažím se napsat postřehy z letošního již pátého ročníku Týnecké folkové zahrady. Především to bylo opět setkání starých i nových přátel. Opět pohodový průběh, bez veškerých stresů, bylo vidět, že se na zahradě zámku ve Velkém Týnci setkávají lidé se stejným vztahem k folkové, country i trampské písničce. Všichni účastníci vytvořili báječnou atmosféru a čas, jako vždy, když se lidé nenudí, prchal jako splašený... A teď, jestli mohu, něco k průběhu festivalu.

Počasi bylo krásné, i když poněkud horké. Ale to vůbec neodradilo návštěvníky

festivalu, kteří se v poměrně hojném počtu dostavili. Je 15:00 hodin a na scénu přichází skupina Noční vlak z Lipiny. Tato skupina má ve svém středu Petra Brandejse, prezidenta Bluegrassové asociace. Čistý, klasický bluegrass s mnoha brilantními sóly, ostatně jak je to pro bluegrass typické. Kapela Noční vlak dohrála a už moderátor Míra Ošanec ohlašuje druhou skupinu v pořadí, a to kapelu Fukanec z Nového Města nad Metují. Na ně jsem se obzvláště těšil... I přes nepřítomnost dobristy kapela předvedla brilantní vystoupení.

A už je zde písničkářská legenda Vojta Kidák Tomáško. Začíná své vystoupení a je vidět, že je mezi přítomnými spousta těch, kteří jeho repertoár znají a zpívají s ním. Dalším souborem je již loni avizovaná Poslední šance Míry Ošance. Přesně, pročitěné vokály a brilantní hra na kytary, to je Poslední šance Míry Ošance... Určitě není poslední! Po poněkud delší přestávce aparatury nastupuje kapela RiRa z Prahy. Kapela hraje irské, skotské i anglické písně a balady a dochází i na jednu z Nového Zélandu. Moc jsem se na ně těšil a můžu říct, že rozhodně neklamali. Na závěr vystoupili naši přátelé ze Slovenska, kapela Janko Kulich a Kolegium. Ano, byl to rozhodně vrchol přehlídky. Perfektní instrumentální výkony a Janko, který si celý koncert vtípně odmoderoval. Došlo i na mou oblíbenou skladbu Zubatá s neotřelým Matúšovým sólem. Nemusím ani uvádět, že jsme je jen tak z podla nepustili...

A je zde neodkladně konec festivalu. Míra Ošanec se rozloučil za všechny organizátory a spokojení diváci se pomalu rozcházejí domů. My zbylí jsme si ještě chvíli poseděli před stodolou a nebo s Kidákem uvnitř a povídali jsme si, hráli a zpívali.

Děkujeme za všechny organizátory a účinkující obci Velký Týnec, za zvuk

Frantovi Chini, Ivo Stejskalovi, Mírovi Ošancovi a všem pomocníkům a obsluze občerstvení jak ve stodole, tak i v Restauraci Na Zámku.

Těšíme se na 6. září 2025, na 6. ročník Týnecké stodoly!

Aleš Kubis,
spokojený účastník

Fukanec

Vojta Kidák Tomáško

Noční vlak

RiRa

Janko Kulich a Kolegium (Sk)

Týnecké listy vyhláší soutěž O FOTKU MĚSÍCE

Nejoriginálnější fotka bude oceněna
každý měsíc poukázkou* na nákup
v Olympii Olomouc v hodnotě 300,- Kč

* po zveřejnění k vyzvednutí na sekretariátu OÚ ve Velkém Týnci

Soutěží se ve dvou kategoriích

Život v naší obci

Do kategorie patří snímky zachycující člověka
při práci, odpočinku, zábavě, ale i portréty či akty.

Svět kolem nás

Do kategorie zařazujeme snímky zvířat, rostlin,
krajiny, ale i architektury a uměleckých děl.

**Do jaké kategorie má být fotka zařazena,
rozhoduje autor.**

**Fotku je třeba zaslat na email:
místostarosta@velkytynec.cz**

Nezapomeňte uvést jméno a příjmení autora,
adresu, věk a kategorii, ve které chcete soutěžit.

Život v naší obci - Natěšená prvňáčka - Lenka Pazderová - Velký Týnec

Svět kolem nás - Západ Slunce od zámecké zahrady - Alena Kolářová - Velký Týnec

Koncert na restaurovaném harmoniu ve Vsisku

Milí čtenáři, rád bych vás seznámil s průběhem společenské akce, která se konala jedno zářijové úterý v kapli sv. Matouše ve Vsisku. Během tohoto setkání byli návštěvníci seznámeni s průběhem a náročností prací při restaurování vzácného harmonia z místního kostela. Touto částí nás provedl pan Ing. Tomáš Jánský, který pracuje jako restaurátor varhan a přímo na vsiském nástroji pracoval. V další části setkání pan Jan Gottwald, organolog a varhaník, účastníky seznámil se zajímavým a poněkud vzdáleným původem harmonia ze Vsiska a připojil také stručný, ale poutavý výklad o historii harmonií jako

takových. Na závěr pan Gottwald na nově restaurované harmonium zahrál několik skladeb, mezi jinými i skladby od Bedřicha Smetany, od jehož narození letos uplynulo 200 let.

Nakonec si dovoluji podělit se s vámi s vlastním prožitkem, že nově restaurované harmonium pod zkušenými rukama dokáže vytvořit povznášející hudbu, která se nádherně rozlévá pod kostelní klenbou. Doufám, že harmonium, které nyní vypadá jako zcela nové, bude sloužit další desítky let.

*Jakub Vrána,
místostarosta obce*

© Jakub Vrána

V popředí pan Jan Gottwald hovoří o vsiském harmoniu, v pozadí napravo je patrný Ing. Tomáš Jánský, který restauroval samotné harmonium

K historii a restaurování vzácného harmonia z kaple sv. Matouše ve Vsisku

Harmonium kaple sv. Matouše ve Vsisku bylo vyrobeno firmou Emil Krauss (+1899), která sídlila od roku 1870 v německém Stuttgartu. Jednalo se o významný závod na výrobu klavírů a harmonií, který v padesátém roce své existence oslavil výrobení nástroje s opusovým číslem 25000. Firma zanikla odprodejem po velké světové ekonomické krizi v roce 1932.

Vsiský nástroj byl vyroben v poslední třetině 19. stol., souvisí tak s dokončením kaple v roce 1867. O tom, jak se do zmíněné lokality dostal, nemáme dosud zpráv. Pravděpodobně by nám tuto část historie osvětlila některá z kronik nebo rodinné ústní podání. Důležité je, že se nástroj dochoval v tzv. intaktním stavu, tj. bez zásahů na dekoru (skříni nástroje) i na zvuku. Právě v tom spočívá jeho zásadní hodnota, a proto bylo prozíravě rozhodnuto o jeho restaurování, které s sebou nese specifické náročné technologické postupy na rozdíl od generální opravy či renovace. Původní materie se velmi citlivě konzervuje speciálními přípravky, chybějící díly se doplňují odpovídajícím použitým materiálem a "rukou původního mistral", tj. takovou technologií, která se používala v době vzniku daného artefaktu. Proces je to vskutku náročný a nákladný, výsledkem je tak zachovaný cenný nástroj, jenž není pouze „muzeálním kouskem“, ale hratelným instrumentem, který skvěle reprezentuje zvukově a konstrukčně období, ve kterém byl vyroben.

Harmonium je tlakové, tzv. francouzského typu se dvěma řadami jazýčků a pomocnými zvukovými efekty. Popis nástroje: 16 jazýčková řada Bourdon-Clarinet, a 8 jazýčková řada Cor anglais-Flute; rozsah manuálů klaviatury

C-c4, 61 tónů a pedálu C-d1, 27 tónů. Další efekty: Forte (dělené na bas a diskant, dřevěná žaluzie), Souridine – bas (tlumítko), Grand Jeu (pléno kolektiv), Expression (rytmizace vzduchu), Tremolo (chvění). Obložení klaviatury je v kombinaci slonová kost/eben; vnější skříň je kombinací dýhované laťovky a masivního dubu.

Na nástroji bylo odpracováno 450 hodin a náročné restaurování stálo přes 350.000,- Kč. Harmonium bylo kolaudováno 16. srpna a veřejnosti slavnostně předáno přednáškou a koncertem 10. září tohoto roku.

Povolání varhanáře-restaurátora je v dnešní době již velmi vzácné, proto jsme požádali pana restaurátora o sebezprezentaci a o několik dojmů z obnovy harmonia.

„Jmenuji se Tomáš Jánský a jsem varhanář z Olomouce. Varhanářskému řemeslu se věnuji celý svůj život. Po vystudování Dřevařské fakulty Vysoké školy lesnické a dřevařské ve Zvolenu na Slovensku jsem nastoupil do svého prvního zaměstnání v malé varhanářské dílně v Hořovicích. Po třech letech jsem odešel do Velké Británie, kde jsem 20 let pracoval jako varhanář u středně velké firmy v Northamptonu ve střední Anglii. Tam jsem se zabýval převážně stavbou nových nástrojů. Během mého působení v této firmě se ale rovněž vyskytly zakázky na restaurování historických nástrojů. Po návratu zpět do Olomouce v roce 2017 jsem si založil vlastní živnost a věnuji se převážně restaurování historických nástrojů od varhan až po malé flašinet (harmonia nevyjímaje). Práce na restaurování harmonia v kapli sv. Matouše ve Vsisku byla velice zajímavá a příjemná. Zejména proto, že se nástroj zachoval bez vnějších zásahů,

a tak byla velká příležitost zrestaurovat nástroj do původní originální podoby. Jediné, co se muselo zvážít, bylo citlivě vyřešit přívod tlakového vzduchu z přidaného ventilátoru, což se, myslím, podařilo. Toto je praktické vylepšení hratelnosti nástroje a eliminuje nutnost hraječce si sám šlapat měchy, případně přítomnost druhého pomocníka, který ručně vháněl vzduch do harmonia pomocí dvojzvrtné páky v zadní části nástroje. Tyto prvky nožního nebo ručního čerpání vzduchu ovšem zůstaly zachovány a mohou se kdykoliv použít.

Další zajímavostí tohoto nástroje je přivěšený pedál. Je to pedálová klaviatura, tzv. pedálnice (jako u varhan), která se dá vysunout ze spodní části nástroje a použít pro hru nohama. Jednotlivé pedálové klávesy ovšem nemají své vlastní rejstříky, jsou pouze spojeny systémem táhel a páček s manuální klaviaturou nástroje. Po rozebrání nástroje se zjistilo, že jedna důležitá část tohoto mechanismu (hřeben malých dvojzvrtných páček) v nástroji zcela chybí – z nějakého důvodu byla během let toto zařízení odstraněno. Nebylo však tak příliš těžké z ostatních dílů vysledovat, jak má tento komponent fungovat a vypadat a pak už bylo celkem snadné tuto část nově vyrobit.

Poslední novou částí, která byla k nástroji přidána, je notový pult. Nástroj totiž, ač s podivem, nikdy původně notový pult neměl a hráči si zřejmě pokládali noty nebo kancionály přímo na horní víko nástroje. Nový notový pult je samostatná snímatelná část a neznamená tak žádný zásah do konstrukce nástroje. Spolu s elektroventilátorem a komponentem pedálového mechanismu jsou to tak jediné tři nově vyrobené díly, které byly do nástroje dodány.

Ostatní dřevěné části nástroje byly pak očistěny, ošetřeny proti dřevokaznému hmyzu, konzervovány a na skříni nástroje byla obnovena povrchová úprava. Všechny původní měkké části nástroje, jako jsou kůže a plsti, byly odstraněny a nahrazeny novými, jelikož tyto materiály byly už za svou hranici životnosti. Na závěr bych chtěl ještě jednou zopakovat, že restaurování harmonia ve Vsisku byla velice radostná a uspokojivá práce. Chtěl bych popřát tomuto nástroji, ať slouží mnoho dalších let a příjemně zázitky všem, kdo na něm budou hrát,“ dodal pan Jánský.

*Jan Gottwald,
organolog Arcidiecése olomoucké*

*Ing. Tomáš Jánský,
varhanář-restaurátor*

© 5x archiv Tomáš Jánský

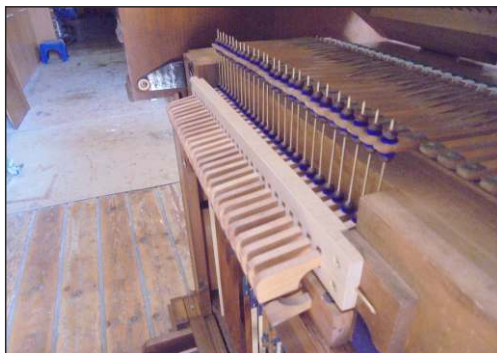
Cellkový pohled s pultem

Měchy po rezebrání

Vnitřní mechanismus po restaurování

Restaurovaná pedálová traktura

Restaurování jazýčků

Týnečáci v Srbsku

Ve dnech 29. srpna až 1. září navštívil Národopisný soubor Týnečáci Srbsko. Již podruhé se uskutečnil zahraniční zájezd našeho souboru na pozvání České besedy města Vršac na mezinárodní folklorní festival.

Ve čtvrtek 29. září jsme v odpoledních hodinách autobusem vyjeli z Olomouce. Soubor jel v kompletní sestavě, tedy zpěváci, tanečníci, kapela. Jeden z tanečníků převzal roli dokumentaristy a fotografa. Dále byli s námi dva osvědčení pomocníci a také třeba se pochlubit tím, že s námi jel pan místostarosta Velkého Týnce Standa Denk.

Čekala nás dlouhá cesta, asi 13 hodin jízdy. Projíždělo se Slovenskem, Maďarskem, Rumunskem. Řízení autobusu zabezpečovali 2 výborní řidiči, kterým vděčíme za bezpečné jízdy po celou dobu pobytu a kterým také děkujeme za bezpečný návrat domů. Náš cíl bylo Srbsko, město Vršac, které se nachází nedaleko rumunské hranice v srbské Vojvodině, v jihobanátském okruhu. Název Vršac znamená vrchol a je slovanského původu. Slované se zde usadili již v 6. století. První písemná zmínka pochází z roku 1427 za vlády Zikmunda Lucemburského. Městečko má s přilehlými vesnicemi něco málo přes 52 000 obyvatel, samotné město Vršac asi 35 701 obyvatel.

Ráno kolem 9. hodiny jsme dojeli do cíle. Zde nás čekala paní Dragana, předsedkyně spolku Česká beseda. Uvítání bylo radostné, a protože jsme se již znali z předešlé návštěvy, o to srdečnější. Ubytování jsme byli na studentské koleji v centru města.

Festival folklorních souborů se konal v 15 km vzdálené malé obci Gudurica.

Gudurica je osada v Srbsku v okrese Jižní Banát. Bydlí zde kolem 1 300 obyvatel. Zajímavostí je, že zde nyní žije 14 různých národů a všechny společně žijí v pokoji a soudržnosti. Velmi nás překvapilo, jak se taková akce těší nebývalému zájmu místních obyvatel. Pódium bylo velké jako na náměstí v Olomouci, stánky s občerstvením, a hlavně mnoho lidí, kteří přijeli i z okolních vesniček, takže účast přihlízejících byla opravdu velká. Festival trval 2 dny – v pátek a v sobotu, vždy v odpoledních a večerních hodinách. Každý den se představilo asi 14 souborů, ovšem náš soubor se zcela od všech lišil. Členové ostatních souborů byli mladí lidé, vlastně děti, odhaduji 13 až 17 let. Všichni tancovali pouze na reprodukovanou hudbu typické tance na krokové variace zaměřené na jednotnost a soulad. Ovšem my Týnečáci coby hanácký soubor se představil zcela jiným typem vystoupení. Naše kapela (jako jediní jsme měli živou hudbu!) pod vedením Zdenky Fridrichové, zpěváci, tanečníci a ty krásné hanácké kroje, to byla doslova bomba! Celkem jsme po oba dny čtyřikrát vystupovali pokaždé s jiným pásmem. A že to bylo náročné, nemusím snad ani psát. Teplota v Srbsku byla tak o 4 až 5 stupňů vyšší než ve stejnou dobu u nás doma. Dovedete si představit to horko; my v hanáckých krojích jsme museli podávat výkony pěvecké, taneční, hudební. Zvládli jsme vše se ctí a myslím si, že jsme i v tak daleké zemi vzorně reprezentovali naši Českou republiku, naši Hanou i náš Velký Týnec.

V Srbsku žije stále mnoho potomků Čechů. Mají stále v sobě zakořeněné to pravé češství, takže jsme se vždy a všude setkávali s vlídným přijetím. Paní Dragana se nám věnovala celé dny a připravila pro nás bohatý program. Měli jsme možnost navštívit vesničku Česko Selo (Česká Ves) a zde si prohlédnout muzeum s našimi českými knihami, učebnicemi apod. Vesnička je známá tím, že se jedná o sídlo s nejvyšším procentuálním zastoupením Čechů v Srbsku. V neděli, což byl odpočinkový den před odpoledním odjezdem, jsme se mohli vykoupat v jezeře, umělém koupališti, které je přímo ve městě Vršac.

Po oba dny po vystoupeních v atriu našeho ubytovacího areálu jsme měli společenské večery. Zpívalo se, tancovalo, také hudebníci nezůstali pozadu. Vzali své hudební nástroje a najednou únava byla pryč. Nálada byla úžasná, přidali se k nám oba naši řidiči – Jirka a Tomáš. Tomáš hrál s našimi hudebníky na kytaru (je výborný kytarista) a při

zpěvu a tanci bylo veselo, prostě prima. Moc nás těší, že řidičům se s námi líbilo. Říkali, že vozí na autobusové zájezdy mnoho různých skupin lidí, ale takovou bezvadnou partu vezou poprvé, že toto ještě nezažili. Nu a Tomáš se stal dokonce členem našeho souboru! Pomáhal nám s choreografií před vystoupením na pódiu a je ochoten pomáhat i nadále.

Večerního posezení se zúčastnili i naši srbská přátelé z České besedy. Pro ně nejhezčí píseň je „Ta naše písnička česká“, kterou s námi zpívali vždy česky.

prostě k nám mají opravdu vřelý vztah, o čemž jsme se na vlastní kůži přesvědčili. Na rozloučenou nám paní Dragana připravila slavnostní oběd v místní restauraci a nechybělo na rozloučenou ani naše zpívání, ty naše krásné písničky. Musím poděkovat panu místostarostovi, našemu Standovi. Kde bylo potřeba, tam pomohl. Podporoval nás při našich vystoupeních a byl výborným veselým společníkem. Který hanácký soubor má takového místostarostu? Nu přece jedinečně Velký Týnec!

Chtěla bych poděkovat všem účastníkům tohoto zájezdu. Zvládli jsme v tom děsivém horku vše se ctí, protože jsme byli neskutečně fajn parta prima lidí. Prožili jsme společně jistě nezapome-

nutelné zážitky, na které budeme vzpomínat s úsměvem.

Všechny dny byly velmi náročné, ale krásné. Bylo nám spolu hezky, prostě báječně!

6x facebook/Česka Beseda-sdružení Vrsac Srbsko

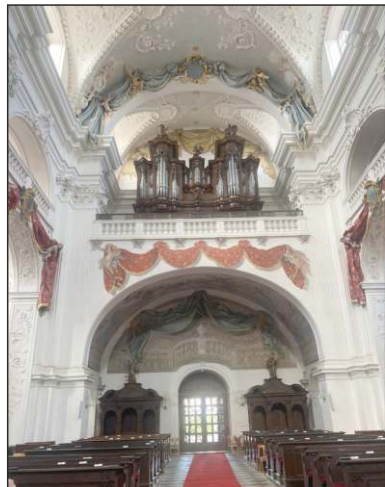
Je to krásný pocit, doslova pohlazení po duši, když v cizí zemi se zpívá tato naše česká píseň od Karla Hašlera. Srbové

Věra Fialová,
členka Národopisného souboru Týnečáci

Senioři na zájezdu v Polné

Dne 19. září se uskutečnil celodenní výlet seniorů do městečka Polné. Vyjelo se brzy ráno v 6:00 hodin. Vedoucím zájezdu byl pan Přemek Teimer, a musím říci, že jsme ho poslouchali na každé slovo.

Polná leží v lesnaté a malebné oblasti, kraji Vysočina, v okrese Jihlava. Město po staletí bylo místem obchodních cest. Polná se za staletí své existence samozřejmě změnila. Původní trhová ves je dnes příjemným menším městem s 5230 obyvateli, městem s četným drobným průmyslem, pěkným okolím, bohatým kulturním životem a památkami, které jistě stojí za zhlédnutí.

My jsme navštívili krásný chrám Nanebevzetí Panny Marie, jednu z nejvýznamnějších památek v Polné. Je to trojlodní barokní bazilika, která patří mezi nejmohutnější u nás. Také židovské památky tvoří pozoruhodnou součást města, neboť židovská komunita zde byla hojně zastoupena. Na nynějším Karlově náměstí jsme si prohlédli synagogu z roku 1684.

V poledne jsme se posilili chutným obědem v Měšťanském pivovaru, ochutnali jejich dobré pivo a také jsme měli možnost si zakoupit chléb, který si v restauraci sami pečou. Prošli jsme si celé hlavní náměstí, které je malebné, př-

jmné. Unaveni, ale nadmíru spokojeni jsme usedli do autobusu a uháněli k domovu. Je třeba také poděkovat panu řidiči Tomášovi. Nejen za bezpečnou jízdu, ale hlavně si vážíme jeho přístupu k nám seniorům. Byl k nám laskavý, vlídný. Pomáhal všude, kde bylo třeba. Moc děkujeme.

A ještě se musím zmínit o velmi důležité věci. Mezi účastníky zájezdu byla paní Maruška Rozsypalová z Velkého Týnce, která právě slavila významné životní jubileum – osmdesáté narozeniny. Zaspívali jsme na její počest a doufám, že písničkou jsme pohladili a potěšili její srdíčko. Maruško, mnoho sil a elánu, hodně zdravíčka do dalších let!!!

A co říci závěrem? Celý den se vydařil! Byl prostě prima! Sešla se super parta lidí a bylo nám spolu fajn.

K dobré náladě také přispělo počasí, sluníčko svítilo a to je vždy na světě veseleji.

Děkujeme vedení obce, že na seniory nezapomíná a že můžeme takové akce podnikat. Děkujeme paní Elišce – kni-

hovnici, která tento zájezd zařídila. Jste zlatá!

A my všichni se už nyní těšíme na další zájezdy, na podobná poznávání koutů naší krásné vlasti.

Věra Fialová,
účastnice zájezdu

7x archiv Klubu seniorů Velký Týnec

Babiččiny polenské pouťové mrkvánky

jsou pečené z kynutého těsta, do kterého jsme pro získání jeho charakteristické chuti přidali fenykl.

Těsto:

½ kg polohrubé mouky
½ kg hladké mouky
15 dkg másla, 3 lžice sádla
3 lžice oleje – těsto je křehčí
20 dkg krupic, cukru, 3 žloutky
6 dkg kvasnic, sůl, mléko
asi 50 celých, nebo rozemletých fenyklů

Náplň:

Jako náplň se do mrkvánků připraví strouhaná mrkev. Na toto množství těsta asi 1,5 kg mrkve (raději více), která se upraví takto: Do jmeně nastrohané mrkve dáme asi ¼ kg krupic, cukru, 1 vanilk. cukr. fenykl (celý nebo rozemletý), a asi 5 dkg másla. Chvilku dusíme. Udušenou mrkev necháme vychladit. Ustojí-li se v mrkvi šťáva po lehkém zmáčknutí jí slijeme, aby mrkv. náplň nabyla příliš řídká. (Šťáva se může vypít.)

Z vykynutého těsta vykrájíme bochánky, které uvnitř naplníme dušenou mrkví – tou nešetříme! Bochánky podmastíme sádlem, na plech dááme řídké, aby se nespekly, podle velikosti plechu 3x4 nebo 4x5. Na plechu je necháme chvíli kynout, pak lehce zmáčkneme, vršek potřeme zbylým bílkem a posypeme celým mákem.

Po upečení, okraje mrkvánků ihned pirkem pomastíme máslem a necháme vychladnout. – Před podáním vršek v tenké vrstvě potřeme přehřátým změkklým máslem – nejlépe malou plochou lžičkou – a posypeme hojně moučkovým cukrem s přímích. vanilk. cukrem.

Z tohoto množství je asi 60 mrkvánků, podle velikosti i více.

Přejeme vám „dobrou chuť“!

K Polné neodmyslitelně patří i Mrkvancová pouť slavící se druhé neděle v září na památku zdejšího svatého patrona, poustevníka sv. Liguria.
A jak na mrkvance, se dozvíte z receptu výše...

Co nového u týneckých skautů?

Jako každoročně jsme se letos opět v 1. školní den sešli do nového školního roku na oddílovce. Ta se konala v zámecké zahradě, která tomu dodala zase jinou atmosféru. Ještě než začala oddílovka, uskutečnil se u klubovny nábor nových členů, jelikož letos se otevírá nová chlapecká družina o 14 členech, která nese název Štíří. Takže novým hochům přejeme, aby se jim u nás líbilo. Teď už zpátky k naší oddílovce! Tou nás provedli bratr Bobr společně se sestrou Geardem. V 15.30 hodin byli i s ostatními vedoucími nachystaní na všechny příchozí. Účast byla hojná, což umožnilo náležité přivítání po celých

prázdninách. Zahrálo se několik her, mezi kterými nesměla chybět například klasická, ale za to velmi oblíbená vlajkovaná. Taky jsme se spojili v kruh a rozběhli se proti sobě, kdo se rozpojil, ten vypadl. Dále se děti rozutekly do svých koutů zahrady po svých družinách, aby probraly zpětnou vazbu na letní tábor. Padly otázky ohledně celotáborové etapové hry, abychom se mohli zlepšovat a každým rokem tábor posunout na další úroveň, dle požadavků a přání dětí. Také jsme se děti ptali, jaké téma tábora by se jim líbilo. Padlo několik zajímavých návrhů. A když už seděli po těchto družinách, rovnou se i domluvili na dnech

a časech, ve kterých budou jejich schůzky probíhat, aby to všem vyhovovalo. A najednou bylo 17.30 hodin. To už se blížil konec oddílovky, kdy jsme si společně zakřičeli oddílový pokřik a všichni, až tedy na vedoucí, se rozešli do svých domovů. Vedoucí se namísto toho přesunuli do klubovny, kde se uskutečnila rada. Radili jsme se, mysleli a dumali, přemýšleli a rozjívali, spekulovali i hloubali, aby i další rok proběhl úspěšně, jako ten minulý. Nakopli jsme akce na celý školní rok a přiřadili každou do určitého měsíce, kam nejlépe zapadla. K většině akcí se přiřadil již zodpovědný vedoucí, který se postará, aby akce proběhla. Po táboře se k nám přidali noví skautští vedoucí - Simír, Had, Kotě a Soňa, které

jste taktéž zapojili do plánování akcí. A nakonec se i vedoucí rozešli do svých domovů, juchů. Jak je i v pokřiku „Čtyři hvězdy andromedy jasně svítí do noci!“, tak letos Andromeda disponuje přesně 4 družinami. Těmi jsou nejmladší družina kluků 6-9 let ŠTÍŘI, 8-11 leté holky VČELKY, o něco starší kluci 10-11 let PANTEŘI a naše nejstarší družina 11-14 let holky z KOPRETINEK. Bohužel aktuálně NENabíráme nové členy, zatím jsme zářiví dostatečně. Mezi družinami nebyla zmíněna družina Jestřábů, někteří z kluků přešli do vedení, a tak tato družina samovolně vymizela.

Eliška Zákoutská,
skautský oddíl Andromeda

Letní tábor Poutníků

I letos skautský oddíl Poutníci Čechovice ve dnech 7. - 15. srpna uspořádal tábor na břehu přehrady Slezská Harta. Děti prožily devět dnů nejen v duchu historické etapové hry „Na dvoře Rudolfa II.“. Dobrodružství plné hodin astronomie, tvoření, pohybových aktivit a zábavných her vyvrcholilo vydařeným pokusem o vytvoření legendárního Kamene mudrců. Hned druhý den k nám přicestovala z 16. století hraběnka Konstantina s její dvorní dámou Astoríí za vidinou lepší technologie k vytvoření magického kamene. Na dobu trvání tábora se děti rozdělily do čtyř družin a plnily různé úkoly, které jim měly pomoci při závěrečné zkoušce s vyrobením Kamene mudrců - artefaktu, o který alchymisté na Rudolfově dvoře dlouho usilovali. Skauti řešili šifry, učili se dovednosti tehdejších alchymistů a umělců a společně sbírali denáry, které rozhodly o výherní družině na konci tábora. Mimo tuto tematickou hru jsme se díky krásnému počasí mohli věnovat vodním

aktivitám. Využívali jsme vodní plochu k plavání, jízdě na kajacích a kánoích a různým hrám. Také jsme nezapomněli na procvičování zálesáckých dovedností, sportovní aktivity nebo vyrábění nejrůznějších pletených náramků a přívěsků. Celkově jsme si ten čas mimo civilizaci krásně užili. A ze všeho nejlepší bylo noční pozorování hvězdného nebe a především meteorického roje Perseid. Závěrečný den tábora se nesl v duchu oslav, kdy se skautům konečně podařilo vytvořit to, o co v etapové hře celou dobu usilovali - Kámen mudrců. Jako vrchol slavnosti dokonce přicestoval časem císař Rudolf II., který odměnil děti za jejich pomoc pamětními odznaky s jeho podobiznou. Tábor na Slezské Hartě byl pro Poutníky Čechovice jako vždy nezapomenutelným zážitkem.

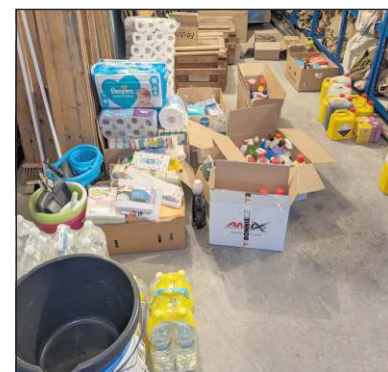
Berenika Hlaváčová,
skautský oddíl Poutníci

4x archiv Skautu Velký Týnec a Čechovice

Skautská povodňová sbírka

Skautské oddíly Andromeda a Poutníci uspořádali sbírku potravin a materiálu pro lidi z regionů zasažených povodněmi. Do obou kluboven během dvou dnů nosili spoluobčané pěknou várku balených vod, trvanlivých potravin, nářadí, úklidových prostředků a drogistického materiálu. Bylo potřeba čtyř cest s vozíkem, aby se vše odvezlo do Potravinové banky v Olomouckém kraji, která potom pomoc distribuovala do postižených oblastí. Děkujeme všem, kteří materiál darovali i těm, kteří se o sbírku postarali.

Jiří Dvořák

2x Jiří Dvořák

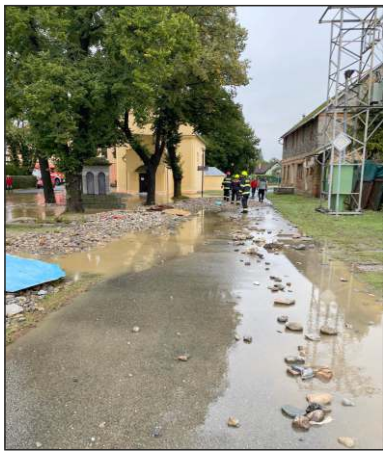
Povodně v měsíci září očima týneckých hasičů

Asi není člověk, který by nezaregistroval výstrahu ČHMÚ, která varovala před extrémními srážkami ve dnech 13.-17. září tohoto roku.

Čtvrtek 12. září - v odpoledních hodinách zasedal krizový štáb společně s velitelem JPO Liborem Venclíkem. Cílem bylo spolupracovat na přípravách na hrozící povodně, monitoring vodních toků a co nejvíce připravit zásoby pytlů s pískem. Vzhledem k pracovní vytíženosti jednotky, pytlování započala druhý den ráno pracovní skupina obce. Poté jsme je v odpoledních hodinách vystřídali.

Sobota 14. září druhý den silných dešťů a Beroňka i Týnečka jsou schopny odvá-

dět veškerou vodu, která stéká z polí a chmelnic. Avšak naše výjezdová jednotka byla povolána s pátým odřadem Olomouckého kraje na pomoc s povodněmi do Jeseníku. Šestičlenná posádka vyjela na Hasičský záchranný sbor Jeseník, odkud jsme byli posláni do obce Vidnava. Zde jsme měli provádět monitoring vodního toku Vidnávk. Při ohlášení na hasičské zbrojnici a následné poradě jsme odstraňovali popadané stromy z příjezdové komunikace do obce. Na zbrojnici jsme se vrátili ve 2:00 hodin ráno a uložili se ke krátkému spánku.

V neděli 15. září nás po poradě převedli do obce Velká a Malá Kraš na pomoc s evakuací obyvatel. Na místě stále silně přšelo a na obec se valila již druhá vlna vody. Tato vlna rozvodnila říčku Vidnávku během krátké chvíle do ničivého žvle, před kterým nebylo úniku. Voda brala vše s sebou, stromy, mosty i domy. V této kritické situaci začali obyvatelé ještě více prosit o pomoc a velitel místní jednotky nás posílal do jednotlivých domů, kde bylo potřeba pokračovat v evakuaci

osob. Jednotka i obyvatelé zůstali uvězněni v této obci, jelikož cesty vedoucí do i z obce byly zaplaveny. Po opadnutí vody a dokončení evakuace jsme jeli ve večerních hodinách společně s ostatními sbory zpět na HZS Jeseník, odkud nás po poradě poslali na ubytování do hotelu Lipová-lázně.

Pondělí 16. září - svou činnost jsme zahájili v obci Česká Ves, kde bylo naším úkolem udělat průzkum zatopených a splavených vozidel do říčky Bělá. Následovalo provádění průzkumu nejlépe zasažené části obce a pomáhali jsme obyvatelům odklidit naplaveniny od vstupů do domů a příjezdových cest. Dále jsme roznášeli zásoby pitné vody a jídla. Následně nás po poradě odvolali na naši základnu. Mezitím druhá část naší jednotky, která zůstala doma, vyjela na technickou pomoc do Nových Sadů se stavěním protipovodňové stěny. Po příjezdu na základnu byla jednot-

ka stále v pohotovosti připravena pomoci v postižených oblastech.

Úterý 17. září - hrozba povodní v naší obci byla zažehnána. S naší pomocí dopoledne odjíždí dodávka plná humanitární pomoci na HZS Jeseník. Humanitární pomoc poskytla obec Velký Týnec společně se Smíšeným zbožím Lexová a velice jim za to DĚKUJEME. Jednotka se sešla na zbrojnici a dala do pořádku vozový park a celé její vybavení. Vyplnili jsme potřebné dokumenty pro HZS Olomouc, kde bylo třeba vyplnit naši akceschopnost vyrazit zpět pomoci do míst zasažených povodní. V pátek 20. září jsme povoláni a opět vyrazíme směr Jeseník.

JSME TU S VÁMI. JSME TU PRO VÁS. JSME HASIČI!

*Tomáš Bartl,
člen JPO Velký Týnec*

Ze života mladých hasičů

Začal nám nový školní rok a stejně jako se děti vracejí do školních lavic, tak i my se po prázdninové pauze opět začínáme scházet.

Než se pustíme do toho, co nás čeká, tak bych ráda zrekapitulovala naši sezónu. Během sezóny jsme se s dětmi zúčastnili všech závodů v rámci Ligy mladých hasičů v Požárním útoku, a to s družstvem přípravy, mladších a starších dětí. Zapojili jsme se do hry Plamen, účastnili jsme se pohárových soutěží v požárním útoku. Kromě zábavy na trénincích a závodech, jsme také pomáhali na brigádách. Na konci června jsme se rozloučili se školním rokem. Nejdříve to vypadalo, že nic pořádat nebudeme, jelikož hasičku nám zaplavila voda, muži z JPO pomáhali v obci, ženy uklízely

a nám přišli (kromě jiných) pomoci i rodiče. S rodiči jsme si vyzkoušeli požární útok v bahně. Po práci jsme díky klukům z JPO mohli opékat špekáčky u hasičky. Na začátku prázdnin jsme se prošli v průvodu ke 140. let založení našeho

4x archiv SDH Velký Týnec

sboru a zúčastnili se našich oslav. Co nás čeká nyní? Pravidelné páteční schůzky. Na konci září tradiční víkendové soustředění v Ústřední hasičské škole v Jánských Koupelích, v krásném prostředí lesů u řeky Moravice. Zde se budeme intenzivně připravovat na Závod hasičské všestrannosti a brannosti. Musíme si zopakovat základy první pomoci, střelbu ze vzduchovky, orientaci v přírodě, uzlování, požární ochranu, ochranu obyvatelstva (známe, jak se dělá záchranářská ulička, co si zabalíme do evakuačního zavazadla, kam zavolat při různých situacích). Čeká nás hodně učení, ale i zábavy, například noční stezka odvahy.

Pokud je ti od tří let a výše, chtě/a by ses za námi přijít podívat, rádi tě přivítáme na hasičce každý pátek od 16:30 hodin. Informace u vedoucí MH Lenky Krátké (tel. 775 139 604).

Závěrem bych chtěla poděkovat všem, kteří se o děti starají, pomáhají nám s dětmi a materiálem na hasičce, všem našim rodičům za skvělou spolupráci

a obrovskou pomoc při různých aktivitách. Myslím, že jsme opravdu bezva parta.

Za kolektiv Mladých hasičů
Lenka Krátká

Pohádkový les z pohledu hasičů

I tento rok náš sbor oslovila hlavní pořadatelka paní Veronika Batová o spolupráci při pořádání Pohádkového lesa. Vůbec jsme neváhali a tuto nabídku přijali. Naše práce spočívala v občerstvení pro pořadatele, dobrovolníky a pro malé i velké návštěvníky.

A jak u nás probíhaly přípravy? Zhruba měsíc před akcí jsme svolali členskou schůzi, na které jsme sepsali nákupní seznam, domluvili se na obsazení postů v prodejních stáncích a zajistili auta na převoz všech potřebných věcí a zboží. V sobotu ráno jsme se sešli na zbrojnici a začali vše nakládat do aut a převážet na místo konání. Tam jsme zase vše vložili a připravili se na prodej.

A Pohádkový les mohl začít! Za velice krásného počasí, až extrémního tepla, akci navštívilo 350 dětí a při-

blížně 1000 dospělých osob. Kromě toho, že si u nás návštěvníci mohli zakoupit jídlo a pití, tak bylo možné si prohlédnout zásahová vozidla Scania a Hyundai nebo si nechat ošetřit případné zranění, které bylo letos hlavně v podobě hmyzího bodnutí.

Po skončení akce jsme zase vše sbalili do aut a odvezli zpět na zbrojnici. Výtěžek z Pohádkového lesa letos byl věnován organizaci Zdravotní klaun. Náš sbor přispěl částkou 5.000,- Kč. Tato velice krásná akce by se neobešla

3x archiv SDH Velký Týnec

bez pilných pořadatelů, kteří stráví hodiny a dny nad přípravami, a my velice děkujeme, že můžeme být součástí.

Anna Bartlová,
starostka SDH Velký Týnec

Modelářský kroužek

V červenci bylo lokální povodní zničeno vybavení modelářského kroužku, které bylo uloženo ve sklepech obecního domu v Čechovicích. Ze byl sklep zaplaven vodou, jsem se dozvěděl až o tři týdny později. Veškeré nářadí, jako kleště, pilníky a řezací nože byly rezavé a nepoužitelné. Stejně tak modely - plesnivé krabice a návody. Dokonce se voda dostala do uzavřených plastových krabic. To vše, dohromady s barvami, lepidly a výlisky stavebnic bylo rozházeno po celé podlaže sklepa. Mokré, plesnivé, špinavé a rezavé neštěstí. Opravdu to tam muselo plavat. Zachránil jsem nějaké barvy, pár štětců a čtyři modely (jen výlisky).

Budoucnost našeho kroužku byla ohrožena. Měli jsme nějaké peníze z předešlého roku, dostáváme pololetné dotace

od SRPŠ, ale koupě nového nářadí, které není levné, by znemožnila nákup modelů. Naštěstí nám obec Velký Týnec poskytla náhradu za zničené věci ve sklepech obecního domu a náš kroužek může pokračovat. Za tyto peníze jsme nakoupili nové kleště, pilníky, štětce, barvy, lepidla a několik modelů.

Tímto chci zastupitelstvu obce i paní Veronice Batové, která toto vyjednala, moc poděkovat. Poděkovat bych chtěl i panu Václavu Pazderovi, který kroužku věnoval kolem dvacítky nesestavených modelů, mezi kterými jsou takové klenoty jako britský čtyřmotorový bombardér Avro Lancaster, americký hydroplán Catalina nebo bitevní loď USS Washington od firmy Revell a několik starších, ale dobře sestavitelných modelů Kovozávodů Prostějov.

Jsem rád, že můžeme pokračovat v činnosti. Kluci jsou šikovní, zvládají slepit model bez mých zásahů, hrají si s kamuflážemi, obtisky a snad je to i baví. Někdy se něco nepovede, ale to i mně, a to modelářim už 15 let!

Ještě jednou moc děkujeme obci, SRPŠ a všem ostatním za podporu!

Petr Nakládal

3x archiv autora

Ohlédnutí za Pohádkovým lesem 2024

Poslední srpnový den jsme měli možnost se zúčastnit akce Pohádkový les, která byla skvělým zážitkem pro děti, ale i dospělé. Už při příchodu bylo jasné, že organizátoři věnovali obrovské úsilí nejen přípravě jednotlivých stánků, ale i celkovému zajištění akce.

Marieta Odložilová

Byli jsme a opět to bylo úžasné, jako vždy. Děkujeme!

Na louku jsme s dětmi přišli po druhé hodině odpolední a celkem nás překvapilo, že se nikde netvořily fronty. Děti byly tak nějak přiměřeně rozptýleny po stanovištích. Ještě před registrací na cestu lesem jsme absolvovali zajímavé úkoly se sladkou odměnou na konci. Pak už jsme vstoupili do Pohádkového lesa.

Každé stanoviště bylo moc hezky tematicky vyzdobené a pohádkové bytosti, které nás provázely, byly naprosto úžasné a přes skutečně horký den stále usměvavé. Děti byly nadšené z možnosti setkat se s postavami z oblíbených pohádek. Každé setkání bylo doprovázeno zajímavými úkoly, které byly nejen zábavné, ale i poučné. Moc se nám líbilo na stanovišti „Krakonošovo“, kde se děti zasloužily o vrácení vajíček, které ukradl Trautenberk, zpět do hnízda. Jinde zase navlékaly ztracené perly pro Popelku. Prostě na všech deseti stanovištích bylo co dělat. Na konci pohádkové cesty na děti čekaly odměny a na rodiče plno stánků s dobrotami.

I když počasí bylo skutečně velmi horké, což mohlo být pro některé účastníky

nepříjemné, organizátoři na to byli připraveni. Pro děti se točila zmrzlina a my, rodiče, jsme se mohli osvěžit ledovou kávou nebo dobrým pivem a k tomu zakousnout něco dobrého. A zatímco jsme se občerstvovali, o dětičky se nám postaraly šikovné ručičky dobrovolníků ve stánku s malováním na obličej a tetovačkami. Posilnění

dobrým občerstvením a s pocitem skvěle prožitého odpoledne jsme sedli na kola a svištěli z kopce domů.

A co říct na závěr? Pohádkový les byl prostě celkově povedenou akcí, která si určitě zaslouží pokračování i v příštím roce. Děkujeme moc pořadatelům a těšíme se na příští ročník!

Renáta Vrbová

Lenka Kladivová

Děkujeme,
bylo to skvělé!
Už se těšíme
na příští rok.

3x Jarďa Kopecký

Pavla Chytilová Magnová
Bylo to opět moc
a moc super. Díky

Petr Hanuška

Adéla Lacinová Hubinková

Bylo to úžasne
stejně jako loni.
Děkujeme

Petr Hanuška

Renáta Vrbová

Děkujeme.

Skvělá a moc povedená akce.

Petr Hanuška

VELKÝ TÝNEC

POHÁDKOVÝ LES

VELKÝ TÝNEC

35.100,- Kč

ZDRAVOTNÍ KLAUN
Kde je smích, je i naděje

KNIHY DOBROVSKÝ

LIDL **wanzl** **albert FOND** **Materská škola** **AUTOCOPRAVA**

Čmelda **MEGA KNIHY** **ProfiTisk** **SEKNE** **SRP**

STAVES **DAIMLER TRUCK**
Česká republika

Pohádkový les v číslech

35.100,- Kč pro Zdravotní klauny

Na vstupném jsme vybrali 29.100,-Kč, 5.000,-Kč přispějí SDH a 1.000,-Kč SRPŠ

- 350 dětí • 1000 doprovázejících osob • 93 dobrovolníků
- 10 sponzorských firem • 243 dnů příprav
- ∞ poděkování všem účastníkům, dobrovolníkům a sponzorům

Za organizátory Veronika Batová

ROZHOVOR

se spisovatelkou Terezou Bartošovou

Kdybych vás měla představit, řekla bych, že Tereza Bartošová je maminka třech dětí, lékařka a úspěšná spisovatelka. Zapomněla jsem na něco?

Decentně jste vynechala vzteklu skřetici, která by za čokoládu a klid na čtení upsala duši ďáblu, pokud se tak již nestalo.

archiv Terezy Bartošové

Kterému oboru se ve své lékařské praxi věnujete?

Praktický lékař pro dospělé.

Případá mi, že je velmi časově náročné skloubit práci lékařky a péče o rodinu se třemi dětmi. Kdy berete čas na psaní?

Mně taky! Je to takové balancování mezi tím, co bych měla a co bych chtěla dělat. Ale většinou se dá nějaký čas vyškrtbnout při víkendové siestě, kdy si děti zalezou k filmu, s manželem si uvaříme kávu a já můžu nerušeně datlit.

Kdy a za jakých okolností jste se dostala k psaní?

Zkoušela jsem psát na gymnáziu, ale nechala jsem toho, protože mi připadalo, že nedokážu věrohodně popsat psychologii dospělého, že o světě vlastně vůbec nic nevím. K psaní jsem se vrátila na mateřské, když jsem náhodou objevila aplikaci Wattpad. A pak už si psaní frčelo vlastním směrem, seznámila jsem se s fajn lidmi, které literární tvorba též baví, komentovali jsme si své vtvory, a tak dlouho se hecovali, až jsme se odvážili naše miminka poslat do nakladatelství.

Co byla první věc, kterou jste napsala?

Předpokládám, že slovo „MÁMA“, tak jako všichni prvňáčci. Ale první ucelená delší záležitost bylo Rozhodnutí, které se stále kdesi potuluje v temných vodách Wattpadu. Jedná se o pepnější příběh popisující vztah oběti a únosce. Já vím, klišé. Ale člověk nějak začít musí a na svou obranu musím dodat, že jsem se přece jen snažila o prvky thrilleru.

Publikovala jste ji někde na internetu, nebo jste psala tzv. do šuplíku?

V pradávce historii jsem psala do sešitu a s velkým sebezapřením své vedlo přepisovala do počítače a následně publikovala na platformě Wattpad. To mě záhy přešlo, když mě dostihlo mé povolání a zápisky se změnilly v dokonale zabezpečené texty psané doktorskými hieroglyfy.

Co vás vedlo k tomu, že jste si řekla, že vydáte knihu? Jak dlouhá cesta k tomu vedla?

Nekonečná šňůra zpráv, esemesek a přemlouvání od mé velmi nadané slovenské kamarádky, s neuvěřitelným, pohotovým humorem a fantazií (a bohužel taky neochotou opustit svou ulitu a svou vlastní tvorbu poslat nakladatelství.) A cesta nějakou dobu trvala. Jsem ráda, že jsem se nepokoušela do nakladatelství udat své prvotiny.

Po přečtení názvu a anotací vašich knih mi přijde, že téměř všechny jsou inspirovány dílem K. J. Erbena. Je to tak?

Ano. Vymyká se Když andělé dřímají, přece jenom u Erbena by se postapokalyptické příběhy hledaly těžko.

Erben patří k povinné četbě, proto mi přijde, že po něm dobrovolně nikdo nesáhne, ale všichni ho začnou číst, až když musí. Jak to bylo u vás?

Mně učarovala Polednice, sestřenice mi ji v dětství recitovala, na prázdninách u tety. A ten hluboký děs si mě znovu našel s mým vlastním mateřstvím. I pochopení pro strachy a lásku matky.

Který příběh z Kytice je váš nejoblíbenější?

Těžko říct, většinou ta, z které zrovna kradu inspiraci.

Je to jediná knížka, kterou dáte zařadit jako poezii, kterou čtete? Jaký je váš vztah k poezii? Nebo spíše vás přitahuje to tajemno a téměř hororová atmosféra, kterou Erben ve své sbírce navozuje?

Bohužel na poezii mě moc neužije. Kytice by mě asi fascinovala i bez použití veršů. Kombinace pohádkových postav, temnoty, téměř nepochopitelné krutosti má svoje kouzlo.

V Erbenově Kytici cítí čtenář přítomnost tajemna a nadpřirozena. Je i vaše zpracování určitá fikce s prvky fantasy?

Při čtení recenzí mě překvapilo, kolik čtenářů očekávalo, že je ze stránek Vodníka opravdu bude chtít stáhnout do rybníka vodník. Nebo v Klekánici, že se vyskytne klekánice jako postavička. Takže ne, není to fantasy, jsou to čistě detektivky. V Klekánici se sice na povídačky o babizně, která krade po klekání děti naráží, ale tím její existence končí.

S tematikou Kytice jste vydala zatím tři knížky. Chcete postupně vydat celou Kytici, nebo si jen vyberáte příběhy, které se vám líbí?

Vybírám si, co se mi líbí. A taky, co mě páni vyšetřovatelé nechají napsat.

Erbenovy balady Vodník a Polednice jsou již několika autory zpracované. Je těžké zachovat příběh tak, aby v něm byla zápletka zachována a nekopírovat ostatní?

Říká se, že všechny příběhy již byly napsané, ale ne vámi. Například Březinovu Polednici jsem četla, až když byla Klekánice hotová. A sic se mi povedlo nešťastnou náhodou strefit do stejného křestního jména jednoho z vyšetřovatelů, příběhy si však nejsou podobné ani za mák. Takže kopírování se nijak moc neobjím.

Po přečtení některých anotací mám pocit, že určité způsoby smrti, a to, jak mrtví vypadají, jsou dost specifické. Vycházíte z nějakých skutečných případů?

Vyhýbám se aktuálním nebo známým případům. Připadalo by mi to svazující, jako bych dopředu měla linky, které musím sledovat. Občas nakouknu do učebnice soudního lékařství, zvláště do jedné starší, která je ještě doplněná černobílými fotkami, za to však s popisy zajímavých případů, na které autoři ve své praxi narazili.

Využijete při psaní své zkušenosti lékařky?

Hojně, na což čtenáři přijdou velmi rychle. Působí zdravotnického prostředí, nebo některých postupů je mi výrazně bližší než metody vyšetřování, proto i mé příběhy zůstávají spíš pohádkami pro dospělé a neaspírují na zařazení do skutečných zločinů.

Vaše první dvě knihy věnující se Kytici propojuje to, že jsou zde ústřední postavy vyšetřovatelů Tomáše a Honzy, kteří se navzájem doplňují. Byl vám pro ně někdo předlohou? Jsou založeni na skutečných osobnostech?

Kdepak, tito dva pánové se narodili jen a jen v mojí hlavě.

Zasazujete své příběhy do určité oblasti? Proč?

Ano, detektivní příběhy jsou zasazené do oblasti Příbramska a důvod je jednoduchý. Pocházím z Příbrami, proto se mi velmi snadno popisují místa, kudy se postavíčky mých příběhů potloukají a páchají nepravostí.

Naopak vaše nová kniha je inspirována apokalypsou. Proč tato odbočka? Je spojená s jinou básní, nebo jste inspirovaná čerpala jinde?

Kniha Když andělé dřímají je jakýsi pokus, jak se vyrovnat s tím, co se tady dělo v době covidové. Jak

jsem tenkrát, protože je psaná v době, kdy jsme hledali hranici katastru obce, jestli ji překročíme při procházce nebo ne, vnímala křehkost celé společnosti, neuváženost, s jakou se zaváděla opatření, která byla politického, nikoliv zdravotnického charakteru. Samozřejmě se jedná o fikci dotaženou do absolutního extrému a o slovo covid v ní nezakopnete ani jednou, čestné pionýrské.

Máte ráda metal. Posloucháte ho při psaní? Nebo potřebujete naopak naprostý klid?

Většinou poslouchám při psaní. A vybírám si konkrétní alba podle toho, jakou scénu zrovna píšu.

Odpočíváte jinak? Jak trávíte volný čas, kdy nepíšete?

Chodím na procházky, courám se po brdských lesích, nebo v údolí Litavky. A čtu. Čtení mě udržuje v provozu a alespoň zdánlivě mentálním zdraví.

Prozradíte nám, na čem právě pracujete a na co se mohou naši čtenáři těšit?

Mám rozepsanou detektivku, kam jsem se Tomovi a Honzovi snažila napasovat trochu thrilleru, ale zatím mi připadá, že se sveřepě brání. Tak uvidíme, kam mě pánové dotlačí.

Děkujeme za rozhovor. Na knihy Terezy Bartošové se můžete brzy těšit v Knihovně Velký Týnec!

Ptala se Eliška Tomečková

Knihovna znovu otevírá

Úterý 8. října 16:30 – 18:30

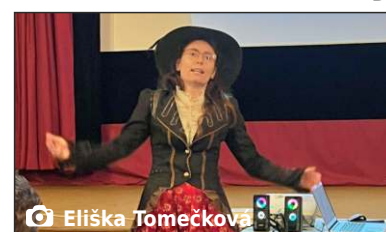
Knihovna Velký Týnec obnovuje provoz!
Zahájení v úterý 8. října 16:30 – 18:30.

Následně obnovena výpůjční doba:
úterý 16:00 – 18:00
čtvrtek 16:00 – 18:00

Přednáška Založení republiky

Ve čtvrtek 12. září se uskutečnila přednáška s názvem Založení republiky. Bc. Dana Šimková nás provedla důležitými milníky, které vedly k založení ČR. 150 let, které předcházely vzniku republiky, jsme stihli projít za 2 hodiny. Děkujeme všem za účast!

Eliška Tomečková

KNIHADÝLKO **KNIHOVNA
VELKÝ TÝNEC**

vás zvou na představení

O vlkovi, který vypadl z knížky

Sobota 12. října 15:00
Malý sál Společenského domu

Vlk, který vypadl z knížky, skáče z jedné knihy do druhé a hledá tu svou. Musí, jinak by ho schramstl kocour, který mezi knížkami bydlí. Jenže v knihovně, kde je nejvíc knížek na světě, to není jen tak. Délka představení je 30 - 45 minut. Po představení následují literární tvořivá dílnička.

Vstup zdarma!

 **KNIHOVNA
VELKÝ TÝNEC** **Klub seniorů
Velký Týnec** **SENIORON
NEZISKOVÁ ORGANIZACE**

Nejčastější hlášky telefonu a jejich řešení

15. října od 16:00
**Malý sál
Společenského domu**

Mobilní telefon nás často na něco upozorňuje, mnohdy je s tím až otravný. Ať už se jedná o nedostatek místa, nové aktualizace, nebo třeba neustále se rychle vybíjející baterie. Co s těmito a podobnými otravnými hláškami? O tom všem si povíme na besedě.

Prilohu nelze načíst.
Chyba připojení sítě.
Plné úložíště. Uvolněte místo.
Nízká baterie.
Operace se nezdařila. Opakujte později.
K dispozici je nová aktualizace.

 **KNIHOVNA
Velký Týnec-Vsisko**

ŠACHOVÝ KLUB při knihovně Vsisko

**Přijímáme nové členy
(začátečníky i pokročilé)
z řad dětí i dospělých.**

Více informací na emailu: knihovna.vsisko@velkytynec.cz
nebo na tel.: 739 205 304.

TĚŠÍME SE NA TEBE, TĚŠÍME SE NA VÁS, každé pondělí od 17 hod.

 **KNIHOVNA
VELKÝ TÝNEC**

Beseda s autorkami a přednáška o Austrálii

Pátek 18. října od 18:00
Kino Velký Týnec

Šárka Hieková, kterou znáte jako **Sarah Parsley**, představí svá díla, mezi které patří např. Třetí zahrada, Vůně šafránu nebo Jak chutná naděje, spolu se svým hostem **Janou Jánskou**, kterou znáte díky knihám Mrazivá náruč a Dokonalé propojení, v rámci autorského čtení představí své knihy a podělí se o zážitky ze psaní knih. Současně se Šárka Hieková podělí o své zážitky ze života v Austrálii.

Vstup zdarma!

PŘÍRODA KOLEM NÁS

Podzim barevný, opadavý

„Jedeš vlakem mezi karpatskými háji a koukáš jako blázen, co říjen dovede. Když do toho zasvítí slunce, tu celý topol se zažehne žlutě jako ohromný plamen; buky rozstříknou do široka své drobné oranžové plamínky; já nevím, který keř zazáří jako ohnivě rudá výheň. Zlatá, rudá, fialová, zelená. Svátý, svátý, svátý! Otče náš, jenž jsi na nebesích, to je to krásné!“

Tato vzletná slova věnoval barvám podzimu Karel Čapek, který svůj fejeton v Lidových novinách v roce 1922 nazval výstižně Zlatá země. Právě v říjnu bývá proměna barev listů nejvýraznější a společně s následným opadem nám nabízí přílehlavé téma pro Přírodu okolo nás.

archiv autorů

Krásně zbarvený javor mlčec cestou na Chlum

Opadáváním listů se rostliny přizpůsobily nepříznivým povětrnostním podmínkám v určité části roku. U nás především chladu a suchu během zimy, kdy mráz nedovolí využívat vodu a vytváří takzvané fyziologické sucho, přestože v okolí může být velké množství vody například ve formě sněhu a ledu. Ztrátou listů stromy zmenší plochu, ze které se může voda odpařovat a jejich nároky

se tím výrazně sníží. Opadavé stromy najdeme nejen v mírném pásmu, ale i v subtropických oblastech, kde se jedná o přizpůsobení se období sucha.

U nás opadávají na zimu především tenké, měkké a rychle rostoucí listy, které jsou na nízké teploty a nedostatek vody nejcitlivější. Hlavní funkce zelených listů je fotosyntéza – tedy zachycení co nejvíce slunečního záření, jeho přeměna do chemických vazeb cukrů, které slouží jako zdroj energie. Se zkracujícími se dny fotosyntetická aktivita klesá a listy se svými nároky na vodu a citlivostí k mrazu se stávají přítěží. Rostliny, které si udržují listy i během zimy, jsou většinou silné a pevné, odpařují méně vody, ale mají i nižší fotosyntetickou aktivitu a rostliny tak rostou pomaleji. Můžeme tak srovnat listy stálezelených jehličnanů, brusinky, břechtanu nebo ptačích zobů s jemnějšími jehličkami modřínů, lístky borůvky a dalších známých opadavých stromů a keřů.

Zbavit se na část roku listů však nemá jen výhody. Strom by společně s listovím ztratil velkou část toho, na čem celou sezónu tvrdě pracoval, všechny uložené látky a minerály. Proto se ještě před uvolněním listu odčerpá dusík a fosfor, a v menší míře také uhlík. Zelené barvivo chlorofyl bývá rozloženo a z uvolněných bílkovin stromy stahují důležitý dusík. Bez chlorofylu mají šanci v listech vyniknout i jiná barviva, která se nám postarají o zářivý barevný podzim. Karotenoidy, které propůjčují různé odstíny žluté, oranžové až hnědé barvy nejenom listům, ale i například mrkvi, kukuřici, narcisům nebo vaječnému žloutku, jsou v listech přítomny po celý rok. Dalšími barvivy jsou antokyany, které se však v listech vytváří až s podzimem. Jedná se o červená barviva obsažená třeba v borůvkách, jahodách nebo červené řepě a jejich množství je do jisté míry závislé na počasí. Čím slunečnější jsou dny a chladnější noci, tím zářivější barvy potkáme v lese.

Jakmile strom získal z listu, co bylo potřeba, dochází k opadu. Na bázi řapíku se vytváří odlučovací vrstva a list se od stromu oddělí po přesně vedené linii. Pod odlučovací vrstvou je ochranná vrs-

ta, která chrání listovou jizvu před vysycháním. Stromy, které zůstávají přes zimu holé, potom často kvetou ještě před olistěním. Květy jsou v bezlistém porostu pro hmyz lépe dostupné a i pyl šířený větrem se může dostávat na větší vzdálenosti.

Ne u všech našich opadavých stromů probíhá tento podzimní rituál stejně. Duby a habry jsou známé tím, že jejich listy sice zežloutnou, ale potom zaschnou a aspoň na části stromu zůstávají až do jara, kdy je rovnou nahradí mladé lístky. Tento jev zpracoval Jan Werich do pohádkového příběhu „Až opadá list z dubu“, jeho příčina však zatím uspokojivě vysvětlená není. Zajímavá je také olše, jejíž listy opadávají zelené. Tady příčinu známe – jsou jí symbiotické houby, které pomáhají olši přijímat dusík ze vzduchu a není tak třeba složité rozkládat zelený chlorofyl a zachraňovat dusík z listu.

ilustr. obrázek

Dále od žilek již strom odstranil zelené barvivo a vyknou tak ostatní barvy

Výše uvedené nakonec elegantně shrnul Karel Čapek ve fejetonu Podzim z 25. 11. 1934: „Vůbec se na to díváme lidsky neboli špatně, když říkáme, že na podzim příroda rezignovaně odumírá a podobně hlouposti. Předně příroda to má dobré, protože v naprosté většině případů neumírá; a za druhé neodává se žádné takové sentimentální slabosti, jako je rezignace. Naopak, jde do toho ohromně činně a odhodlaně, jako by mýnila: Jaképak řeči, musíme se na to připravit; musíme soustředit a mobilizovat všechny své síly, abychom se ubránili.“

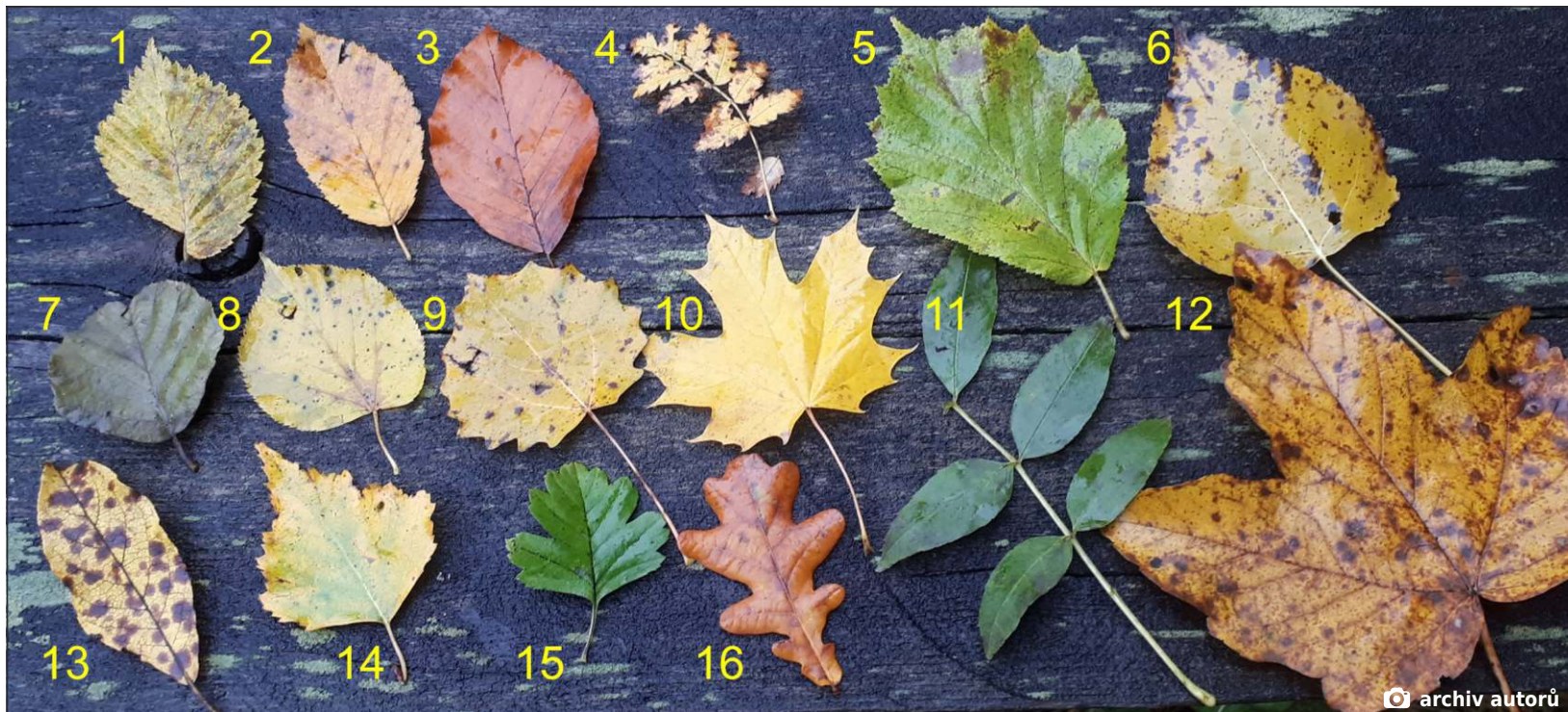
Bez obětí to nejde; dáme na to všechno své lupení, utáhneme si opasek výměny látek, stáhneme své cukry, škroby a takové ty chemické náležitosti do kořenů. Dělejme, dělejme; nic nám nepomůže truchlit a žalovat; může to na nás přijít každou chvíli, nu, a pak nás to najde s dřevem vyžralým a schopným něco vydržet; ale také schopným rašit a připraveným kvést, jakmile se vytáhneme z té zatracené zimy. Vydržet a mít zaděláno na jaro, to je teď naše heslo.“

Barvičky z listů lze ukázat pomocí metody zvané chromatografie. Pěkný videonávod nabízí Minivěda (<https://miniveda.cz/chromatografie-listy/>)

Fenomén barevného podzimu přitahuje umělce, kterým se daří jeho barvy a atmosféru zachytit na plátně, ve slovech nebo v notovém záznamu. Láká také vědce, kteří se snaží pochopit procesy, které v rostlinách probíhají. A pestré barvy si také nenechají ujít lidé prostě proto, že se jim líbí. Angličtina má dokonce neformální výraz pro pozorování zbarvených stromů – Leaf peeping a s ním spojený živý turistický ruch do míst, kde na podzim stromy jen září, podobně je tomu například v Japonsku. U nás sice procházky za barevným podzimem (zatím) nemají vlastní jméno, ale vydat se na ně můžeme kdykoliv. Do parků, na Chlum nebo do hor, sezóna začíná!

Petra a Aleš Pečinkovi

archiv autorů

Poznávkačka. Kolik stromů poznáte podle podzimních listů?

Řešení poznávkačky: (1) jilm, (2) habr, (3) buk, (4) jereb ptač, (5) líska, (6) topol černý, (7) olše lepkavá, (8) lípa srdčitá, (9) topol osika, (10) javor mlčec, (11) jasan ztepilý, (12) javor klen, (13) vrba jíva, (14) břza bělokora, (15) hloh, (16) dub letní.

Nová Kuřátka

Slunečné léto se s námi již rozloučilo a nastal čas vrátit se opět do školky. Poslední prázdninové dny paní učitelky připravovaly a zdobily třídy, aby zde v pondělí 2. září mohly přivítat děti. Do nejmladší třídy Kuřátek nastoupilo letos sice méně dětí než v loňském roce, dokáží však třídu naplnit svým nadšením a zvědavostí.

Začátek roku se u některých neobešel bez slziček, ale i ti nejmenší si rychle mezi sebou našli kamarády a zapojili se do celé řady činností. Společně zpívají, tančují, učí se oblékat, malovat, modelovat a osvojují si spoustu dalších dovedností. Všichni našim Kuřátkům pře-

jeme, ať se jim ve školce líbí a vydrží jim jejich nadšení a radost.

Paní učitelky z Kuřátek

4x archiv MŠ Velký Týnec

Zahájení školního roku ve Včelce

Nový školní rok jsme ve školce zahájili s radostí a plným elánem. V naší třídě Včelek jsme přivítali nejen staré známé tváře, ale také dvě nové děti, které mezi nás rychle zapadly.

Kromě obvyklých her a procházek jsme se opět pustili i do pečení. Společně s dětmi jsme zvládli upéct několik dobrot, které si všichni moc pochvalovali. Mezi naše první kulinařské výtvořky patřil lahodný jablečný štrůdl ve tvaru hada, křupavé vafle s lentilkami a šťavnatý švestkový koláč. Děti si nejen užívaly pečení, ale také se naučily nové dovednosti, a především měly radost z výsledků své práce.

Těšíme se, co dalšího nám tento školní rok přinese!

Za Včelky jejich paní učitelky

4x archiv MŠ Velký Týnec

Letem školním světem

Časopis ZŠ Milady Petřkové Velký Týnec - říjen 2024

**Zdravíme vás v novém školním roce – 2024/2025!
Představujeme naše nové prvňáčky**

Taneční večer žáků devátých tříd

Vraťme se ještě v krátkosti několika příspěvky k závěrečným dnům loňského školního roku...

V pátek 14. června 2024 proběhl ve Společenském domě ve Velkém Týnci závěrečný večírek žáků devátých tříd. Po úvodním slovu a slavnostním zahájení v pět hodin následovalo předtančení v podání žáků z tříd 9. A, 9. B a 9. C. Postupně jsme na parketu zhlédli valčík, tango a waltz, následoval tanec s rodiči. Večer se nesl v duchu emocí a elegance.

Náš závěrečný večírek byl velmi dojemný a smutný, protože se nám už opět nějaká kapitola uzavřela a my všichni si začali uvědomovat, že se našich krásných devět let chýlí ke konci. Před začátkem prvního tance jsme se všichni hrozně báli a byli jsme nervózní, ale řekla bych, že všechno dobře dopadlo a bylo to moc krásné. Po zbytek večírku jsme pak skoro všichni byli spolu na parketu a užívali si společné chvíle. Bylo krásné, jak jsme všichni dokázali být jako jedna velká parta!

Tereza Friesnerová,
9. B (šk. rok 2023/2024)

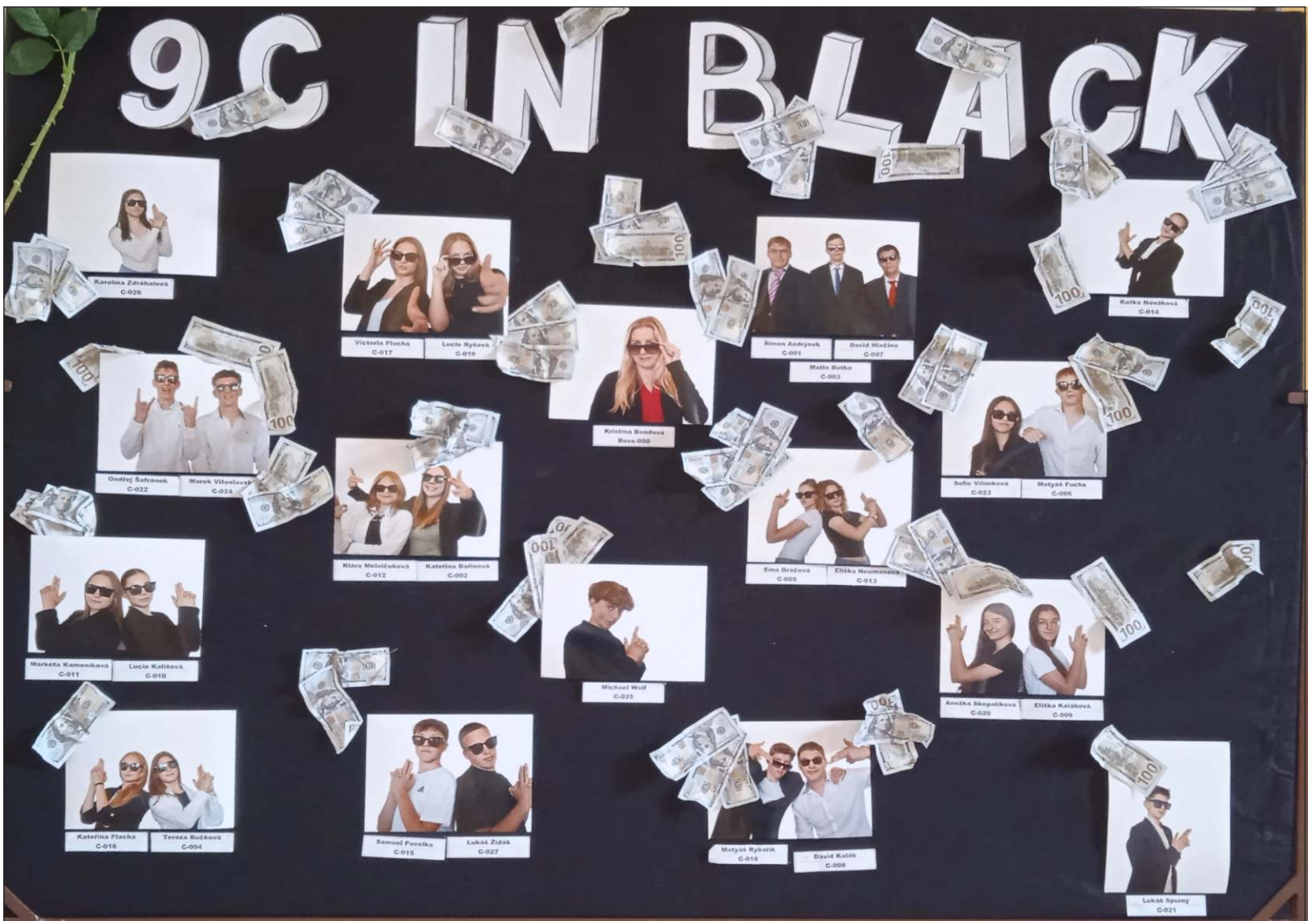

Špekáčkobraní ve školní družině

V pátek 21. 6. proběhlo opékání špekáčků dětí čtvrté a páté třídy školní družiny. Všem chutnalo a děti si opékání náramně užily.

Plavecká soutěž

Dne 26. června se na koupališti v Majetíně konal již 15. ročník soutěže v plavání „O pohár předsedkyně mikroregionu Království“, závod pro žáky prvního stupně ZŠ mikroregionu Království. Nemohli jsme chybět. Sportu naklonění, a plavání zvláště, žáci naší školy se pod vedením paní učitelky Marcely Řihové vydali poměřit své síly. Žáci 2. - 5. tříd startovali ve dvou věkových kategoriích - na hochy a děvčata 2. a 3. tříd čekal závod na dvacet pět metrů volným způsobem, na hochy a děvčata 4. a 5. tříd čekalo volným způsobem metrů padesát.

Naši školu reprezentovali Izabela Šírová, Izabela Březinová, Kristýna Březinová, Agáta Křenková, Karolína Vašáková, Tereza Šišková, Adam Temlík, Šimon Koloda, Viktor Sedláček, a Antonín Pacovský. Sportovní dopoledne se vydařilo. Cenou pro všechny byl závodní adrenalin, dobrý pocit z aktivního pohybu, pro ty neúspěšnější diplom a pohár. Účast v této soutěži byla pro nás úspěšná, a to v podobě čtyř diplomů, domů se odjíždělo s radostí a nadšením. Děkujeme všem za reprezentaci školy!

Starší žáci:
1. místo Antonín Pacovský (5. B)

Starší žačky:
3. místo Kristýna Březinová (4. A)

Mladší žáci
1. místo Adam Temlík (3. B)

Mladší žačky
2. místo Agáta Křenková (3. A)

(šk. rok 2023/2024)

Přírodovědná soutěž

Každý z nás má, či měl své oblíbené školní předměty a ani u mě tomu není jinak. Jedním z nich je přírodopis, a to především díky paní učitelce Mgr. Chlupové, která jej minulý rok v naší třídě učila a v současnosti je na mateřské dovolené. Ráda bych zavzpomínala na konec školního roku, kdy pro nás, žáky šestých tříd, uspořádala přírodovědnou soutěž v poznávání hmyzu a měkkýšů. Ta nebyla nikterak složitá, protože všechny zástupce „hmyzáků“ jsme probírali v hodinách přírodopisu během celého roku.

Soutěž byla dobrovolná a přihlásila se do ní přibližně polovina žáků šestých ročníků. Probíhala v učebně informatiky, kdy žáci - účastníci - seděli samostatně u počítačů, do kterých paní učitelka postupně promítala okolo třiceti různých brouků, motýlů, sarančat či slimáků z celkových padesáti probraných. Úkolem soutěžících bylo tyto živočichy správně poznat a napsat jejich rodové i druhové jméno. Já jsem v soutěži obsadila první místo a nebyla jsem sama, protože většina žáků se na klání dobře připravila. Nejlepší „přírodovědci“ pak

byli oceněni drobnými dárky s přírodními motivy. Soutěž se mi velice líbila a stejně tak i hodiny přírodopisu s paní učitelkou. Ta se nám snažila předat nejen teoretické znalosti, ale i ty praktické přes různé poznávačky živočichů či rostlin z naší přírody. Myslím si, že poznat hrobařika obecného, běláška zelného nebo kostival lékařský je pro děti z vesnice zábavou, a ne mučením. A o to se paní učitelka v hodinách snažila.

Leontýna Sedláčková, 7. B

Vítejte v novém školním roce

Na motivy Tima Burtona a emocí - Našli byste se?

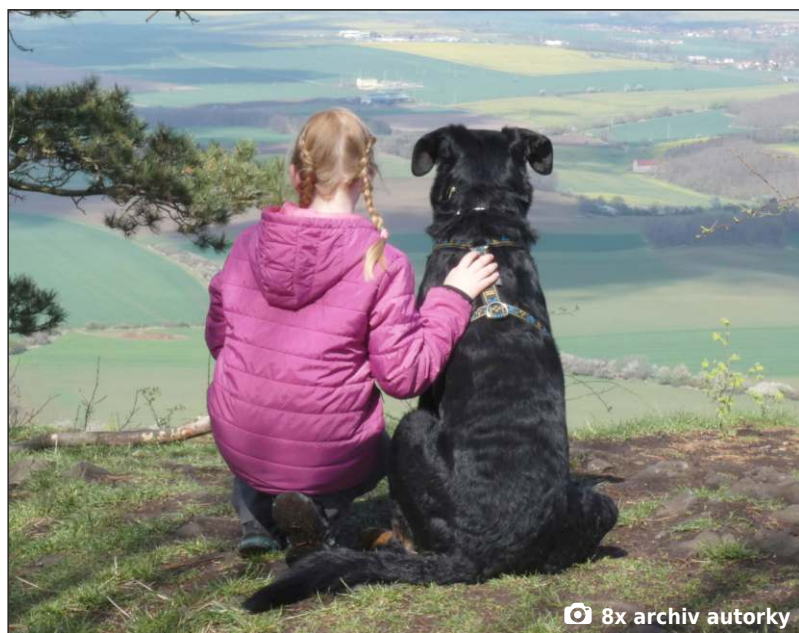

Cestovatelské okénko – úvod

Ahoj, jmenuji se Leontýnka a jsem začkou sedmé třídy Základní školy ve Velkém Týnci. Ráda cestuji a poznávám zajímavá místa naší krásné země. Výlety podnikám společně se svou rodinou, do které neodmyslitelně patří i pětiletý pes Gris.

Především díky němu vedou naše cesty za přírodními zajímavostmi, než za prohlídkové okruhy honosných hradů či zámků. Ale proč vám tohle povídám, vlastně píší? Ráda bych se s vámi podělila o zajímavé tipy na cestování či rodinné výlety, a to v každém čísle školního časopisu. Přála bych si, aby se vám mé cestovatelské okénko líbilo, inspirovalo vás, nebo mile potěšilo vzpomínkou na místa, která jste již třeba navštívili stejně jako já, má rodina i můj pes. Cestování zdar!

v bludišti vlastně funguje? Tak především provětráte svůj orientační smysl při průchodu labyrintem a hledání cesty ven. Věřím, že nechtete čekat do podzimu na příjezd kombajnů. A pak také můžete hrát jednoduchou hru pro děti či dospělé. Dětská je založena na hledání písmen v bludišti, skládání slov a s jejich pomocí vyluštění tajenky. Dospělácká hra byla obdobná, ale tento rok organizátoři udělali výjimku a poslali dospělé zpátky do školy. Každému z 12ti bludišť přisoudili jeden školní předmět. Každou z minimálně dvaceti „křížovatek“ v bludišti pak osadili zvědavou otázkou se třemi odpověďmi. Ovšem pozor, jen správná odpověď vede ven z bludiště. Jen pro zajímavost, v Olomouci si procvičíte dějepis, v Šumperku matematiku a například v Opavě přírodovědu. Pro toho, kdo si bloudění zamiluje,

8x archiv autorky

Prázdniny již skončily a většina z nás během nich navštívila spoustu krásných míst nejen v ČR, ale i zahraničí. Je mi jasné, že dát nějaký pořádný tip na výlet nebude tak lehké, ale určitě to nevzdám. Také jsem si vědoma, že se začátkem školního roku přichází mnoho povinností či úkolů a na cestování již příliš času nezbyvá. Proto bych vás ráda pozvala jen na kratičký výlet do kukuřičného bludiště a lanového parku Veverák. Obě atrakce je možno navštívit ještě v měsíci září, lanový park i v říjnu.

mám ještě jeden tip, a to noční strašidelné bloudění. Nejen, že se na něm potkáte s hrůzostrašnými přízraky, ale sami můžete vyrazit ve strašidelném kostýmu. Bohužel tato akce je pouze prázdninová, takže si na ni budete muset počkat až do příští sezony. Pokud vás kukuřičné bludiště zaujalo, můžete mrknout na jeho internetové stránky s aktuálními otvírací dobou a dalšími informacemi.

Mým druhým cestovatelským tipem je lanový park Veverák, který se nachází nedaleko ZOO Olomouc na Svatém Kopečku. Já jej navštěvuji již řadu let a mu-

sím říct, že je zábavou pro celou rodinu. Park totiž nabízí celkem 3 trasy nejen pro děti, ale i dospělé. Pro úplně nejmenší děti od 100 cm je tu dětská trasa ve výšce 1 – 1,5 m s 8 překážkami. Junior okruh je pak určen dětem od 120 cm, má 16 překážek a je zde možnost doprovodu rodičů. A poslední, základní trasa, cílí na dospělé a zdatnou mládež od 140 cm. Má 23 překážek, vede ve výšce až 10 m nad zemí a užijete si zde i 50 metrový přejezd lanovkou. Na tento okruh chodím již druhým rokem a vždy si jej užiju. Všechny trasy jsou bezpečně

díky jištění, takže se není čeho bát. Navíc park šetří i vaši peněženku, protože nabízí 50% slevu na druhou cestu a třetí cestu zcela zdarma. A Gris? Ten samozřejmě nelozí, ale užívá si odpočinku pod překážkami a především společnosti „hladících“ dětí. Aktuální informace o parku opět najdete na jeho webových stránkách.

Doufám, že se vám mé tipy alespoň trošku líbily a budu se těšit na příště.

Leontýnka

Mercedes-Benz eActros 600 se stal International Truck of the Year 2025!

Ve třetím zářijovém týdnu proběhl v německém Hannoveru mezinárodní veletrh užitkových vozidel IAA Transportation 2024. Tato akce, která se koná každé dva roky, je nejvýznamnější výstavou v našem oboru v Evropě a všichni výrobci nákladních vozidel zde ukazují novinky, které přinesou v příštích dvou letech. Pro Týnecké listy přineseme reportáž o veletrhu v příštím čísle. Pro nás je velmi potěšující, že v rámci veletrhu byl mezinárodním truckem roku 2025 vyhlášen náš eActros 600, o jehož světové premiéře jsme psali v TL 11/2023. Sériová výroba bude zahájena v příštím měsíci. Toto významné a prestižní ocenění uděluje mezinárodní porota 24 zkušených žurnalistů z mnoha zemí a značka Mercedes-Benz je za své novinky od počátku v roce 1977 obdržela již po desáté. O eActrosu 600 se na našich stránkách rozhodně ještě budete mít možnost dozvědět víc. K dispozici jsou webové stránky hub.mercedes-benz-trucks.com i stránky z veletrhu IAA.

Den otevřených dveří v naší pobočce se vydařil

V neděli 8. září jsme pro obyvatele Velkého Týnce a okolí uspořádali v našem prodejním a servisním středisku ve Vsičku Den otevřených dveří pod záštitou starosty Velkého Týnce. V rámci celodenního programu si návštěvníci, kterých přišlo kolem stopadesáti, měli možnost prohlédnout naše prostory a dozvědět se bližší informace o tom, jak servis funguje a jaké používá technické zařízení. Zájemce prováděl servisem sám vedoucí provozovny Roman Kupka. Návštěvníkům byla k dispozici výstava produktů i dvě vozidla Actros v dieselovém i elektrickém provedení ke svezení. O zkušební jízdě byl velký zájem. Doprovodný program byl tvořen naučnou stezkou s kvízem pro děti i dospělé, skákacím hradem pro nejmenší, rádiem řízenými modely a také simulátory jízdy závodním truckem pro brněnském okruhu. K poslechu hrála hudba a vše doplnilo chutné občerstvení a drobný dárek pro každého účastníka. Zbývá jen dodat, že letní počasí nám přálo a všichni si akci velmi užili. Díky patří obci Velký Týnec za podporu, všem návštěvníkům za to, že se k nám přišli podívat a také všem spolupracovníkům z pobočky i z pražského marketinku, kteří se na přípravě i realizaci akce podíleli. Tak zase někdy u nás na shledanou!

Stranu připravil David Chleboun,
Daimler Truck ČR

6x David Chleboun

SUDOKU

8	6	9	1					
7	4		5	6				
2				4	5	8	1	
		5				7		
	7	1	3	9				5
				2	4		6	7
				1	2	8	3	

Autorem výroku v tajence říjnové křížovky je Heinrich Heine (1797-1856), německý básník, prozaik, publicista a esejista.

Tajenka ze zářijového čísla zní: Kámen lze hodit do vzduchu a přece mu křídla nenarostou. Správnou odpověď zaslala a výherkyní se stává paní Eva Nádvoříková z Čechovic. Gratulujeme.

Správné znění tajenky zašlete poštou, e-mailem nebo ho zatelefonujte na Obecní úřad Velký Týnec, Zámecká 35, 783 72, Velký Týnec, telefon.: 585 151 111, e-mail: sekretariat@velkytynec.cz a to do konce aktuálního měsíce.

VELKÝ TÝNEC	Nabíjecí baterie	Leda(že)	Tajenka 2	Motorové vozidlo	VELKÝ TÝNEC	Útočné cito-slovce	Nejstarší Rožmberk	Tajenka 4	Zvučet	Domácky Dorota
	Edisonovo jméno					Hluboký rozsáhlý les				
	Nepukavé oříšky					= v matematice Slov. jistě				
	Předávati znalosti					Popruh Tavení				
VELKÝ TÝNEC	Slovensky jinam	Stavba přes řeku Postranice					Česká zn. elektro-spotřebičů Pořádek			
	Arabsky syn (součást jména)					Nepravé zlato (řídce)			Mužské jméno (13.4.)	Námět
	Biblický mořeplavec					Částečně vadnout Iniciály Chačaturjana				
	Voda					Pozorné Rozpor				
	Pach hlodavců						Okraj Směnka			
VELKÝ TÝNEC	Zeměděl. ekolog. regionální agentura	Citosl. odkašlání Obchodní a propag. agentura					Domácky Dagmar Povrchové doly			
VELKÝ TÝNEC	Olympijské hry Vlastní lamám					Peřej			Hudební nástroj	Díra
VELKÝ TÝNEC	Způsobila k orání	Tajenka 1	Osobní zájmeno	VELKÝ TÝNEC	Spizírna					
VELKÝ TÝNEC	Zn. prac. prášu Zkr. internet. doména			Slovensky slepé			Uděláno Léčka			
	Čistidlo na sklo			Juviové ořechy Podvozek automobilu			Rámusit Tajenka 3			
	Dovnitř (sloven.)		Moderní malíř. čes. původu Setniny			Domácky Hedvika Mužské jméno (26.10.)			Měsíc v konjunkci se Sluncem Junioři	
	Vlaková zastávka					Cizí žen. jméno Část stěbla se semeny		Nemnoho Smyslný člověk		
VELKÝ TÝNEC	Anglicky až do	Anglicky růže Bourat				Kroucení Karabáče		Jméno režiséra Klose Hruď		
	Zmenšiti objem			Krátký TV snímek Žlutohň. barvivo (sloven.)						Okázalá pocta Iniciály fotbalisty Panenky
	Části obličje			Znamení (zastar.) Části vozů			Nadzemní stonek Kaprovitá ryba			
	Základní číslovka		Poškození stromů zvěří Světový pohár			Zlořečení Iniciály herce Zedníčka			Občanský průkaz Dvě stejné dlouhé samohlásky	
	Římsky 2	Jízdou se dostat dolů				Pejscí		Slovensky jíl		Pomůcka Akva, Ibn, Dnu, Eche, Iron, Omo, Rose, Talm, Until
	SPZ Litoměřic	Rty slovensky				Kovový prvek zn. Zn		Praví (obráceně)		

PŘESAHY | 10 24

do světa historie a kultury

Janečková
Jirků
Škvorecký
Příbáň
Přidal
Fiker
Špirit
Jareš
Vránová
Ševčíková
Hanuška

55 minut s Ivanou Janečkovou

Děti vychovává celá vesnice

„Spousta našich vrstevníků dnes - okolo padesátky - přemýšlí, jestli to, co dělají, dává smysl. A zda to chtějí dělat dalších 15 či 20 let. O tom my tedy určitě nepochybuje,“ říká Ivana Janečková. Montessori školy Duhovka, které založila se svým mužem Tomášem před 16 lety, navštěvuje dnes 700 dětí.

Duhovku jste začali budovat, protože jste nemohli v Praze 6 najít školu pro své děti. Teď je vašemu nejstaršímu synovi 19 let a má za sebou celý výchovný montessori systém až po maturitu. Dostal se bez potíží na vysokou školu?

Snažím se o našich dětech na veřejnosti moc nemluvit, nezatahovat je do naší práce, byznysu. Nicméně, ptáte-li se na ně jako na žáky a studenty Duhovky, nezbývá mi než odpovědět: Max jde studovat finance a business do zahraničí. Na našem gymnáziu absolvoval IB program, což jej ke studiu v cizině trochu předurčilo.

International Baccalaureate otevírá dveře na zahraniční univerzity. Kolik studentů se k tomuto programu v Duhovce každý rok hlásí?

Polovina studentů skládá českou maturitu, polovina mezinárodní. S ní se samozřejmě mohou hlásit i na české vysoké školy, přičemž přechod do zahraničí je pro ně jednodušší. K tomu jsme dlouhodobě směřovali. O akreditaci pro IB program jsme zažádali před devíti lety, čtyři roky trvalo, než jsme ji dostali. A od roku 2019 mohou naši studenti v sextě volit mezi českou a mezinárodní maturitou.

Dojde časem i na montessori univerzitu v Česku?

Akreditace pro mezinárodní maturity je vyvrcholením systému, který nám dává smysl. Univerzita? O té jsme spíš občas vtipkovali. Ale založili jsme už před 16 lety také vlastní institut pro vzdělávání učitelů a jsme aktivní v dalších takových projektech.

Takže co všechno dnes přesně představuje Duhovka?

Máme dvě školky, k nimž v poslední době přibýly i jesličky. Základní škola se také rozrostla - z původního prvního stupně, který jsme kdysi přebrali od Školy hrou Ivany Málkové, jsme došli až k devátým třídám. K tomu nás do jisté míry dotlačili rodiče. Protože když se některý ze žáků nedostal v páté třídě na naše osmileté gymnázium, musel hledat jiný gympl, jinou základní školu. A ten přechod byl poměrně těžký, což jsme si uvědomovali, a tak jsme postupně přidávali i třídy na základní škole. Dnes Duhovku navštěvuje na 700 dětí a dospívajících. Zaměstnanců je okolo 160 s tím, že víc než čtyři pětiny jsou pedagogičtí pracovníci a zbytek administrativa.

Vy stojíte stále v čele Duhovky?

Řídíme ji společně s manželem. A samozřejmě - jednotlivé školy mají ředitele.

Jak to máte s manželem rozdělené?

Já vidím víc do praktických a provozních věcí, on je spíš na investice. Máme velmi aktivní představenstvo, ale on je ten tahoun. To je asi hlavně rozdíl, ale jinak se vykrýváme, abychom byli zástupní. Takže jde-li o personální záležitosti nebo třeba finanční otázky, vždy jsme u toho

Tomáš Nosil

Ivana Janečková Vystudovala Právnickou fakultu Univerzity Karlovy a pak působila v telekomunikacích. V roce 2008 se rozhodla se svým mužem, podnikatelem Tomášem Janečkem, zřídit v Praze školu podle principů Marii Montessori. Dnes se vzdělávacími principy, jež potlačují dominantní postavení učitele a kladou důraz na vstřícnější individuální přístup k žákům a studentům, řídí všechny školy Duhovka. Janečková vytvořili v Praze ucelený vzdělávací systém od jeslí po maturitu, který patří dnes k nejlepším, a to i podle hodnocení společnosti Scio.

oba. Tento způsob nám vyhovuje. Jsme každý hodně jiný a zjistili jsme, že se dobře doplňujeme.

Žádná rodinná rivalita?

Určitě tam kdysi byla, takže jsme se někdy dost přeli, „boxovali“ o výsledek. Ale už to dávno ustoupilo, skutečně se nám skvěle spolupracuje, vykrýváme se, když druhý zrovna řeší jiné věci. Já se samozřejmě soustředím na rodinu a na ške tři děti, to je moje pevná kotva. A manžel, kromě toho že se též věnuje rodině a je podílníkem v dalších firmách, vystudoval v posledních letech psychoterapii a teď se dva dny v týdnu zabývá klienty. Myslím, že to je zase jeho hlavní kotva. Duhovka je ovšem náš společný projekt, teď vůbec nejdůležitější. Vlastně náš současný život.

Na tomto projektu pracujete už 16 let. Co vám to dalo?

Museli jsme se naučit komunikovat - nejen v rovině osobní, ale i profesionální. Tím, že jsme neustále něco řešili, stále se někam posunovali, nebylo možné nechat věci vyhnívat. Potkali jsme také úžasné lidi, vytvořily se dlouholeté hluboké vztahy a přátelství. Tak skvělé nejbližší spolupracovníky bych v jiném oboru nenašla. A také jsme na té cestě neměli prostor se nudit, či pochybovat o smyslu svého počínání. Je nám okolo padesáti, spousta našich vrstevníků se potýká s depresí, přemýšlí, jestli to, co dělají, dává smysl a zda to chtějí dělat dalších 10, 15 nebo 20 let. A o tom my tedy určitě nepochybuje.

Co bylo při budování tak velké soukromé školy se speciálním výukovým programem nejtěžší?

Vlastně to není až tak těžké. Jen jsme si to zkomplikovali tím, že ve škole máme i vlastní děti. Míchání rolí matky, zřizovatele a zaměstnance mě dost stresovalo,

stresuje. Jsem na naše děti prostě přísnější, vždy jsem se držela pravidla, že musím stát víc na straně školy než na jejich straně. A s tím jsme se museli všichni vypořádat.

Co na to děti?

Prostřední syn měl někdy v sedmé osmé třídě krizi a fakt nechtěl být v naší škole. Zlobil. Překonal to a teď je skvělý, motivovaný, chodí do Duhovky moc rád.

Takže škola dnes splňuje všechna vaše očekávání?

Splňuje a nespňuje. Jako matka si myslím, že děti dostaly to, co jsem chtěla, aby dostaly. Získaly vztah ke studiu i hluboké kamarádké vztahy, jsou zdravě sebevědomé, nebojí se. Přesně to, co proklamujeme na našem školním webu, se u nás doma povedlo a funguje to. Protože však vidím do každodenního procesu svrchu i zespoda, vím o spoustě věcí, které jde ještě zlepšovat. Asi nebudu nikdy úplně spokojená zakladatelka, majitelka.

Mimochodem - jak si Duhovka stojí ekonomicky? Vydělá si na sebe?

Shodou okolností jsem před nedávnem poslouchala podcast, v němž pan Piip, ministr školství z 90. let, mluvil o době, kdy se rozhodovalo o soukromém školství. Tehdy prý ministři nenašli důvod, proč by měly mít soukromé školy stejnou finanční podporu ze strany státu jako školy veřejné. A vysvětloval, že soukromé školy přece mohou získávat další peníze jako školné a kdyby k tomu měly ještě finanční podporu adekvátní těm veřejným školám, byly by zvýhodněny. To je naprosté nepochopení. Ze školného nikdy nepostavíte školu. Zatímco pro veřejnou školu ji případně zaplatí město, městská část nebo kraj, soukromé školy si musí peníze na investice shánět jinak a jinde. To je i odpověď

na vaši otázku: Duhovka je dnes zdravá, soběstačná škola, trvalo to víc než deset let, ale dostala se z červených čísel. Ovšem nemůže si nikdy vydělat na vlastní novou budovu, kterou by hodně potřebovala. Celé roky si pronajímáme prostory od Prahy 6 a Prahy 7, na jejich údržbu a nájem si už vyděláme. Podaří-li si nám však získat skutečně stavební povolení a postavit si v Břevnově na obecní pozemku novou budovu, bude to opět za peníze mimo Duhovku.

Kolik jste tedy do tohoto rodinného byznysu, mohu-li to tak nazvat, už dali peněz?

Tři sta milionů určitě.

Jinými slovy, kdo nemá takový kapitál, nemá šanci v Česku soukromou školu dlouhodobě provozovat?

Můžete si určitě pronajmout sokolovnu a nějaké prostory výhodně od obce, když místní přesvědčíte o svém projektu. Můžete vytvořit pár tříd svépomocí, sehnat pedagogy a děti, škola bude určitě fajn. Ale vybudovat ucelený vzdělávací systém, jako je náš montessori, prostě bez potřebného kapitálu nemůžete.

Tváří tvář krizi s nedostatkem míst na středních školách se na ministerstvu školství v posledních měsících, zdá se, změnila atmosféra a udělilo poměrně dost licencí pro nové soukromé školy. Pocítujete i vy, že se na vaši práci lidé i úřady dívají už méně skepticky?

Ze strany veřejnosti se změnilo méně než ze strany státu. Spousta rodičů se pořád do hloubky nezamýšlí nad důležitostí vzdělávání, nad tím, co škola skutečně má v dnešní době představovat. Stále své požadavky a očekávání redukuje na objem znalostí, jež děti ve škole získají a upotřebí při přijímacích

zkouškách na střední nebo vysokou školu. A přitom naprosto podceňují věci jako jsou sociální kontakty, dovednosti, hodnoty. Pro mne je škola komunita, tedy děti, rodiče, učitelé, všichni, kdo tam vedou kroužky, spolupracují externě. Jsem za ně vděčná, doufám, že jsou skvělí a vztahy a kontakty s nimi rozhodují o budoucím životě svých dětí. Jak říká africké přísloví: „Děti vychovává celá vesnice.“ A vztahy, hodnoty, způsoby jednání jsou důležitější než láčkovci nebo datum bitvy na Bílé hoře.

Místo rodičů vám namítnu: Je moc fajn, že se dítě na škole cítí skvěle, ale když neumí vyjmenovaná slova po s, tak...

Ale my nejsme proti tomu, aby děti získávaly dobré a obsáhlé znalosti! Jenom říkáme, že znalosti samy o sobě nestačí, že je potřeba rozvíjet i další věci, aby jim ty znalosti vůbec k něčemu v životě byly. Na obranu rodičů musím ale zase říct, že prostě stále neexistuje celospolečenská debata o vzdělávání. A když už se nějaká otevře, je to víc o těch technických věcech: složí děti úspěšně přijímačky, nebo nesloží? A pak se ještě řeší nedostatek školek, základek, teď jsou horkým tématem střední školy. Ale se co na těch všech školách učí, proč se nějaké věci dějí a jiné nedějí? To není na pořadu dne. Většinu rodičů jen zajímá, zda děti uspějí.

Skutečně teď mluvíte o generaci třicetiletých? Vždyť tito mladí rodiče jsou často stoupenci respektující výchovy a různých alternativních metod.

Spousta ředitelů nebo začínajících učitelů vám i dnes řekne, že hlavně narážejí na odpor rodičů. Začnou vyučovat trochu jinak a za chvíli se rodiče ozvou: „To je dobrý, že jste si dneska hráli, ale zítřka už se raději učte, paní učitelko, aby děti nebyly pozadu.“ Máme v sobě hluboce zakořeněno, že je jen jeden způsob

učení a získávání informací. A když se mu vyhneme, nejsme vzdělaní.

Jak v Duhovce měříte vzdělanost a úspěšnost?

Kdo chce studovat vysokou školu, dobře jej na to připravíme. Všechny naše děti se na školy také dostanou. Tohle měřítko ale beru s rezervou, vždyť se ve všech těch statistikách už nepíše, zda to byla univerzita první nebo páté volby, na niž byl student přijat. A už vůbec se nehodnotí, jak dlouho na vysoké škole setrval, nepočítají se ti, co to vzdal po prvním či druhém semestru. Formální vzdělání obecně je jen jeden ze způsobů měření vzdělanosti. Pro mě není dostačující pokud nezahrnuje i pocit osobního štěstí, spokojenosti a naplnění, což může být velmi individuální.

Systém montessori je postaven na individuálním přístupu ke každému žákovi, studentovi. Nemusí se však říkat, kdo Duhovku navštěvují, za zdi školy a mezi vrstevníky potýkat pak s jistým neepochopením, s nálepkou „alternativní“?

Co to je alternativní? Doufám, že naše děti jsou alternativní v tom, že se rády učí novým věcem a fakt to nechápu jako prázdnu proklamaci. Když se vyučíte opravářem praček, je přece také jasné, že za pět let pračky budou vypadat jinak a musíte se tedy stále učit. A jestliže alternativnost spočívá i v tom, že si děti uvědomují význam cizích jazyků a vědí, že svět není čemobílý a nekončí na našich hranicích – a přitom jsou objektivní a chápou, že tráva v cizině není o nic zelenější –, tak to také beru. Děti prostě vnímají kontexty, jsou připraveny, že na sobě budou celý život pracovat... Tak jestli je tohle alternativa, pak doufám, že si ji naše děti budou pěstovat. A neepochybují, že budou úspěšné.

Myslím, že tak to vidí i řada mladých lidí, kteří teď vedou své děti

do první třídy. Tím se vracím k tomu, že se atmosféra ve společnosti už přece jen mění.

Souhlasím, že někteří rodiče už opravdu nechtějí vidět tu obrovskou dvojku na vysvědčení a jsou pro slovní hodnocení. Možná ale nepřemýšlejí o způsobu výuky, jen se jim děti zdají malé a myslí si, že dríl v první třídě nedává smysl. Nejsem si ale jistá, jestli ti samí rodiče nebudou požadovat o pár roků později o to větší tlak na výkon. To ještě uvidíme... Každopádně je na stole dnes řada témat, která by se měla stát celospolečenskými. Bohužel, zatím každý posun jiným než zaběhaným směrem, je stále provázen nedůvěrou. Jako kdybychom si neuvědomovali, co děti teď prožívají. Covid ukázal, že jsou velmi křehké. Ve škole máme psychology, snažíme se s dětmi pracovat, ale je jasné, že jsou labilní a psychické problémy je opravdu trápí. Plus moderní technologie, umělá inteligence. Je toho na ně hodně. A možná právě tato situace – paradoxně – povede k oněm změnám v celém systému vzdělávání. My, dospělí jsme pohodlní, laxní, ale děti nás donutí.

Mám tomu rozumět tak, že děti nebudou biflovací systém zvládat, takže rodiče budou nakonec nuceni požadovat jiný styl výuky?

Nechci dělat zkratku, že starý způsob učení vede k psychologickým potížím. Není to tak jednoduché. Ale vzhledem k tomu, jak celosvětově přibývá nezletilých, kteří se potýkají s psychologickými problémy – a my si marně lámeme hlavu, proč je to tak hromadné –, půjde nakonec o to, aby děti byly vůbec schopny ve školách dobře fungovat, odmaturovat, studovat na univerzitě. Doufám, že o tom jejich rodiče začnou přemýšlet.

Jak mají rodiče poznat kvalitní soukromou školu? Duhovka je už zaběhnutá značka, teď se ale otevře řada nových škol.

Osobně bych dala na to, jak se tam cítí moje dítě. Doporučuji s ním zajít na den otevřených dveří, vnímat atmosféru, způsob jednání a komunikace s dětmi i mezi pedagogy, a to i v momentě, když se otočím zády. U nové školy bych pak ještě hleděla na dlouhodobou udržitelnost, zjistila bych si, zda projekt kromě silné vize má i reálné základy. Aby to nebylo dobrodružství na dva roky.

Jak si tohle chcete ověřit?

Když chcete koupit firmu, taky si informace najdete. V začínající škole bych se zajímala o vzdělávací plán, ale pak bych se ptala i na to, jak to mají finančně vymyšlené, zda spolupracují s obcí, mají dohodnutý dlouhodobý pronájem prostor a tak dále. Zatímco veřejnou školu obec či město obvykle podrží, soukromá škola může ze dne na den zkrachovat, protože si to zakladatel špatně spočítal. Je to v tomto směru prostě byznys jako každý jiný.

Vás tento byznys evidentně moc baví. V čem je pro vás tak inspirující, zajímavý?

Budeme-li tomu říkat byznys, je fascinující, jak je stále v pohybu, mění se. Například: když jsme Duhovku otevřeli, nejvíc jsme přemýšleli nad tím, jak posílit angličtinu. Jako česko-anglická škola jsme to rodičům garantovali. Uplynulo patnáct let – a teď přemýšlíme, jak podpořit češtinu. V polovině gymnázia totiž už naši studenti dosahují v angličtině úrovně, s níž obstojí kdekoli ve světě, což s sebou nese i to, že raději čtou anglicky psané knihy než ty české. Jenže my všechny děti vedeme také k tomu, aby měly svou zemi rády, aby se rády vracely. Nemohou šidit mateřštinu. Tak třeba nad takovými věcmi si lámeme hlavu.

Irena Jirků

Rozhovor vyšel ve Finmagu 3/2024, autorka je jeho šéfredaktorkou.

KNIHA, O KTERÉ SE MLUVÍ Errol. Josefa Škvoreckého

Michal Příbáš

JAK NA NĚ

Velmi krátce po setkání s cenzory Waageovou a Kovářikem, jež se uskutečnilo 20. listopadu 1957, píše Josef Zdeně, která je toho času na zájezdě v Jindřichově Hradci, zprávu o smutném konci nadějí na vydání *Konce nylonového věku*: „Milá Sárinko, pořád jsem pracoval a bylo mi špatně a scházel jsem se s pánama od dozorcích orgánů a bavil jsem

se s nima o svých spisech, ale řekli, že jsou nemravné a že bych jimi zkazil děti a dívky, který si vypůjčují z knihoven. Takže z vydání asi nebude nic.“ Jak už víme, ředitel Fikar a šéfredaktor Kocourek v dalším jednání na ÚV KSČ prosadili možnost vydat (respektive předložit k vydání) jinou Josefovou prózu. Byli to však praxí padesátých let dobře proškolení válečníci, takže na tuto eventualitu byli předem připraveni. Jinak si nelze vysvětlit fakt, že lektorský posudek *Zbabělců*, zpracovaný divadelním kritikem a filmovým dramaturgem Josefem Trägerem, byl datován již 3. listopadu toho roku, tedy sedmáct dní před krachem jednání o *Konci nylonového věku* (zadán musel být ještě o několik týdnů dříve). Fikarovu a Kocourkovu záměru ovšem posloužil skvěle: Träger román přečetl jako úšklebek nad maloměstskou buržoazií a jejím chováním v kritických chvílích národní existence a jako její obžalobu generací jejich vlastních dětí. *Deníkovou formou* a vyprávěčem v první osobě si sice autor podle Trägera usnadnil práci, když rezignoval na povinnost zhodnotit historii takřka objektivně, dále je chybou, že v románu vůbec není zmíněn komunistický odboj, jehož existence si autor přece musel být vědom, ale kromě toho Škvorecký našťástí „prokázal nesporný literární talent, má pronikavý postřeh, umí charak-

terizovat postavy zejména živým a dobře odposlouchaným dialogem, [...] osvědčil zvláštní a osobitou ironii“ a přirazuje se „k těm nadějným mladým našim spisovatelům, kteří se snaží život vidět a popsat s nejpřímnější pravdivostí“. Z toho všeho vyplývá, že „jeho románová prvotina si zaslouží právem vydání“. Na *Hlavní správě tiskového dohledu* dostala román na starost opět soudružka Waageová, kupodivu se však u ní dlouho nezdržel. V *románu* našla „kritiku a satiru „zlaté mládeže“ a místní honorace při květnových událostech. Z těchto hledisek také posuzovala výpady proti Sovětské armádě, proti dělnické třídě a zkruslování historických skutečností, že nositelem těchto škodlivých názorů je v románě jeden z „hrdinnů“ „zlaté mládeže“ Danny Smiřícký“. Dne 3. května 1958 tak Josef mohl napsat Zdeně opět kamsi na zájezd, že „konečně schválili na HSTD i na ÚV KSČ Zbabělce a na ÚV se dokonce vyjádřili, že je to velmi dobrá protiměstácká satira“. Za těchto okolností nakladatelství nemuselo váhat nad podpisem smlouvy. Stalo se 11. června 1958. Zatímco praktickou strategii prosazení románu za stížených politických podmínek vzali na svá bedra šéfové nakladatelství, Josef se musel potýkat jednak s jejich více či méně naléhavými doporučeními, jednak s poznámkami

Strýc Karel oddává synovce Josefa a jeho snoubenku Zdenu. V zadu stojí Marie Vašáková

redaktora Františka Pilaře a bylo také třeba vyhovět námitkám Trägerovým. Podle nich měl být román „proškrtán a zhuštěn“, neboť „zkrácení by podtrhlo jeho slovesné hodnoty“ a také „množství mastných slov volá po omezení“. Josef tomu všemu vyhověl co do rozsahu měrou vrchovatou. Bohužel nemáme k dispozici definitivní přepis díla tak,

jak je nakladatel poslal do sazby. Avšak Škvoreckého pozdější odhad, že rukopis měl původně „přes 800 stránek ob řádku na stroji. Před zadáním do sazby jsem jej zkrátil asi na 550“, v podstatě odpovídá skutečnosti. Pokud bychom měli tu trpělivost a srovnali rukopis z roku 1949 se strojepisem z roku 1951 a pak s prvním knižním vydáním z roku 1958, zjistili bychom, že obsah autorových zásahů nemá primárně autocenzurní charakter a že očekávatelných „ideologických“ ústupků je v něm minimum. Ostatně přečteme-li si Trágerův posudek pozorně, zjistíme, že lektor v podstatě žádné ideologické výhrady neměl! Josef tedy vzal pero a jal se román krátit tak, aby dílu prospěl, nikoli aby ho — veden touhou po vydání za každou cenu — zmrzačil.

Rozsáhlých souvislých pasáží, které padly za obětí autorským škrtům, není mnoho. Vypuštěno je například Dannyho rande se slečnou Mici a chvilkové erotické sblížení s Irenou, zkráceny byly odstavce dokládající Dannyho *sebezporovaví* talent a posíleny ty, které dokládají jeho talent *pozorovatelský*. V Pá-penových, respektive Bennových ústech ubylo vulgarismů, charakter postavy se však nezměnil. Četné, víceméně bezobsažné dialogy, které měly pouze zachytit atmosféru situace, byly citlivě zkráceny tak, aby naplnily svůj účel, ale nestaly se pouhou manýrou. Zachované dialogy Josef na poslední chvíli upravoval až cizelérsky s vůlí ještě více zpřesnit charakter jednajících, anebo lépe a zajímavěji nasvětlit situaci, v níž jsou vedeny. Zásadně jsou proškrtány pasáže závěrečné kapitoly, v nichž se náchodské měšťanstvo s až zrudnou násilností vybíjí na esesáčích uvězněných v pivovaru. Trágerův posudek tento jev zmiňuje, k závažnému zásahu

však Škvoreckého nevybíjí, k omezení jeho popisu se nicméně rozhodl sám autor. Navzdory faktu, že na revizi textu neměl mnoho času, podařilo se Josefovi z „románového materiálu“, jak nazval předložený strojepis Josef Tráger, vytvořit román. A také, což není nepodstatné, obrousit a vyhladit Dannyho, jednu z nejdůležitějších postav české poválečné beletrie, do jeho definitivní podoby, z níž bude autor vycházet i v dalších svých knihách.

Do strojopisu určeného k sazbě samozřejmě promluvili i Fikar s Kocourkem. Z autorovy vzpomínky víme, že zatímco zmíněný slavný „dialog“ mezi starostou Prudivým a v davu ukrytým Harýkem („eseseser — jen se neposer“) pochází z původní verze, jeho doplněk „ty pupkouno pupkounoviči“ Harýkovi připsal ředitel Fikar, snad aby víc zacílil čtenářovu (a kritikovu) pozornost na starostu coby komického představitele „odcházejících“ časů. Byla-li to šťastná volba, těžko říct.

Nejpodstatnější zásah do románu měl kupodivu na svědomí — autorův otec. Byl to právě Josef Škvorecký starší, který se při jedné ze synových návštěv v rodném městě mezi řečí zmínil, že by možná nebylo dobré nechat jednotlivým postavám skutečná jména náchodských občanů a že by možná vůbec bylo lepší změnit i název samotného města, v němž se příběh odehrává. A tak se až doslova v poslední chvíli stal z Náchoda Kostelec, z Pápena Bayerleho Benno Mánes, z Joydy Šilhánka Fonda Čemelík, z Jarýka Harýk, ze Stézy Lexa, z Ulricha Brynych, z Berty Gryma Berta Moutelík a z Bouši Španiela (popřípadě Saniela, a toho už známe!) Rosta Pitterman. Danny a Irena našli svá literární jména už v rukopise, zatímco z Marie Dyntarové se až nyní stala Dagmar Dreslerová a její

milý Franta Nosek prošel dokonce nekolkovým přejmenováním (od rukopisného Franty Žižky přes strojpisného Frantu Šimka až k definitivnímu Frantovi Kočandremu). Z Přemy Nejezchleby se stal Přema Skočdopole, z člena jeho party Vlčka Vostál, z Tichého Vahař, doktor Cepek se proměnil v doktora Čapka, holič Geitner v Lenečka, hostinský Bárta ve Wintra, exstarosta Kaněra ve starostu Prudivého, doktor Chudoba v doktora Šabatu a doktor Kučera v doktora Bohadla. K některým změnám Škvorecký použil jmen jiných svých přátel: paní doktorová Václavíková nese v románu příjmení Vašáková a pro Irenina vytrvalého nápadníka Zdeňka Pechra autor zvolil příjmení Zdenina nevídaného tanečníka Pivonky. Naopak jmen, která se od rukopisu ke knižnímu vydání nezměnila, zůstalo pomálu, a většinou šlo navíc o postavy toliko epizodní: Benda Vávra zůstal Bendou, kolaborant Bartošík Bartošíkem, popřípadě Bartoschikem (zatímco jiný kolaborant Vejvoda se proměnil ve Vladyku). Původní, respektive skutečná jména zůstala i oběma anglickým vojákům Herbertu Percymu Siddellovi a Edwardu Martinovi a také lázeňskému správci panu Mědílkovi, mimochodem otci Josefova přítele a později významného literárního bibliografa Borise Mědílka.

Pak už stačilo připojit jen obvyklou poznámku, že „osoby a události líčené v této knize jsou naprosto smyšlené, a připomínají-li někomu osoby a události, které znal, jde o podobnost čistě náhodnou“, a také věnování „Zdence, té holce, kterou jsem potkal v Praze“ (narážka na závěrečnou větu románu). Zbabělci mohli jít do sazby.

Séřové nakladatelství dobře věděli, že jdou do rizika, a že je tedy záhodno připravit půdu pro vhodný způsob oficiální

recepcí románu. Autor musel být pochopitelně nápomocen. Do týdeníku Kultura tedy zaslal „skoropovídku“ „Vzpomínka nad Dorritkou“ — vlastně opravdu spíš vzpomínku než povídku. Jejím objektem je posluhovačka, která v době Josefova raného dětství chodila ke Škvoreckým pomáhat a starat se o chlapce, pokud maminka někdy doprovázela tatínka za jeho společenskými „povinnostmi“. Autor však vzpomíná především na její pozdější život, kdy se jako náhle ovdovělá matka musela starat o tři dcery, na něž však měla málo času i peněz, a které se proto nevyvedly. Škvorecký však z námětu nevytvořil socialistickorealisticou tryznu za ubohou proletářku, nýbrž oslavu autorské citlivosti Charlese Dickense, jehož Malou Dorritkou je povídka rámována.

Jako důkaz autorova zájmu o sociální problematiku v kapitalismu však toto dílo posloužit mohlo, a to přesto, že redakce Kultury ji, jak už byla zvyklá, podepsala pseudonymem Josef Vala, který Škvorecký v květnu 1958 již neměl důvod používat: Zbabělci šli do tisku pod autorovým skutečným jménem. A stejně tak mohla posloužit povídka „Lyrická vzpomínka“, kterou v říjnu 1958, tedy doslova v předvečer vydání románu, otiskla českojazyčně slovenská Mladá tvorba. Autor v ní pojednává o chlapci, který měl za války mnohem víc odvahy než on sám a také tuláckou krev: „[...] pokusil se přeplavat Moravu na prámu v deštivém říjnovém dnu a nakonec se přihlásil na pracovním úřadě v Moravské Ostravě s nejasným úmyslem odejít na práci do Říše, odtamtud utéci do neokupované Francie, a dál, na západ, pod tu laskavou vlajku falešné naděje jeho upřímné viny.“

BÁSEŇ MĚSÍCE

Zázraky

Tomáš Přidal

Dnes bude tuze krásnej den,
je zázrakem žít v oblacích,
život je někdy lehčí - jako sen,
postupně Ti karty obrací.

Zatěžko se dá ujít Osudu,
ve hvězdách je vepsáno vše,
vzpomeň si na mě, až tady nebudu,
Ty, ke mně, potom překročíš břeh.

Otázkou je, jak dlouho bude živ svět,
jakou rychlostí řítíme se k nebesům,
a budeme-li součástí opony hvězd,
kdo další vysloví naši ztracenou větu?

Pověď Ti lásku bez řeči
a v toužebném chvění,
je jako zázrakem hluchého vyléčit
v ozvěnách srdečního hřmění.

Láska zalévá naše srdce,
drží nás pevně, nespoutaně,
vtéká nám do žil a naše ruce
jsou blíže k naší slavobráně.

Otázkou je, jak dlouho bude živ svět,
jakou rychlostí řítíme se k nebesům,
a budeme-li součástí opony hvězd,
kdo další vysloví naši ztracenou větu?

Cítím, že v nás duše sílí,
Tvé kroky ty mé učí našlapovat v prázdnu,
umíš to pravdivě a s plíí,
dokud jako světlo nad Betlémem nepohasnu.

V jasů zřím, že šed' není povrchní,
krása je jen venkovní zrcadlo,
duše je pokladem a ono trní
naše sympatie nerozdrásalo.

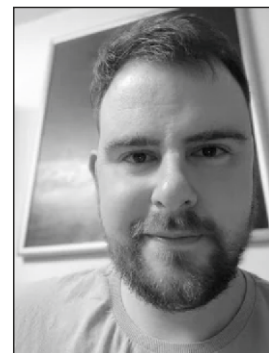
Stačí tak málo chtít,
možná člověk dostane ještě o něco víc,
každý život je originální hit,
ač zahráný bývá někdy zpolic,
a jindy hřímá z plných plic.

Dnes bude tuze krásnej den,
je zázrakem žít v oblacích,
život je někdy lehčí - jako sen,
postupně Ti karty obrací.

Kdo přijímá život s pokorou,
sám v sobě radost nachází,
je krásné žít na zemi a pod vodou
myšlenky uplavou jako slzy po hrázi.

Kdo hledá opravdovou lásku, najde ji?

Láska Tě spoutá vášnivými provazy,
a až ledy v řeku touhy roztají,
netřeba žádné další dotazy...

Tomáš Přidal

je český básník, publicista, amatérský archeolog. Debutoval básnickou sbírkou Studování mělkého kroku Dauphin Praha 2020. Získal uznání Mobelovy ceny 2020 za debutující sbírku, v roce 2023 obdržel uznání Mobelovy ceny za druhou sbírku.

nás honil polní hlídač a museli jsme se ukrýt ve stohu. Tím jsme se trochu zdrželi a strýc Gioglio nás dostihl. Nesl si poněkud mouky, kterou prý mu bratranec mlynář taj za mlýn. Vída hladově oči mého otce a uslyšev od něho, že rád jím vdolky, vzal strýc Gioglio svůj krapet mouky a daroval nám ji, řka s pohnutím, že si ukradne jinou. Tu mouku nám pak zabavili ve vlaku, poněvadž se prothř pytlík a tatínkovi se sypala z tlumoku a dělal s ní cestičku. To je historika z dějin naší rodiny."

A proč jste změnil jméno, strejčku?" zeptala se paní Lola.

"Poněvadž se hloupě jmenoval," pospíšil si Ludva, jemuž přinesla osvědčená fantazie i dodatek. "Dal se k policii jako detektiv a jmenoval se při tom Kapsář. Tatínek to ani nevěděl, když od něho tenkrát tu mouku bral. Strejček mu jen povídal, že je mlynářovým nevlastním bratrancem a potom, nečekaje díky, spěšně odcházel."

"To je jako do kalendáře," pravila paní Lola zamýšleně.

Pak bylo jisté, že zanedlouho musí dojít k zjevení ryzí pravdy, neboť paní Lola ještě žádnému plynulemu vyprávění svého manžela nevěřila. Majíc s ním dosti zkušeností, věřivala mu jen tehdy, když začal koktat. Ludva však už si předem shromažďoval polehčující okolnosti:

1. 27 kmotra automaticky odpadlo vzhledem k tomu, že se narodila holčička. 2. Gioglio Krňoch přesto prokázal rodině velkou službu, a to nezištně. Dokonce koupil Ivance plavací teploměr do vodičky. 3. Gioglio Krňoch byl paní Lole zřejmě stále sympatičtější, poněvadž jeho obdiv, týkající se nové narozené občanky, nebyl žádným společenským švindlem, ale i na ten si kdejaká mladá maminka potrpí. 4. Střeďeční pánský klub, vydávaný v manželství za kulturní středisko, už svým dekretem číslo 2, stanovícím kruté podmínky pro dámské hosty, vylučoval jakékoli podezření na nepřipustné vyražené čestných členů. 5. Přibližně 80 % nápojů, v klubu zkonzumovaných, lze klidně zapřít. Může se nabídnout paní Lole, aby se o tom v Brně osobně přesvědčila, ale doufá se, že kniry a žádaná sprostota projevu ji od toho odradí. 6. Pro vyjevení pravdy je doba příhodná, a to vzhledem k mateřskému štěstí a k nemohoucnosti šestinedělí. 7. O nebezpečí trestního stíhání se zatím stejně pomlčí, nasadí se nucený úsměv, jako by šlo jen o pověstnou taškařici, a bohově se budou tajně prosit, aby pomohl Giogliu Krňochovi, jenž je malým Davidem, zatím co pan rada Ftáček se podobá Goliáši. Podřítý Davidek prý vzal na nic netušícího Goliáše zbraň Fau Cvaj tehdejší válečné techniky, totiž prak. Ludvovi se tenhle biblický příběh pranic nelíbí. Kdyby se dokonce zanašel úmyslem napsat na něj apokryf, a to v tom smyslu, že David si počínal v ringu neregulérně a že byl distancován na tři tisíce let. Nyní Ludva svůj názor změnil a zbožné Giogliu Krňochovi přál, aby se mu podařilo užít proti panu radovi Ftáčkoví se zdarem zbraně třeba ještě záluďnější. Avšak i kdyby bylo opravdu zle, nezbuďte paní Lole, než aby otec svého dítěte zuby nehty bránila.

"Teď se podívejte!" řekly obě babičky dvojhlasně.

Holčička, již mělo být dáno jméno Ivanka, byla zarámovaná s přepýchem tak užasným, že strejček Krňoch vyřeštil oči. Dalo práci najít v té záplavě běloučkových krajek její černou hlavičku s načesaným kohoutkem. Babičky se tvářily pyšně jako Hynais, když domaloval oponu do Národního divadla. Paní Lola se na lůžku nadzvedávala se zářícíma očima.

V té chvíli vstoupila do pokoje zvolená kmotra, starší sestřenice paní Loly, jménem Anna a povoláním učitelka na odborné škole. Měla nový klobouk s brkem, které se zachvělo u vytržení nad tou slavnostní nádhrou. Důstojně ji přivítali a Ludva ji napomenul, aby holčičku při svátosti křtu neupustila.

Holčička pomrkávala. Byla otázka, zdali se jí na této rochaté zeměkouli líbí čili nic.

Ludva se v koutě začal vztekat nad neposlušnou závěrkou svého fotoaparátu. "Když to nespustí," vyhrožoval, "musí se křtiny odložit." Vtom to spustilo a vyfotografovalo to umyvadlo.

Jenže Gioglia Krňocha ještě neměli, a tudíž ho nemohli předvést. Poručík Plitka, jemuž byla záležitost svěřena, pokoušel se uklidnit pana radu ujištěním, že se to nějak zařídí dříve nebo později, ale poněvadž mluvil s lehkou ironií, pan rada se jenom podráždil.

"Nezapomínejme, pane rado, že Krňoch se vyzná v našich metodách lépe než my."

"To není přípustné!" rozčiloval se pan rada. "Jak to myslíte?"

"Myslím to na dvě strany," odpověděl Plitka jaksi unaveně. "Jednak ví přinejmenším stejně dobře jako my, kudy na takové věci zajít, jednak si dovede krásně představit, co si můžeme k němu nebo k jiným dovolit. Strašáky na něho pouštět nelze. Má to zkrátka v malíčku."

"To je nerozumná úvaha!"

"Ale osvědčila se," usmál se poručík Plitka otráveně.

Zdalo se, že má pravdu. Alespoň Gioglio Krňoch, usazený té chvíle v Ludvově bytě, tvářil se zcela bezstarostně.

"Nejhorší máme za sebou," tvrdil přesto, že Ludva viděl těžké mraky, převalující se mu přímo pod stropem. "Dokud nebude mít pan rada mne, na vás se neodváží. To, co jste říkal, bylo beze svědků. Vy ovšem v případě nutnosti všechno totálně popřete. Nebo si to upravíte podle potřeby. Nevedeme boj proti spravedlivému právu, nýbrž proti panu radovi Ftáčkoví, který je představitelem něčeho docela jiného, než čeho se domnívá být."

Podle informací Gioglia Krňocha, jenž tomu zajisté rozuměl, neměla zdejší policie zatím žádné právo prohlížet Ludvův byt. Pouze se mohla zdvořile od prahu zeptat, zdali je přítomen pan Krňoch, a po slušné odpovědi, například co blázněj, zase zdvořile odejít.

Paní Lola s dětátkem se ještě ze sanatoria nevrátila. Toho dne se tam Ludva chystal s obzvláštní starostí, poněvadž se tam měly konat křtiny. Obě babičky – matka paní Loly i matka Ludvova – byly v sanatoriu od rána. Prý se tam o křtící péči tak trochu praly. Babička a Ludvovy strany byla o něco starší než šicí babička. V chůzi se opírala o hůl, jelikož jí nohy už dobře nesloužily, ale byla zase silnější, takže se šance vyrovnávaly. Všeobecně je známo, že po tzv. radostné události nemá nejmenší rozum novorozené, nýbrž babičky a hned za nimi otec, kdežto v nové mamince se zázrakem probudí vrcholná rozšafnost.

"Vy zůstanete doma, strejčku," pravil Krňochovi Ludva, "kam se chystáte. Položte ten svrchníček. Zastrčíte za mnou na řetěz a budete nepřetržitě myslet na těch čtrnáct hloupých kůzlátek, co otevřela branku víkovu."

"Já se nepamatuju," řekl Gioglio Krňoch s nevolí, "že by byla kdy měla nějaká koza čtrnáct kůzlátek najednou a k tomu ještě hloupých. Dnes doma nejsem, zejména ne na řetěz."

"Nevrhejte se po hlavě do neštěstí," varoval Ludva. "Tady máte fotografii. Těšte se s ní zatím."

"Když vy tak divně fotografujete, pane Láce," odvětil Gioglio Krňoch tvrdohlavě. "Těch pár bledejších fleků ani žádný dítě není. Já chci slyšet holčičku brečet."

"Dřív budete brečet sám!"

Ludva se mračil, Gioglio Krňoch taky, a k tomu třásl bramborovou bradou.

"Venku je číslo, pane Láce. Však bych ty šibaly snadno rozeznal, kdyby tu kroužili. Na tajného mám čich jako pes. Beze mne křtiny nedělejte, já jsem strejček."

Ludva svým spisovatelem ta-lentem rozeznal, že Gioglio Krňoch by spíše dokázal vláčet za sebou ke křtinám rotu vězeňských dozorců, než aby zůstal doma, a zatelefonoval tedy pro taxametru. Počítaje s tím, že si určité pro Gioglia Krňocha přijdou a že zanedlouho po něm se promptně dostane za mříže rovněž, sestoupil na ulici k če-

kajícím vozu s obezřetností Indiána na válečné stezce. Dvakrát obešel taxametr a k jistému údivu taxikářovu se chvíli rozhlížel na všechny strany. Pak ho napadlo podívat se dovnitř vozu, nejsou-li tam detektivové poschováni.

Otevřel dvířka a leknutím zkonstatoval, že Gioglio Krňoch už tam sedí.

„Kudy jste šel?“ zeptal se ho zlostně.

„Třicet let jsem tak chodil,“ odpověděl Gioglio Krňoch s bramborové šťastným úsměvem.

Do sanatoria se dostali bez nehody. Paní Lola, Ludvova choť, byla svým manželem zavčas podvedena tak přesvědčivě, že Gioglio Krňocha opravdu pokládala za Ludvova vzdáleného příbuzného. Naša ve svém útlocitném srdci náklonnost k opuštěnému starci velmi rychle. Ludvovi dokonce vytkla, že strýce Krňocha neuvědli do jejich šťastné rodinky již dříve. Ludva se vymluvil, že o té příbuzenské pakáži celkem ani nevěděl. Se strýcem Krňochem že se domluvil náhodou při jednom ze svých kulturních zájezdů.

Paní Lolu si Gioglio Krňoch získal hlavně obrovským zájmem o její očekávané dítě. Když mu teď v sanatoriu půjčili peřínku s holčičkou do suché náruče, paní Lola citlivě zaslzela. Ludva k tomu zarýté mlčel.

Gioglio Krňoch zastal sice podobou zmrzlé brambore, avšak byla to v té chvíli silně pozoruhodná brambora. Jako by se byla podrobila velmi nákladné omlazovací proceduře, od štítné žlázy až ke kosmetické masáži. Jen steré vrásky u vnějších očních

koutků se ještě paprskovitě zmnožily, a Gioglio Krňoch se usmíval ústy skoro bezzubými od ucha k uchu.

Nejdřív, než ten bílý balíček třesoucím se rukama vzal, udělal nad nim tři křížky a zašeptal sotva slyšitelně:

„Pánbůh ti požehnej, drobečku.“

Ludva ovšem nevydržel dlouho mlčet.

„Řekněte nám honem, komu je podobná,“ vyzval ho nevrle.

Gioglio Krňoch jen potřásl hlavou.

„Možná, že mě,“ odpověděl.

„Tak?“ řekl Ludva podrážděně. „Nepřiju si, aby do vaší krásy úplně dorostla.“

Šicí babička je napomenula, aby nečarovali. Několikadenní dítě že prý je rádo, podobá-li se vůbec člověku.

Naproti tomu babička s holí neřikala zatím nic, pouze si Gioglia Krňocha podezřele prohlížela. Byl-li Gioglio Krňoch příbuzným Ludvovým, byl také jejím příbuzným, ale nevěděla o něm nic. Okolnosti však byly výjimečné, a proto okamžitě vysvětlení nežádala.

Holčička tvrdě spala. Měla uhlově černé, dlouhé a husté vlásky, nos jako knoflíček od vypínače kapesní baterky a pusu jako ústřížek vlčího máčku. V obličejí byla jako měsíček kulatá a obecný obdiv jí pranic nedojímal.

„Máťaky tělličko?“ zeptal se Gioglio Krňoch zvědavě.

Paní Lola ho ujistila, že má. Spočítala na bělostném lůžku, podpírajíc usměvavou hlavu rukou. Měla královsky hrdý profil. Šicí babička se usmívala. Babička s holí pohlížela na Gioglia Krňocha jako koloniál na stánek se zeleninou.

„Tak kdypak ji sem dáte,“ řekla konečně energicky, „za chvíli jsou křtiny, a to jí budete muset stejně pustit.“

Gioglio Krňoch dával holčičku tak nerad, jako kdyby právě přicházel v gotesu o velkostatek. Babičky pak se o holčičku chvíli tahaly. Ludva vypínal nafoukaně šiji, ale také vrhal občas po babičce s holí nejisté pohledy. Přišlo to však z jiné strany. Paní Lola řekla: „Pojďte sem, mládenci.“ A pak se dívala nějak podivně. „Tvoje máti, Ludvíčku, tvrdí, že v žádném kolenu nemá žádně Krňochy.“

„Inu,“ odpověděl Ludva nenuceně, „v kolenu má suchý loupaní.“

Byl ihned z výslechu vyloučen. Paní Lola chytla Gioglia Krňocha za cíp svrchníčku.

„Vysvětlíte mi, strejčku, z jaké lácovice větve vlastně pocházíte?“

„Z žádně,“ řekl Gioglio Krňoch. „to není větev, nýbrž odnož. Ludvíček vám to rád vysvětlí. Já jsem totiž před třiceti lety úředně změnil rodinné jméno.“

Gioglio Krňoch se vyznal ve svém detektivním oboru, a Ludva, starý fantasta, se měl vyznat ve svém rovněž. Zahněl v obličejí, otočil se a zavolal na babičku s holí.

„Mami. Pocem.“

„Nemám čas,“ odtušila babička. „Kam jste dali ten parádní povijan?“

„Už v první válce, když jsem byl malinký capart,“ pravil Ludva lyricky, usednuv na okraj lůžka a vzav paní Lolu za ruku, „jezdil náš fotr pro mouku do staročeského mlýna nad romantickou říčkou. Ten mlýn náležel deři sestřenice jeho nevlastní matky. Mlýnářka byla po čtvrté provdána za lesnického mládence, který měl šest až osm bratřanců, mezi nimi jednoho nevlastního, pokřtěného po maršálu Radeckém jménem Gioglio. Všichni chodili za války do mlýna pro mouku. A jednou se tam sešli můj otec a strýčinek Gioglio. Tatíček si tehdy slibovali dvounulku, poněvadž mě nesli na ruce a doufali, že můj čistý pohled mlýnářku dojme. Ale nastojte, v mlýně byla zrovna den předtím rakušácká kontrola, mlýnářka byla nahněvaná a vykázala mého otce i strýce Gioglia od vantroky. Poněvadž jsme doufali také v pohoštění, jehož se nám nedostalo, natrhal můj otec u silnice metrčáček jablek pro ukojení hladu, začes

SLOUPEK Škola (soukromou) hrou

Vlastně stačí málo. Najít si zajímavý prostor, třeba nevyužívanou venkovskou sokolovnu, domluvit si přijatelný pronájem a přesvědčit starostu, zastupitelstvo a potažmo ministerstvo školství o tom, že zrovna my (naše) vize moderního vzdělávání je fakt dobrá. A pak s partou stejně zapálených (nejlépe mladých) pedagogů tu sokolovnu vymalovat, zařídit po hravém a inspirujícím způsobu, opatřit zajímavými učebními pomůckami a těšit se na děti. Jestli přijdou? O tom tedy nepochybujte, vždyť škol – jak se v posledních letech ukazuje – je v téhle zemi nějak pomálu. A těch, co nabízejí individuální, veskrze vstřícný přístup k žákům a moderní, tedy jiné než memorovací metody výuky pak už vůbec jako šaf-ránu...

No, dobře. Máte pravdu. Trochu, teda jen malinko, ale přece jen přeháním. Výše zmíněná vize samozřejmě musí být hodně silná, zapálení a osobní nasazení jakbysmet, navíc ten, kdo chce založit dobrou soukromou školu, musí nejen vědět, kde hledat ty správné učitele, ale musí také umět ekonomicky myslet. Chcete-li prostě svůj projekt dlouhodobě udržet, jak se teď tak hezky říká, musíte umět dělat i byznys. A nejlépe mít kapitál.

Bez peněz se totiž škola buduje dost obtížně, natož aby mohl vzniknout ucelený výchovný systém. O tom ví své například Jan Kala, někdejší bankéř, který investoval do škol Heurka a dnes v nich také učí matematiku. Anebo Ivana Janečková, která se svým mužem Tomášem vybudovala montessori školy Duhovka v Praze, a to od jeslí až po gymnázium.

„Spousta našich vrstevníků dnes – okolo padesátky – přemýšlí, jestli to, co dělají, dává smysl. A zda to chtějí dělat dalších 15 až 20 let. O tom my tedy určitě nepřemýšlíme, máme jasno,“ říká někdejší právnička v rozhovoru, který najdete v tomto čísle, a při němž ani na sekundu nepřipouští pochyby. Školami Duhovka žije prostě na sto procent, každý den, s celou svou rodinou, třemi dětmi a manželem a s takřka dvě stě členným týmem pedagogů a spolupracovníků. Duhovka dnes platí za jedno z nejlepších vzdělávacích center v Česku a je evidentní, že Ivanu Janečkovou ani po 16 letech a 300 investovaných milionech korun nadšení neopouští.

Tím se dostáváme zase na začátek. K té sokolovně. K partě nadšenců, k vizi, k projektu... Ano, nebudeme si nic nalhávat. Vzdělávání je velmi prospěšná činnost a také náročný byznys. A je skvělé, že zajímá čím dál víc podnikavých lidí. Jen houšť!

Irena Jirků

KULTURNÍ KURÝR KRITIKA

NOVINKY ZE SVĚTA KNIH, AUDIOKNIH A HUDBY

KNIHY

Drama ze současného venkova, který čelí tlakům velkého byznysu

Kristýna, učitelka hudby, se po letech vrací z Prahy do Nového Lhotce. V pětaticetiletých letech se pokouší narovnat vztahy s rodinou a na jihočeském venkově zapomenout na minulost. S Tomášem, ředitelem místního statku, se znají odjakživa a spojuje je snaha zachránit své osobní životy a také jedno chátrající stavení na návsi. Tomášovi je pětapadesát, dlouho žije sám a cítí, že stárne. S Kristýnou přichází naděje, ale postupně také neshody pramenící z odlišnosti života ve městě a na vesnici. A pak se v Lhotce objeví černá auta. Vystupují z nich mladí muži v oblecích a kravatách, obcházejí chalupu po chalupě a nabízejí peníze za akcie statku. A Tomáš zjišťuje, že bude muset řešit mnohem složitější krizi než jen tu svou životní...

Hájíčkův nový román se odehrává na současném venkově, který po kolektivizaci v padesátých letech a majetkových restitucích v letech devadesátých čelí novým dramatem. Na zemědělské podniky se vrhají „draci“ velkého byznysu a život na vsi se opět proměňuje. Ovšem lidé zůstávají stejní.

Muži, kteří selhali...

Český bestiář přináší příběhy několika mužů, kteří se účastnili zásadních historických zlomů naší moderní historie a kteří z našeho pohledu fatálně selhali. Všichni, i když různou měrou, se podíleli na provozu dvou totalitních režimů. Režimu instalovaného nacistickým Německem, jemuž dnes říkáme protektorát, a toho instalovaného komunistickým Sovětským svazem, kterému dnes říkáme komunismus. Podíleli se ze ziskovosti, v ideologické zaslepenosti, z mladické nerozváženosti, z vrozené touhy po moci nebo když se domnívali, že dobře činí. V iluzi, že budují lepší svět, protože ten předchází, demokratický byl plný chyb a nespravedlností. V knize najdete příběhy, jež by nepodloženy archivními dokumenty vypadaly jako vymyšlené pološlizené scénaristou. Příběhy, jejichž akteři se přizpůsobovali době tak usilovně, až zavinili, nebo přímo způsobili smrt jiných lidí. Příběhy, které jsou sice ukryty ve stínu velkých dějin, ale zároveň do nich zasahují, promítají je do běžného světa a ukazují nám poměrně nemilosrdně, jakými cestami se ubírá selhání. Selhání, kterého bychom se třeba dopustili také. Budto jako poslové lepšího příštího, jako lidé obohacující se

Padevět, Jiří: Český bestiář. Praha, Academia 2024, 416 stran

Hájíček, Jiří: Drak na polní cestě. Brno, HOST 2024, 245 stran

na neštěstí své vlasti, nebo jako lidé, kteří jen chtěli přežít temnou dobu.

O Kafkově Proměně trochu jinak

U Kafků je veselo. Maminka má radost, že se synek v sanatoriu spravil, tatínek s chutí čte jeho inspekční zprávy z rodinné továrny na azbest. Franz zatím vzorně plní očekávání rodičů, ale jedině, na co při tom všem myslí, je vlastní psaní. A zas by na něj raději nemyslel, protože cítí, že v něm selhává ještě víc než v roli syna. Tolik potřebný oddech přináší návštěvy nevěstinců s Maxem. A ten chce ještě pozvat svou sestřenicí z Berlína, nějakou Felici. O Kafkově Proměně svěže jinak.

Autofikční román inspirovaný autorčinými vzpomínkami na Milana Kunderu vypráví o vztahu mezi charismatickým, ale velmi náročným profesorem a jeho postupně se emancipující studentkou

Když se Slovence Laře v šedesátých letech podařilo dostat na pražskou FAMU, v té době jednu z nejprestižnějších filmových škol na světě, byla si dobře vědoma svého privilegia. O to víc, když byla přijata do třídy známého spisovatele Romana Kantora. Kniha buduje dobovou atmosféru Prahy konce šedesátých let a začátku normalizace a zabývá se tématy autorské angažovanosti, disidentství a emigrace. Především ale zůstává intimním textem o sexualitě, mocenských rolích a potřebě obstát jako žena v mužském prostředí.

Borodinová, Natalia: Pražský scénář. Praha, Paseka 2024, 336 stran

AUDIOKNIH

Franz Kafka: Zámek

Ve spletitém románovém příběhu zeměměřiče, který přišel do vesnice ovládané záhadným zámekem, do něj se snaží za všech okolností proniknout, aby odhalil jeho tajemství, zachytil autor část své osobní životní situace i obecného lidského údělu a vylíčil stav, jež sám charakterizoval jako „pomezí kraj mezi samotou a společností“. Na románu Zámek začal Kafka pracovat v lednu 1922 po delším

Kafka, Franz: Zámek. Praha, Radioservis 2024. Čte Kamil Halbich. Překlad Vladimír Kafka. Režie Vlado Rusko. Celkový čas: 12:46:20 hodin

období literární nečinnosti. Rukopis vznikl v průběhu sedmi měsíců v Praze, Špindlerově Mlýně a Plané nad Lužnicí v době prodloužené zdravotní dovolené. Již v březnu 1922 předčítal Kafka z rukopisu příteli Maxi Brodovi, na přelomu července a srpna měl text přibližně tu podobu, v níž ho známe. Zůstal však fragmentem. Ke čtenáři nastoupil Zámeček svoji cestu až po Kafkově smrti, kdy v mnichovském nakladatelství K. Wolffa vyšlo v roce 1926 jeho první vydání. Dílo Franze Kafky nikdy nemělo spatřit světlo světa – spisovatel v závěti žádal přítele Maxe Broda, aby jeho rukopisy zničil. Brod jeho přání nevyšlyšl a 20. století díky němu v Kafkově ziskal jednoho z nejosobitějších spisovatelů vůbec.

Raymond Chandler: Hluboký spánek

Hluboký spánek je jedním ze základních detektivních románů americké drsné školy, v němž se poprvé představuje svérázný soukromý detektiv Phil Marlowe. Ocitá se ve službách vetřechého, ale hrdého generála, který je nucen řešit problémy svých dvou nezvedených dcer. Pokusem o vydírání to začíná, ale rozhodně nekončí...

Pokud někdo vystřídal Sherlocka Holmese na trůnu velkého detektiva, byl to právě Marlowe. Dnešní detektivní román se naučil víc od osamělého muže v klobouku a s cigaretou, který ve starém autě sleduje dveře domu, za nimiž se za chvíli ozve výstřel než od genálního excentrika hraječícího na housle. Raymond Chandler (1888-1959) stvořil novou ikonu v galerii velkých detektivů. Jeho sedm románů s Philem Marlowem jsou také jedny z mála detektivek, které najdeme ve většině relevantních literárních slovníků. Tzv. americká drsná detektivní škola změnila logické šarady v plnokrevné realistické příběhy ze světa, který známe.

Chandler, Raymond: Hluboký spánek. Praha, Radioservis 2024. Učinkuje Petr Lněnička. Překlad František Jungwirth. Režie Lukáš Hlavica. Celkový čas: 06:12:19

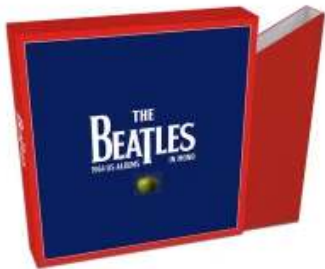
HUDBA

Na předvánoční trh má další box The Beatles. Tentokrát kolekce mono verzí jejich raných amerických alb

Už se stalo tradicí, že na podzim, vždycky na období před Vánocemi, přichází do obchodů nějaká ta specialitka související s hudebním odkazem liverpoolských legend The Beatles. Takto už vyšly například bohatě vypravené reedice desek „White Album“, „Abbey Road“, „Let It Be“ a „Revolver“ nebo box se všemi singly kapely. Ani tento rok nebude výjimkou, nicméně očekávané reedice nahrávky „Rubber Soul“ se fanoušci nedočkají. K připomínce 60 let od startu tzv. beatlemánie totiž vyjde sedm jejich raných amerických alb, navíc v původních mono verzích. Nové vydání vychází z původních dobových pásek a bylo pořízeno

analogovou technologií, která zachová všechny zvukové nuance nahrávek. Set i separátní alba se na trhu objeví 1. listopadu. Alba budou na vinylech k dispozici poprvé od roku 1995.

Zmíněný box se všemi deskami nabídne jedno 2LP navíc. V setu najdeme studiovky vydané v krátkém období od ledna 1964 do března 1965, konkrétně se jedná o tyto tituly: „Meet The Beatles!“, „The Beatles' Second Album“, „A Hard Day's Night (Original Motion Picture

Sound Track)“, „Something New“, 2LP „The Beatles' Story“ (nebude k dispozici samostatně), „Beatles' 65“ a „The Early Beatles“. Každá kolekce přinese také esej shrnující její historii.

Na první pohled se americká vydání liší od těch britských svým obalem. Rozdílů najdeme ale mnohem více - už proto, že v Americe vyšla deska „Meet The Beatles“ až ve chvíli, kdy měla kapela v Británii vydané už dvě. Aktuální druhá se tak stala americkou první a naopak. Roz-

díly jsou ale také v pořadí skladeb, kratších tracklistech, odstranění některých písní a naopak jejich nahrazení těmi, které v Británii vyšly pouze na singlech. Posledním rozdílem budiž i odlišný mix, který měl být podle labelu Capitol více americký.

Jiří V. Matýsek,
musicserver.cz

Sestavil Petr Hanuška

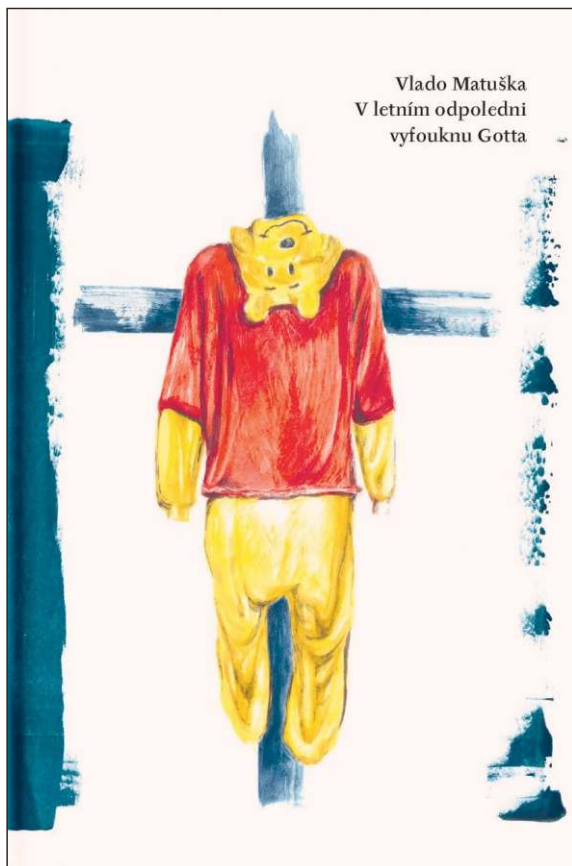
RECENZE Jsem...

Keramik a ilustrátor Vlado Matuška (*1968) vydal v letech 2012 a 2016 dvě sbírky básní - ne špatných, ale bohužel ne moc čtených. V dnešní době jepičích kulturních životů a malých taky-zázraků každodenního literárního provozu by se zdálo, že těch osm let,

které oddělují jeho novou sbírku nazvanou *V letním odpoledni vyfouknu Gotta* od předposlední vydané, je skoro věčnost. A přitom si při čtení nejen novinky, ale i těch předešlých sbírek uvědomuji, jaký je Matuška svéráz. Vyplátí se čist jeho básně a počkat si na něj, na jeho leckdy nesourodé, různorodě pojaté záznamy všednosti. Ty jsou spojené v přítomné sbírce nejen s portréty světa kolem něj, ale zejména se vzpomínkami. Proto ten Gott v názvu...

Je to ale hlavně poezie, která autorovi vzniká a líhne se neustále. Někdy si jeho verše odskočí hodně daleko, ale evidentně je to tam táhne. Proto na nás čekají jak slovní hříčky („*cítím pořádně slovo vyřezly / hluboko proniká ostré eř / řezavě táhne zet*“ - b. *Životně prostorová*), tak jako prvoplá-

nové veršiky s nějakou divně pubertální zlobivostí (příliš mnoho narážek typu „*snažím se aby pindík prošel až k proměně / v dámu*“). Každopádně na tom celek sbírky nestojí, daleko víc tu rezonují specificky pojaté bilanční zlomky

Vlado Matuška:
V letním odpoledni vyfouknu Gotta.
Togga, 2024, 84 stran

(„*v devadesátém prvním maturitní vysvědčení / neoschlo v socialistickém batochu*“), které až teprve v celku sbírky dávají dohromady úplný obraz. Ne nadarmo doporučuje Ivo Harák v doslovu čist Matuškovu sbírku několikrát, protože se její „zdnalivá neuchopitelnost“ otevírá pokaždé „jinak a z jiné strany“. Matuška je básník často až příliš nejednoznačný, protože je chvíli ironický a možná na někoho až trochu vulgární, chvíli zase melancholický, chvíli až příliš dědkovsky rozkacený na současné poměry (ach ta doba facebooková, ta ho provokuje!), aby byl za okamžik zase až příliš sentimentální. V řadě obrázků je básník nejotevřenější a možná nejvíce sdělný: „*letní vzduch se sytí bahnem / nad rybníkem do mladé otavy lehnu si / pozoruji evoluci par v modrém vesmíru / poslouchám vítr / hraje na osiny palic žita // jsem*“ (b. *Osiny*). Tady je řečeno všechno podstatné, se skvělým závěrem a bez zbytečných odboček. Jindy si Matuška odskočí do zaslechnutého, viděného či žitého - nejsem si ovšem jistý, zda to funguje pro někoho jiného než pro autora samotného. Je v tom totiž příliš osobního, snad až deníkového prožitku, který je navíc přefiltrován skrz samotné psaní: „*píšu / tři sta šedesát tisíc znaků včetně mezer / předešlým mezerami mi vždycky šly / tisknu prázdno / kudy chodím / ani moc nechodím*“ (b. *A už ani písmeno!*) Tady je to nějaký záznam o pěně dní se specifickým básnickovým přístupem ke světu a k humoru. Dobře, proč ne - ale přece jen by to chtělo jen trochu víc selekce a trochu víc práce.

Na druhou stranu trochu sbírka trpí aktualitou, nebo spíše řečeno aktuálností, která také nemusí fungovat už příští rok, kdy se k Matuškovým veršům dostane

jiný čtenář než ten dnešní. V řadě případů se to dostává až k nějaké specifické politické agitce (básně jako *Ateista věří* nebo *Muška jenom platinová*, která končí verši: „*jakou značku jakou barvu / rudou / knižku*“). Klidně ať taková poezie vzniká a ať komentuje (nebo provokuje), ať vyvolává diskusi... ovšem nevím, zda takhle propletená společně s přírodní lyrikou, poněkud přitroublými sprostářičkami (těch pysků, kolik jich tu najdeme!) a vzpomínkovými miniportréty uplynulého světa dává smysl. Možná právě proto, že je sbírka tak různorodá, provokující, pro leckoho asi i protivná, je ve vždycky něčím zajímavá a důsledná. I na to několikrát čtení. Vždyť proč by měla být poezie čtena jen jednou. Matuška chytá do náručí svět, který právě teď vidí, cítí, myslí, žije a vzpomíná, svět, který mu protnul cestu. A dává nám o tom zprávu, aniž by se ohlížel, zda té samotné zprávě rozumí všichni. Co se musí ale vždy při četbě Matuškových veršů vyzdvihnout, je jeho skvělá práce s detailem. Má skvělý dar vidění, některé z jeho veršů jsou mnohdy silnější než zbytek básně. To je samozřejmě nebezpečné a někdy to působí trochu jako zaškobrtnutí, jako klopytnutí uprostřed roviny, když najdeme něco jako pointu jinde než ji čekáme. V téhle velké mozaice slov a obrazů nabývají právě ty jako třeba: „*povodeň rozvėsila igelity po stromech a keřích*“ v současné době aktuálnosti až mrazivé, jsou řečeny možná jen tak mimoděk, ale fungují bezchybně. A potvrzují tím, že dobré básně žijí své vlastní životy a neumírají.

Michal Jareš

MIXZÓNA

Popírači totalitarismu - Cena literární kritiky - Monografie na biografickém základě

Stoupenci historického bádání každodennosti nemohli mít radost ze studie Aviezera Tuckera *Proč říkám „totalitní režimy“* (Paměť a dějiny 2023, č. 4), pojednávající o popírání totalitarismu. Několik citátů: *Popírači totalitarismu nezpochybňují „existenci holokaustu nebo gulagů, nýbrž správně poukazují na to, že většina občanů totalitních států nebyla přímými pachateli nebo bezprostředními oběťmi. Vzhledem k tomu, že valná většina Němců nepatřila mezi Židy nebo opoziční lídry, ani nebyli členy SS, „všední“ zkušenost s nacistem se omezovala na nové dálnice, plnou záměstnanost a Wagnerovu hudbu. Stejně tak většina Východoevropanů nepatřila mezi agenty tajné policie, ani mezi pronásledované disidenty, a většina lidí tak zpočátku zakousela komunismus prostřednictvím industrializace a poté skrze zlepšení životní úrovně, konzumerismus a pop-*

kulturu. Takto vykonstruovaná totalitní všednodennost se jeví být pouze jinou variantou modernity srovnatelnou s netotalitními protějšky a revoluční politická transformace má budit zdání, že je součástí modernizace.“ Výzkum každodennosti je proto záhodno „používat pro období, kdy byl každodenní život nezávislý na politice a politických změnách, kupříkladu na období 19. století ve Francii, na něž byl tento historiografický přístup především aplikován. Nelze studovat každodenní život v období totalitarismu nebo během válečného stavu bez studia politického násilí a teroru. [...] Popírači totalitarismu zcela úmyslně pomíjejí násilí, strach, paranoiu a vytváření obětních beránků, které totalitní moc udržovaly, a to tak, že je odsouvají do politického centra, zatímco sami zkoumají údajně nepolitické periferie, kde žila většina lidí. Záměrně přehlížejí skutečnost, že totalitní režimy nutily

obyčejné lidi k účasti na jejich vlastním utlačování, čímž vytvářejí příkrášené, narůžovo nalakované vyobrazení totalitarismu.“

Citát z náhodně vybrané recenze v literárním časopise: „Přetrvávající pohádkové nápaditosti dodává uvěřitelnost i literární a motivickou zajímavost pátrání v hlubších i temnějších vrstvách lidské duše.“ Jak tomu rozumět? Když výpověď trochu zjednodušíme, vyjde nám, že „pátrání tam a tam dodává uvěřitelnost i určitou zajímavost nějaké nápaditosti“. Zdá se, že jsme si příliš nepomohli. - Je to jen jeden citát, ale dobře reprezentuje recenzní praxi v časopisech, které se spojily, aby povzbudily kritické myšlení o literatuře. „Přetrvávající pohádkové nápaditosti dodává uvěřitelnost i literární a motivickou zajímavost pátrání v hlubších i temnějších vrstvách lidské duše.“

V rozhovoru pro web H70 (časopis Host 7 dní online) z 23. 5. 2024 promluvil Jiří Trávníček o své nové knize *Být Homérem po Joyceovi*, která se v jakýchsi volných poznámkách zabývá románovým žánrem. A i když v závěru prozradil, že „dokončuje knihu o pátém statistickém výzkumu českého čtenářství“, poslední sdělení zasadilo všem fanouškům statistických šetření četby tvrdou ránu: „Už druhý rok se nořím do Jana Zábrany, z čehož by měla být - ne úplně brzy - monografie na biografickém základě: ve struktuře život-dílo-doba.“ S výzkumy čtenářství je tedy konec... A básník, do něhož se literární vědec nořil? Ve svém deníku to předal před pětačtyřiceti lety sám: „Pro vás, pane Zábrano, / není žádná záchrana.“

Připravil Michael Špirit,
i-kanon

HISTORIE

Říjnová výročí středomoravského regionu

Před 110 lety dne 3. října 1914 se narodil ve Velké Bystřici Leo SCHWARZ, významný fotograf olomouckého regionu.

Vyrůstal v rodině majitele fotoateliéru ve Velké Bystřici Arnolda Schwarze (1876-1967), který provozoval tuto činnost v l. 1910-40. Leo studoval olomouckou reálku a v té době se také začal zajímat o fotografování. Jeho doménou byla černobílá fotografie. Jeho profesí bylo učitelství. Působil na Slovensku i na Moravě, kde učil na ZŠ v Náměšti na Hané. Zajímal se také o audiovizuální pomůcky a pracoval v asi 20 let v Krajském pedagogickém ústavu. Byl členem olomoucké fotografické skupiny Ohnisko (1958) a dlouhodobě působil ve Fotografické sekci Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci a též ve skupině DOFO. Zemřel 28.12. 2006 v Olomouci.

Před 85 lety - dne 3. října 1939 se v Olomouci narodil Ing. Zdeněk SLAVOTÍNEK, v l. 1985-2007 ředitel Zoologické zahrady na Svatém Kopečku.

V r. 1957 absolvoval Střední zemědělsko-technickou školu v Olomouci a poté působil v Lipníku nad Bečvou, kde po vojně pracoval jako zootechnik v Vojenských statků a lesů. V r. 1963 nastoupil do Zoo Olomouc a pokračoval v dálkovém studiu na Vysoké škole zemědělské v Brně, kde promoval v r. 1967. V olomoucké zoo pracoval více než 44 roků. Nastoupil jako zootechnik, později působil jako náměstek a poté se stal ředitelem. Za jeho vedení zoo doznala zásadních změn. Většina starých pavilonů a ubikací byla zrekonstruována a přestavěna tak, aby vyhovovala modernímu pojetí chovu zvířat (pavilon šelem, pavilon opic, Jihoamerický pavilon, terarijní expozice, ubikace pro kočky na vrstevnicové cestě a mnoho dalších). Zároveň byla postavena celá řada nových pavilonů a expozic (obří voliéra pro vodní ptactvo, pavilon pro žirafy, výběh pro pižmoně a soby, výběhy gepardů a rysů, voliéra pro plameňáky, zimoviště pro ptáky, pavilon netopýřů, volný výběh makaků, výběh pro nosáky, výtopna na biomasu atd.). Dnes patří Zoo Olomouc-Svatý Kopeček mezi nejúspěšnější v České republice a její přijetí za stálého řádného člena Světové asociace WAZA v Austrálii v r. 2001 ji řadí mezi 160 nejvýznamnějších zoo světa. Navíc je vášnivý a uznávaný akvarista a jemu vděčíme za vybudování atraktivních mořských akvárií.

Jubilantovi srdečně gratulujeme a přeje mu zdraví, elán a pohodu do dalších let!

Před 115 lety - dne 4. října 1909 se v Určicích na Prostějovsku narodil František KOPEČNÝ, český jazykovědec, vysokoškolský pedagog a vědecký pracovník.

Po maturitě na prostějovském gymnáziu odešel studovat na FF MU v Brně, kde se věnoval oborům bohemistika a germanistika. Získal stipendium na univerzitě v Krakově. V r. 1935 dostal na základě dizertace o nářečí svého rodiště doktorát filozofie. Poté působil do r. 1945 v Prostějově, kde učil na gymnáziu. Po osvobození získal práci v tehdejší kanceláři Slovníku jazyka českého. V r. 1947 se habilitoval na univerzitě v Brně a 3 semestry zde přednášel. Až do r. 1949 vyučoval na UP v Olomouci. Poté, donucen vnějšími okolnostmi, musel odejít. Přešel do Slovanského ústavu ČSAV v Brně, kde se účastnil příprav na vzniku staroslověnského slovníku. Souběžně však do r. 1957 působil jako externí vysokoškolský pedagog na PdF a FF UP, poté v l. 1964-71. Zajímal se o český jazyk, o historickou jazykovědu, srovnávací studium jazyků slovanských a indoevropských, o slovanskou etymologii, zejména o českou, o studium jazyka staroslověnského a jeho památek, o českou a slovanskou syntax, morfologii a dialektologii. Je spoluautorem Etymologického slovníku jazyka českého (1952). Jeho dizertační práce Nářečí Určic a okolí vyšla knižně v r. 1957. V r. 1973 vyšel dvoudílný Etymologický slovník slovanských jazyků (1973, 1980). Zájem širší veřejnosti získala kniha Průvodce našimi jmény (1974). Ohromnou pomůckou pro občany našeho regionu je publikace Jména obcí a osad prostějovského okresu (1985). Jako hluboce věřící člověk měl zákaz pedagogické a veřejné činnosti. Teprve na zásah Ruské akademie věd byl povolán zpět. Zemřel 27. 3. 1990 v Prostějově-Vrahovicích.

Před 90 lety - dne 4. října 1934 zemřel v Brně JUDr. Jan ŽÁČEK, starosta Národní jednoty pro východní Moravu.

Narozen v Čertoryjích 31. 5. 1849. Od dvanácti let studoval německé gymnázium v Olomouci, kde i maturoval. Poté studoval ve Vídni a v Praze právnickou fakultu. V r. 1876 se stal doktorem práv už jako koncipient dr. Josefa Fandrlíka (1839-95). R. 1880 si v Olomouci otevřel samostatnou advokátní kancelář. Uplatňoval se v životě veřejném a společenském. Byl ve všech českých spolcích. V r. 1880 stál též u založení pěveckého spolku Žerotín, kde byl v období l. 1882-1905 místopředsedou. R. 1885 založil Národní jednotu pro východní Moravu. O rok později se podílel na utvoření První české stavební společnosti a Matici Národního domu k vybudování střediska Národního domu. V témže období byl zvolen poprvé říšským poslancem za venkovskou skupinu Litovel-Boskovice. V této činnosti se velmi osvědčil, byl také znamenitý řečník. V r. 1898 byl jmenován čestným občanem Přerova a o rok později členem říšského soudu ve Vídni a za 2 roky poté 2. místopředsedou poslanecké sněmovny, r. 1908 ministrem-krajanem. Po r. 1911 byl jmenován členem panské sněmovny. Po převratu se vzdal politické činnosti a přesídlil do Brna. Olomouc naposledy navštívil v r. 1930, kdy se účastnil jubilejní valné hromady Žerotína a pronesl svůj poslední projev.

Před 105 lety - dne 5. října 1919 se narodil ve Velké Bystřici Antonín HOŘÍNEK, sportovec, cvičitel Sokola a sportovní funkcionář.

Již od mládí byl aktivním cvičencem a později cvičitelem v Sokole Velká Bystřice, kde hrál hokej a házenou. V l. 1945-82 pracoval v tiskárnách a naposledy v Moravských tiskařských závodech v Olomouci. Zde založil Tělovýchovnou jednotu Slovan tiskárny. Celá léta sportoval a v r. 1947 se začal angažovat v ČSTV na hospodářském úseku. Byl předsedou sekce ledního hokeje bývalého Olomouckého kraje, stálým členem a později dlouhá léta předsedou hospodářské komise, ve které aktivně působí dodnes. Svě organizační schopnosti prokazoval při pořádání nadregionálních akcí (např. dojezdy Závodu Míru, mistrovství Evropy v kuželkách, v odbíjené apod.). Po r. 1982, kdy odešel do důchodu, se jako dobrovolný pracovník zapojil do práce v občanském sdružení SK Olomouc Sigma MŽ. Zde vykonával funkci ekonoma klubu a významně se podílel na realizování investičních akcí. Za svou práci a přínos pro klub mu byl udělen čestný Zlatý odznak. Byl čestným členem svého mateřského klubu. Byl velkou oporou všech funkcionářů, činovníků, trenérů v SK Olomouc Sigma MŽ a SK Sigma Olomouc, a. s. V r. 2003 mu byla udělena Cena města Olomouce v oblasti sportu. Zemřel 25. 7. 2009 ve Šternberku.

Před 105 lety - dne 5. října 1919 se narodil ve Vilémově Jaroslav KOUPIL, fotograf.

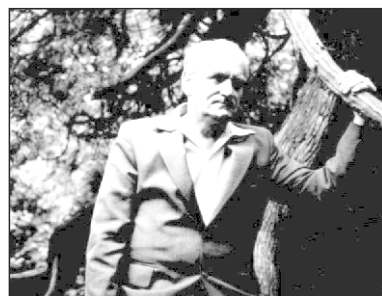
Začal studovat na gymnáziu v Litovli, ale studia nedokončil a vyučil se v obchodě pana Rudolfa v Litovli jako drogist. Do začátku 2. sv. války pracoval v mnoha drogistických prodejnách. Dostal se do kontaktu s fotografováním, které se pro něj stalo celoživotním koníčkem. Přátelil se s cestovatelem L. M. Pařízkem. Po vypuknutí 2. sv. války byl totálně nasazený v polské Wroclavi, kde strávil 5 let a pracoval u německého drogisty Maxa Kacheho. Tady začal aktivně fotografovat městské památky. V laboratoři také zpracovával různé fotografie na památku z vojny. Začátkem r. 1945 se mu podařilo utéci a schovával se pak u svého strýce v Dolních Kounicích u Brna. Po osvobození v r. 1945 se vrátil domů. V r. 1945 se potkal s malířem Hugo Šilberským, s kterým se přátelil až do konce života. Jezdili po kraji, navštívili několikrát Bouzov, Náměšť na Hané, opakovaně pobývali ve Vysokých Tátrách. Společně přispěli svou tvorbou do knihy k dějinám Mohelnice. V r. 1947 se oženil a v r. 1948 se mu narodil syn Jaroslav, který nyní působí v Hradci Králové jako lékař. Fotograf se podílel též na dokumentaci města Mohelnice, činností pro místní muzeum ap. Fotografie publikoval v časopisech Svět v obrazech, Květy, Svět motorů. Účastnil se též fotografických výstav doma i v zahraničí (Polsko, Maďarsko, NDR). Rád fotografoval též folklór, a to v Náměšti na Hané, Rožnov pod R. a ve Strážnici. Přátelil se též s básníkem Martinem Strouhalem ad. Byl dlouholetým členem Klubu přátel výtvarného umění v Mohelnici. Zemřel 22. 12. 1981 v Mohelnici.

Před 35 lety - dne 9. října 1989 zemřel v Olomouci Bohuslav Ignác ČERVINKA, lidový písmák.

Narozen v Hodolanech u Olomouce 9. 4. 1904. Po vchození školy se vyučil obchodním příručím. Po dvouleté praxi v r. 1924 odešel na vojnu. Pak působil v Brně, Kroměříži a Olomouci. V r. 1932 se osamostatnil a měl obchod se smíšeným zbožím ve Chválkovicích (naproti octárně), který provozoval až do znárodnění v r. 1950. Poté pracoval na olomouckém pracovišti Výzkumného ústavu prefabrikací Praha, později převedeném do olomoucké Prefy, odkud odcházel v r. 1978 do důchodu. Rozsáhlé jubilentovo literární dílo - básně, povídky, epigramy a aforismy, vymezené lety 1927-84 -, přepsal jeho syn do sedmácti svazků strojopisné formy, kde je uvedeno přes 900 básní a 21 mikropovídek. Od r. 1975 se věnoval rodové kronice, kterou zpracoval do poč. 17. st. Dočteme se v ní o nepřímých rodinných vazbách a vztazích. Jubilantův otec Josef Červinka (1875-1931) byl vzdálený příbuzný spisovatele Aloise Záborského (1858-1921), matka Amálie Červinková, rozená Juříčková (1879-1917) byla vzdálenou příbuznou Jana Čepa z Myslehoovic (1902-74). Literárně tvořil především pro radost. Čtl vždy zachytit neopakovatelný zážitek či událost, která se stala. Jeho literární zápisky byly nalezeny až v rukopisné pozůstatosti. Některé jeho básně věnované Moravě byly pojety do antologie tvorby olomouckých autorů Verše o Moravě, kterou vydala VSMO v r. 2003. Začátkem r. 2004 vyšly 2 bibliofilie s půvabnými ilustracemi Ing. Otto Bablera nazvané Verše přátelům a Tucet drobných próz.

Před 110 lety - dne 10. října 1914 se narodil ve Vranové Lhotě PhDr. Jan BOMBERA, katolický kněz, církevní historik a vysokoškolský pedagog.

V r. 1935 maturoval na Arcibiskupském gymnáziu v Kroměříži a pak absolvoval bohosloveckou fakultu v Olomouci. Byl kaplanem v Lipníku nad Bečvou a v l. 1951-54 sloužil u PTP. Poté měl zakázanou duchovní činnost, a tak do r. 1986 pracoval ve stavebnictví. Autor dizertační práce Tradice piaristické koleje v Lipníku a spoluautor knihy Piaristé. Publikoval ve vlastivědném tisku Čech a Moravy. Externě přednášel ještě v r. 1999 na FF UP v Olomouci. Zemřel 27. 2. 2001 v Olomouci.

Před 25 lety - dne 10. října 1999 zemřel v Šubířově Ing. Mgr. Jaroslav PINKAVA, lesní inženýr, historiograf, kronikář moravských obcí a básník.

Narodil se 26. 4. 1922 v Šubířově, kde vychodil ZŠ. Reálné gymnázium studoval v Jevíčku. Maturoval až po osvobození, protože za okupace musel studium přerušit a odejít na nucené práce do lesa. V l. 1946-50 absolvoval olomouckou boho-

sloveckou fakultu. Po dramatickém uzavření fakulty odešel do Brna, kde studoval Vysokou lesnickou školu. V l. 1956-82 pracoval jako lesní inženýr v Lesoprojektu Kroměříž. Poté odešel do důchodu. Teprve pak se mu otevřely naplno všechny brány k činorodé vlastivědné práci. Od chlapeckých let psal verše, které publikoval v dětských časopisech. Zapisoval si místní lidové pověsti. Na studiích se zajímal o literaturu, filozofii a historii. Soukromě studoval též cizí jazyky. Jako student procestoval na kole celou republiku. Později navštívil nejen téměř celou Evropu, ale také Kubu a Kanadu. Poznatky z cest a života lesů publikoval v odborném tisku. Vlastivědné studie publikoval většinou na pokračování. Například zajímavé dějinné události Kroměřížska vycházely v l. 1964-65 v Kroměřížském kulturním kalendáři, Kronika Konicka v l. 1967-69 v prostějovské Stráži lidu. Řada jeho historických prací vyšla knižně, např. Kronika Šubířova a Chobyně (1971), Úsorbno v minulosti a současnosti (1973), Jan Leopold Kunert (1986), Posvátná hora Kalvárie (1990), Pod vrchem Lavičná (1991), Jaroměřická zastavení (1992), Pohledy do staré Kroměříže (1992), Jevíčko v letech 1948-1918 (1993), Dějiny Jaroměřic na Malé Hané (1995), Dějiny města Konice I., II. (1993, 1995). Ve sbornících a časopisech publikoval na 1800 příspěvků. Jeho zajímavé články vycházely také v hanáckém kalendáři Rok na Hané (1992-97).

Před 55 lety - dne 11. října 1969 zemřel v Olomouci Josef GLOGAR, římskokatolický kněz, kapitulní vikář olomoucké arcidiecéze.

Pocházel z Bernartic nad Odrou, kde se narodil 17. 12. 1891. Maturoval na ostravském gymnáziu a poté přešel do Olomouce na studia teologie. Byl vysvěcen na kněze v r. 1915 a jako novokněz nastoupil jako kooperátor do Velkého Týnce. Po pěti letech se stal olomouckým dómským vikářem. Byl také výborným zpěvákem, a proto v semináři vyučoval liturgický zpěv. Byl velmi činný v řadě spolků a organizací, přispíval do novin a časopisů. Poznal chod arcibiskupství za arcibiskupů Skrbenského, Stojana, Prečana a Matochy. Dne 1. 9. 1939 byla v Olomouci pozatýkána gestapem řada osobností nepohodlných okupantům, mezi nimi též dómský vikář Glogar, který byl převezen do koncentračního tábora Dachau. Navázal zde řadu kontaktů, které využil po válce. Byl pak finančním referentem na Městském národním výboru v Olomouci a též ve Svazu protifašistických bojovníků. V r. 1951 se stal kanovníkem olomoucké kapituly, o rok později byl jmenován generálním vikářem a byl jím 9 let. V r. 1961 byl zvolen metropolitní kapitulou kapitulním vikářem. Do vysokého věku byl aktivní. V r. 1963 se postaral o oslavu výročí příchodu svatého Cyrila a Metoděje na Moravu v Olomouci a v r. 1968 obnovil kněžský seminář.

Před 100 lety - dne 14. října 1924 se v Horní Moštenici u Přerova narodil Jan CHMELÁŘ, akademický malíř, grafik, ilustrátor a umělecký fotograf.

Dětství prožil ve Staré Vsi. V l. 1935-43 absolvoval Reálné gymnázium v Přerově. Po maturitě byl totálně nasazen jako zámečnický dělník v Moravských železárnách v Olomouci. V l. 1945-50 studoval u prof. J. Kaplického Vysokou školu uměleckoprůmyslovou v Praze, obor monumentální malba se zřetelem na sklo a architekturu. Od r. 1953 žil trvale v Přerově. Samostatně vystavoval od r. 1980 v Československu, o 20 l. dříve se účastnil mnoha kolektivních výstav. Jeho dílo je zastoupeno zejména v Muzeu J. A. Komenského v Přerově a v soukromých sbírkách. V l. 1982-89 byl členem Českého fondu výtvarných umělců a od r. 1990 působil v Unii výtvarných umělců Olomoucka. Zemřel 26. 8. 2014 v Přerově.

Před 180 lety - dne 20. října 1844 se narodil ve Velkých Hošticích na Opavsku Johann LEFENDA, kovář a umělecký zámečnický.

Vyučil se u kováře Karla Gerlacha v Pavlovicích u Olomouce a stal se r. 1862 tovaryšem. Po šesti letech praxe se osamostatnil a měl dílnu v Koželužské ulici. R. 1892 byl jmenován knížecím arcibiskupským dodavatelem zámečnických a kovářských prací. V l. 1901-04 se podílel na rekonstrukci olomoucké radnice, na výstavbě katedrály sv. Václava. Vytvořil 10 q těžký kříž na hlavní věži a některé práce v interiéru. Vytvořil též některé práce pro Nouzov, kostel svatého Mořice aj. Jeho synem a pokračovatelem v řemeslné tradici byl Raimund (1872-1952). Zemřel 14. 5. 1907 v Olomouci a byl pohřben na ústředním hřbitově. Na jeho hrobě je kříž navržený Adolfem Kašparem.

Před 160 lety - dne 23. října 1864 se ve Věrovanech narodil JUDr. Jan OŠTĀDAL, advokát, starosta Národní jednoty a Matice školské v Olomouci.

Maturoval na Slovanském gymnáziu v Olomouci r. 1883. Pak odešel do Prahy studovat práva. O 5 let později promoval a v r. 1895 se stal advokátem v Olomouci. Od studentských let se horlivě účastnil života národního a politického. Zprvu ve spolku Haná, r. 1892 byl spoluzakladatelem Politického spolku pro severní Moravu, v období l. 1893-94 byl místostarostou Sokola, od r. 1903 starostou Národní jednoty a od r. 1909 starostou Matice školské. Byl činný rovněž v různých hospodářských uskupeních, např. v r. 1912 se stal předsedou Ústřední záložny rolnické se sídlem v Olomouci, členem a v r. 1923 předsedou Jednoty založené v Praze. Nezapomenutelné jsou také jeho zásluhy o české školství. V l. 1907-14 byl prvním předsedou české okresní školní rady v Olomouci, kde mu připadl úkol chránit českou mládež před německými mocipány. Aktivně působil také při zřízení matiční české reálky a dívčího reformního gymnázia. Po převratu byl zvolen do správní komise města Olomouce a do správní komise obchodní komory. Za svoje zásluhy byl jmenován čestným členem Ústřední Matice školské v Praze. Po léta rovněž předsedal České stavební společnosti, která vedla finanční správu Národního domu. V pozdějších letech se stal předsedou Hanáckého pivovaru. Zemřel 4. 1. 1927 v Olomouci.

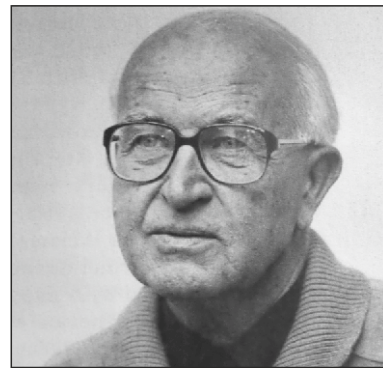
Před 205 lety - dne 25. října 1819 se narodil v Budišově u Třebíče Emanuel hrabě PÖTTING-PERSING, vysoký církevní činitel, německý šlechtic a český vlastenec, zakladatel školy pro výchovu českých dívek.

Absolvoval studia na německém gymnáziu v Brně, od r. 1837 studoval v Olomouci na staré univerzitě dvouletý filozofický kurz a poté biskupský teologický ústav v Brně, kde byl vysvěcen na kněze v r. 1843. O rok později byl pro svůj urozený původ a dobrý dojem olomouckou kapitulou zvolen nesídelním kanovníkem olomouckým, ale povolán do Olomouce byl až o 25 let později. Mezitím působil v různých církevních hodnostech na moravském venkově. Duchovní službu zahájil v rodišti, poté v Komárově u Brna, v l. 1846-49 byl kooperátorem v Kučerově u Vyskova, v l. 1849-51 působil v Dolanech u Olomouce, 2 roky ve Slavičíně u Uherského Brodu a od r. 1853 byl děkanem ve Švábenicích u Vyskova. V r. 1868 byl povolán do Olomouce na úřad sídelního kanovníka. Od r. 1871 zastával úřad probošta sv. Mořice, v r. 1880 byl jmenován předsedou knížecí arcibiskupské konzistoře a generálním vikářem olomoucké arcidiecéze. V září téhož roku byl zvolen kapitulním proboštem při dómu sv. Václava a po dobu deseti let zastával také úřad ředitele kapitulních statků. V r. 1886 byl za své církevní zásluhy vyznamenán sv. Stolící titulem papežského preláta a apoštolského protonotáře.

Přestože byl hrabě německého původu, hlásil se k českému národnímu hnutí. Už v mládí byl osobním přítelem Karla Havlíčka Borovského, s kterým studoval i bydlel v Německém Brodě. Opisoval si české vlastenecké písně, které rozdával svým farníkům, mluvil česky a uměl i hanácky. Jako kněz se zúčastnil svěcení a předávání všech nových českých školních budov, které byly zřízeny během jeho olomouckého působení. Nejvýznamnějším krokem k rozvoji českého školství v Olomouci bylo založení spolku Ústav hraběte Pöttinga - český penzionát a škola pro vzdělávání dívek, jehož ustavující hromada se konala 19. 11. 1893. Otevření ústavu se konalo 15. 9. 1895. Tento významný den se stal národním svátkem nejen olomouckých Čechů a obyvatel z okolních hanáckých obcí, ale i vlasteneckých spolků širokého okolí. Přestože v posledních deseti letech svého života trpěl hrabě těžkou oční chorobou, která přešla v úplnou slepotu, a své dílo nikdy nespasil, znal jeho každý kout do detailů. Počátkem r. 1898 onemocněl zápallem plic, kterému záhy podlehl. Zemřel 4. 2. 1898 v Olomouci. Pochován byl podle svého přání v rodinné hrobce v Budišově.

Před 105 lety - dne 27. října 1919 se v Žatci narodil Eduard WONDRÁK úrazový chirurg, historik lékařství a vysokoškolský profesor.

Dětství a mládí prožil v Praze. Už za středoškolských studií psal básně pod různými pseudonymy. Vychován byl ve dvojjazyčném, česko-německém prostředí. Teprve po 2. sv. válce mohl absolvovat LF UK v Praze. V té době se rodiče přestěhovali do Ústí nad Labem a posléze do Kralup n. Vltavou. Chirurgickou praxi začal získávat v litoměřické nemocnici a krátce působil také v Lovosicích a po tři roky zastupoval obvodního lékaře v Třebenicích. V těchto letech se natrvalo seznámil s mnoha pozoruhodnými lidmi dané lokality. Zamíloval si celé dolní Poohří i České středohoří - a z četných vyprávění ho zaujala zejména postava třebenického vlasteneckého lékaře Václava Pařky. Byla to doba, kdy se začal intenzivně zabývat regionálním kulturně historickým bádáním a dějinami lékařství. V r. 1956 se oženil a odešel na Moravu. Nastoupil na I. chirurgickou kliniku FN v Olomouci, kde záhy získal vedoucí postavení a současně se stal docentem katedry chirurgie lékařské fakulty při UP. Po r. 1989 byl jmenován profesorem. V každém místě svého působení a zejména v Olomouci se podílel na práci spolků a vědeckých společnostech. Byl dlouholetým členem výboru VSMO, předsedou její sekce pro dějiny lékařství a v období l. 1973-76 předsedou celé společnosti. Byl autorem mnoha odborných přednášek a publikací, skript pro studenty a 2 monografií z oboru traumatologie pohybového ústrojí. Kromě náročného povolání se po desítky let úspěšně věnoval i historii lékařství. Výsledky této jeho neprofesionální působnosti přitom daleko přerostly hranice soukromého bádání a staly se skutečným přínosem pro regionální i širší kulturní historii. Své práce publikoval v různých časopisech a zčásti také knižně, jen několik jich zůstalo v pouhých rukopisech. Velká část jeho historicko-badatelských prací se týkala Olomouce. Jeho největší zásluhou zůstává přínos k poznání života a díla Alberta Schweitzera. Stal se nejen autorem první české monografie o tomto velkém humanistovi a spoluorganizátorem symposií, ale zejména trvalým propagátorem jeho odkazu. V r. 1968 vyšla jeho kniha Albert Schweitzer a v r. 1995 rozšířené vydání Albert Schweitzer a Lambaréne. Od mládí rád cestoval. Poznal dokonale Vídeň, Berlín i Paříž. Znalost cizích jazyků mu umožňovala bezprostřední styk s evropskou literaturou, především německé oblasti. Byl mnohostranným sběratelem, zajímal se o výtvarné umění a byl i znalcem lidových maleb na skle. V Olomouci náležel k pravidelným návštěvníkům koncertů a divadel, přednášek a výstav. Jeho ušlechtilost a kultivovanost se stala vpravdě příslovečnou - pramenila ostatně i z toho, že svou literární tvorbu zaměřoval také na poezii a beletrii. V r. 1979 vydal bibliofilii Pět kouzla a jiné básně, v r. 1994 básnickou sbírku Ohlédnutí. Zemřel 10. 4. 1996 v Olomouci.

Před 20 lety - dne 31. října 2004 zemřel ve Šternberku František BRÍZA, ředitel Městské knihovny.

Pocházel z Heršpic u Slavkova, kde se narodil 14. 4. 1916. Na Olomoucko přišel v r. 1945. Zprvu pracoval jako úředník okresního soudu. Do knihovny nastoupil v roce 1960, ve funkci ředitele pracoval až do odchodu do důchodu. O činnosti knihovny psal do knihovnického tisku v regionu. Poté pracoval v Okresním pedagogickém středisku v Olomouci, kde do r. 1982 zpracovával knižní fond. Ve Šternberku založil Sbor pro občanské záležitosti, jehož byl dlouholetým členem. Ve volném čase se plně věnoval zahrádce a byl aktivně činný ve Svazu zahrádkářů. Pěstoval ovoce a sbíral a upravoval samorosty.

Rubriku sestavila Hana Ševčíková

ARCHEOLOGICKÁ AKTUALITA

Ikonický benátský lev sv. Marka byl vyroben v Číně

V tomto případě půjde spíše o zájmovost z oblasti historie nežli archeologie. Nicméně při čtení článku italských kolegů z Univerzity v Padově mě jejich nový objev zaujal natolik, že jsem se rozhodla se o něj podělit s našimi čtenáři.

Bronzový lev svatého Marka na sloupu na náměstí Piazzetta San Marco v Benátkách

Patronem Benátek je již od 9. století sv. Marek. Jeho symbolem je okřídlený lev, který od té doby zdobil znak celého středověkého benátského státu a dodnes zdobí znak města. Mezi jedno z nejznámějších míst Benátek představuje náměstí sv. Marka, které pravděpodobně vzniklo již v 9. století a původně se tu nacházela klášterní zahrada s potokem. Dominanty náměstí jsou Bazilika svatého Marka, Dóžecí palác a dva nepřehlédnutelné sloupy sv. Marka a sv. Theodora, které dříve tvořily jakousi vstupní bránu do města od moře. Na sloupu sv. Marka je samozřejmě umístěna majestátní bronzová socha okřídleného lva.

Během nové vědecké studie se poměrně překvapivě ukázalo, že slavný bronzový lev může mít čínský původ. Metalurgická analýza bronzu odhalila, že jeho významná část pochází z Číny 8. sto-

letí. Bronzové části putovaly do Benátek, kde byly kombinovány s dalšími prvky tak, aby výsledná podoba odpovídala standardní ikonografii okřídleného lva, symbolu Benátek i Marka Evangelisty.

Lev s křídly také symbolizoval sílu a rychlost. V mnoha kulturách, včetně té čínské, je lev symbolem síly, moci a obrany. Multidisciplinární tým vědců v oblasti geologie, chemie, archeologie a dějin umění z univerzity v Padově ve spolupráci s Mezinárodní asociací pro středomořská a orientální studia (Ismeo) a Univerzitou Ca' Foscari v Benátkách provedl hloubkovou analýzu bronzové slitiny sochy. Ta odhalila východní původ sochy a spojila ji s obchodem podél Hedvábné stezky. Dříve se předpokládalo, že socha lva byla vytvořena v Anatolii během rané helénistické éry (4. st. př. n. l.). Nová analýza izotopů olova v kovové slitině sochy však zjistila, že kov pochází z dolů v dolním povodí řeky Jang-c'-ťiang v jiho-východní Číně.

Vědci poté přezkoumali design lva a našli charakteristické rysy soch dynastie Tang (618-907 n. l.) v hrudi, hřívě a hlavě. Tyto výsledky naznačují, že kolosální socha na sloupu sv. Marka v Benátkách je s největší pravděpodobností důmyslným znovusestavením toho, co byl

původně tzv. „strážce hrobky“ odlitý v období Tang v Číně (609-907 n. l.).

Tito „strážci hrobky“ nebo „duchové země“ měly za úkol zastrašit vykradače hrobů a také převézt zesnulé do jejich nové říše s přinejmenším stejnou prestiží, jakou zažili na Zemi. V 7. století byly obvykle umístěny v hrobkách v párech, jeden s lidskou tváří, jeden se lví nebo zvířecí tváří.

Objev vyvolal otázky o historii sochy a její cestě z Číny do Benátek. Zdá se,

že socha dorazila do města za záhadných okolností, možná v kusech, a na sloupu byla již v době, kdy se Marco Polo vrátil ze své cesty v roce 1295. Spekuluje se, že dovezení lva může souviset s cestami Marcova otce Nicolò a strýce Maffea, kteří v letech 1264 až 1266 navštívili mongolský dvůr v Pekingu.

Vendula Vránová

www.parkovanir7.cz

LIDOVÉ OKÉNKO

Den stromů

Stromy a lidé patří k sobě od pradávna. Poskytují nám ochranu před mrazem i horkem, dávají nám své plody a dřevo na oheň a různé výrobky. Stromy mají díky své dlouhověkosti a velikosti ode dávna význam také jako duchovní symboly, kulturní památky i jako orientační body.

A stromy mají také od 19. století svůj den. Nápad slavit Den stromů vznikl v polovině 19. století, konkrétně v Nebrasce. Tamější krajina byla přibližně před 160 lety popisována jako krajina bez stromů. Až jeden osadník J. Sterling Morton začal v okolí svého domu pěstovat

různé druhy stromů, keřů a květin. Povoláním však nebyl zahradník, ale novinář a vydavatel novin. A právě noviny využil k tomu, aby vyzval své sousedy k následování jeho příkladu – k pěstování stromů. Svým nadšením dokázal strhnout velké množství lidí a v roce 1872 se tak zrodil „The Arbor Day“. V tento den bylo oficiálně vysázeno přes milion stromů.

A myšlenka se postupně šířila i na další kontinenty. Jen datum oslav se liší podle klimatických podmínek a podle toho, kdy je možné stromy vysazovat. Den stromů se dnes slaví ve více než 50 zemích světa.

Do Čech tuto myšlenku přinesl „Svaz spolků okrašlovacích“ a poprvé se u nás Den stromů masově slavil počátkem dubna roku 1906, a to např. v Roudnici, Podolí u Prahy, Dobříši, Kouřimi, Příbrami, Plzni, České Třebové, Brně. Tradice přerušena válkou a komunistickým režimem byla znovu obnovena až v roce 2000. S nápadem na obnovu této tradice v ČR přišli

Víte, že evropským stromem roku 2020 se stal strom z České republiky? Stala se jím v roce 2020 350 let stará borovice, které se přezdívá Strážkyně zatopeného údolí. Českou borovici z Vysočiny podpořilo 47 226 hlasujících. Prastará borovice je jedinou památkou na zaniklou obec Chudobín, která dnes leží na dně Vírské přehrady.

Vendula Vránová

bývalý ředitel Botanické zahrady Univerzity Karlovi a známý popularizátor stromů Václav Větvíčka a dřevosochař Martin Patříčný. Datum první oslavy svátku stromů bylo stanoveno na 20. října 2000, protože v mnoha lokalitách České republiky jde o vhodný termín pro sázení stromů a podzim je také časem,

kdy jsou stromy nejkrásnější a hrají všemi barvami.

Den stromů se nyní slaví 20. října nejen v České republice, ale i v Polsku a na Slovensku. 20. říjen se tak stal Středoevropským dnem stromů.

Vendula Vránová

KAPSAŘ

Fotbalová Sparta je v Lize mistrů. Po devatenácti letech. Švédské Malmö porazila i v odvetě závěrečného play off 2:0. První gól dal deset minut před koncem Haraslín z penalty, vzápětí nádherně připravil trefu pro Rrahmaniho, který hrál po příchodu z Rumunska vůbec poprvé.

Ve věku 94 let v Praze zemřela literární historička Jaroslava Janáčková, autorka knih o české literatuře 19. století.

Ve věku 78 let zemřela spisovatelka Daniela Hodrová, byla laureátkou Státní ceny za literaturu a držitelkou Ceny Franze Kafky.

U hokejové reprezentace skončil generální manažer Petr Nedvěd. Bývalý vynikající útočník opustil funkci na vlastní žádost k 31. srpnu, což potvrdil prezident Českého svazu ledního hokeje Alois Hadamczik. Nedvěda by mohl nahradit Martin Havlát, který byl doposud jeho asistentem.

Obvykle velmi suché a pouštní oblasti na jihu Maroka a Alžírka zasáhly přívalové deště a povodně.

Po 67 letech dokázali kanadští fotbalisté porazit americkou reprezentaci. V přípravném utkání v Kansas City zvítězili 2:1 díky gólům Jacoba Shaffelburga a Jonathana Davida. Sláva! Češi prohráli v Lize národů v Gruzii 1:4. Hanba nám!

Z plaveckého bazénu v Českém Krumlově zbylo po požáru, který vypukl, když jeden ze zaměstnanců vykuřoval vosy, pouze torzo. Škody půjdou do desítek milionů korun a město už nyní uvažuje o výstavbě nového krytého bazénu. Požár přečká zřejmě jen dětský bazén a administrativní část. Podle studií by nový bazén mohl vyjít na 400 až 450 milionů korun a mohl by být hotový do konce roku 2027.

Vypalování vosího hnízda
přišlo pěkně draho...

Rusové dokázali za řekou Sejm soustředit dost sil na protiútok, nezastavilo je ani ničení mostů. Zdá se, že s ukrajinskou ofenzivou na ruském území je definitivní konec a od nynějška budeme sledovat ruskou snahu o odvetu.

Vrcholky šumavských hor pokryly ve čtvrtek ráno první vločky sněhu. Sněžilo na Blatném vrchu, Boubíně, Plechém i na Velkém Javoru. Napadlo kolem jednoho centimetru sněhu. Sněhová nadílka se ale kvůli teplotám nad nulou dlouho neudržela a navíc ji „spláchl“ déšť.

Orel mořský létá ve vzduchu, kočka divoká běhá po lese a losos obecný plave ve vodě. Přesto tyto tři živočišné druhy spojuje společný osud. Z české přírody zcela vymizely, ale po desítkách let se znovu vrátily. Nejsou jediné. Díky zlepšeným podmínkám, které potřebují ke svému životu ve volné přírodě, migraci z okolních zemí nebo speciálně nastaveným záchraným programům je možné v tuzemské krajině zahlédnout například i zubra, vlka nebo sokola.

Spekulace se potvrdily. Ve věku 36 let zemřel nejmonstróznější kulturista světa Bělorus Illia Golem Yefimchyk, který podle ruských a běloruských médií zkraje září údajně utrpěl těžký infarkt, po

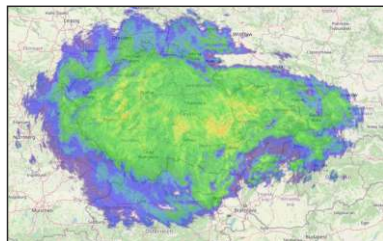
němž upadl do kómatu. No, jaké z toho plyne poučení?

Illia Golem Yefimchyk

Mezi tyčemi předváděl občas až umělecké kousky. I proto se mu v zahraničí říkalo „The Cat of Prague.“ Tleskaly mu fotbalové tribuny, teď se dočká aplausu na jevišti. O Františku Pláničkovi, brankářské ikoně Slavie, vznikla divadelní hra. Ve Strašnickém divadle se v rámci hry *František Plánička: Fotbalový rytíř* dočkáte i sportovní atmosféry a talk show s pamětníky. To vše díky podpoře Městské části Praha 10 a klubu SK Slavia Praha.

„Plošně nejrozsáhlejší a nejdelší srážková epizoda z Evropy na našem území připadá kvůli poloze tlakové níže Boris,“ řekla Novinkám meteoroložka Dagmar Honsová. Mohutná tlaková níže postupovala od přehrátkého Středozemního moře z oblasti Janovského zálivu na sever a severovýchod. Nad střední Evropou a zejména nad českou kotlinou se však, velmi zjednodušeně řečeno, dostala do kleští. Na východě narazila na oblast vysokého tlaku vzduchu, která u nás ještě před týdnem zajišťovala tropy a která ji nepustila dál. Naopak na západě jí dala stopku další oblast vysokého tlaku se středem nad Velkou Británií. Právě toto postavení tlakových útvarů způsobilo, že se Boris nad Českem a jeho okolím zasekl a nemohl postupovat dál. Boris způsobil katastrofální povodně na severní Moravě a ve Slezsku.

Tlaková níže Boris přesně kopírovala
hranice naší republiky

Donald Trump podle FBI přežil možný pokus o atentát, už druhý v pořadí. Na golfovém hřišti na Floridě, kde zrovna hrál, na něj čekal muž s puškou. Policie podezřelého zadržela.

Jsem mnohem hezčí než Kamala Harris! O hodně!
V soutěži krásy může vyhrát jen podváděním!!!

Nově vzniklý post v Evropské komisi, který bude mít na starosti obranu sedmadvacítky, dostal litevský expremiér a europoslanec Andrius Kubilius. Politik, který volá po ukončení unijních dovozů ropy a zemního plynu z Ruska. Šéfkou evropské diplomacie se podle očekávání stala bývalá estonská premiérka Kaja Kallasová. S oběma bude navíc

spolupracovat finská komisařka Henna Virkkunenová, viceprezidentka Komise pro technologie, bezpečnost a demokracii. Všechno lidé, kteří mají zkušenost s ruskou realitou!

Zasloužená odměna čeká na muže, který při hledání jeleních trofejí našel v lese u Dolního Čepí na pomezí Žďárska a Brněnska stříbrný poklad. Čtyřicetiletý nálezce loni v létě objevil tři keramické nádoby plné stříbrných mincí, které váží dohromady téměř sedm kilogramů. Zoologická zahrada na jihu Číny vzbudila virální pozornost poté, co přiznala, že její hlavní atrakce - dvě pandy - jsou ve skutečnosti jen nabarvený psi. Oklamání návštěvníci si prý podvod uvědomili až v okamžiku, když milovaný národní symbol Číny začal funět a štěkat.

Nová psí rasa - pes pandovitý

Jiří Mahen - básník, novinář, dramaturg, kritik. Dnes učebnicová postava. Kdysi, až do doby protektorátu, duše kulturního života nejen v Brně, kde v roce 1939 ve věku šestapadesáti let zemřel. Zdálo by se, že i díky vzpomínkám manželky Karly, která Jiřího Mahena přežila o dvaapadesát let a zasloužila se o vznik Mahenova památníku, víme o tomto muži i jeho ženě všechno. Opravdu všechno? Odpověď se teprve ukáže po prostudo-

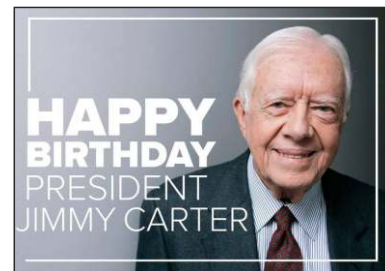
vání nečekaného nálezu, který učinil spíše intuitivně než badatelsky Jan Ševčík, vedoucí Mahenova památníku v Brně. Objevil množství písemností v kamnech, které jsou součástí Mahenovy pracovny. Spolu s restaurátorkou Pavlou Lukasovou je začali opatrně vyndávat z topeniště kachlových kamen značky Maják 112 kaštanové barvy.

Ještě, že paní Mahenová nezatopila...

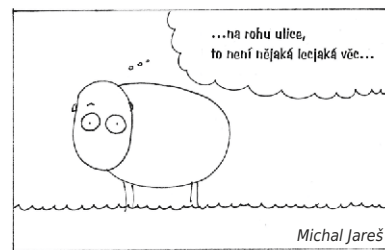
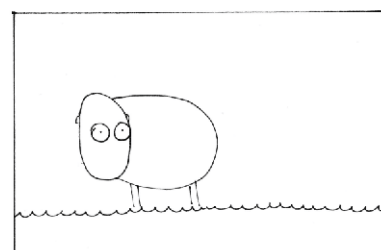
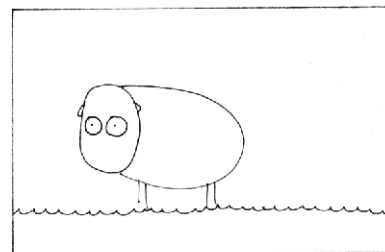
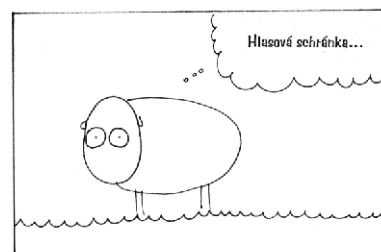
Ministr zahraničí Jan Lipavský dál zůstává ve funkci. Oznámil to premiér Petr Fiala (ODS) po setkání, na které mu Lipavský přinesl svou demisi poté, co oznámil svůj odchod z Pirátské strany. Ta vládu opouští. Fiala jej přesvědčil, aby kabinet neopouštěl, a Lipavský demisi stáhl. Piráty jsem nevolil, ale ministra zahraničních věcí jsem ctil, protože jednoznačně definoval, za čím a za kým Česká republika stojí! Správný muž na svém místě!

Demokrat Jimmy Carter zastával jako 39. prezident USA jedno funkční období. Po odchodu z Bílého domu v roce 1981 si vybral roli vyjednavce ve světových konfliktech, angažoval se v mírových iniciativách od Haiti až po Severní Koreu. Jeho zásluhy na poli lidských práv mu v roce 2002 vynesly Nobelovu cenu za mír. Veterán americké politiky Carter, který se 1. října dožil sta let, je nejstarším žijícím americkým exprezidentem v historii.

Petr Hanuška

KOMIKS Zlá ovce

Michal Jareš

Říjen v Moravském

2. st	16:00	•	Kurz asertivity s Pavlem Hekelou / Arter - 50 %		Workshop
5. so	09:00	•	Víkendový herecko-režijní workshop / Arter - 50 %		Workshop
6. ne	10:00 RPP	•	Pohádka o stvoření / Městské divadlo Zlín		Pohádka
	14:00 OPP	•	Pohádka o stvoření / Městské divadlo Zlín		Pohádka
8. út	19:00 B	•	Sugar P. Stone, B. Wilder, I. A. L. Diamond, R. Thoeren, J. Styne, B. Merrill Arter - 50 % / Rodinné divadlo / Klub mdo+ - 30 %		Muzikál
9. st	19:00 C	•	ELA! F. Taylor, T. Syrovátka		Činohra
10. čt	13:00	•	Otevřená zkouška Labutí jezero		Workshop
11. pá	19:00 V	•	Brouk v hlavě / Arter - 50 % G. Feydeau		Činohra
12. so	16:00 ZO	•	Ad Matrem / Arter - 50 % H. Górecki		Opera ****
			Opera o hledání ztraceného chlapce		
13. ne	09:00	•	Dobrodružství se záchranáři		Dílna pro děti
			17:00	•	Dokonalá svatba / Senioři - 30 %, Klub mdo+ - 40 % R. Hawdon
14. po	19:00 A	•	Kytice / Arter - 50 % K. J. Erben		Činohra
15. út	16:00	•	Workshop dabingu s Vladkou Včelnou		Workshop
			20:00	•	Prix Bohemia Radio - Ošklivec / Činoherní klub Praha
17. čt	16:00	•	Workshop dabingu s Vladkou Včelnou		Workshop
			18:00	•	Prix Bohemia Radio - ČRo - Humoriáda na cestách
18. pá	19:00 P	•	Labutí jezero / Premiéra P. I. Čajkovskij		Balet
19. so	10:00	•	Poznejte zblízka divadelní profesi: dirigent		Interaktivní beseda
			19:00 X	•	Labutí jezero P. I. Čajkovskij
20. ne	14:30 NO	•	Fantastické divadlo G. Koren		Činohra °
			Dramaturgický úvod od 13:45 hod.		
21. po	19:00 K	•	Hlídní dětí & workshop: Fantastické divadlo / RC Olivy		
			14:30	•	Jmenuji se Ašer Lev / Derniéra A. Posner
			Adaptace románu Chaima Potoka / Arter - 50 %, Klub mdo+ - 50 %		
22. út	19:00 L	•	Labutí jezero P. I. Čajkovskij		Balet
23. st	19:00	•	Splašené nůžky P. Pörtner		Činohra
27. ne	16:00 YO	•	Natěrač D. Churchill		Činohra
28. po	19:00	•	Sluha dvou pánů C. Goldoni		Činohra
29. út	19:00	•	Labutí jezero P. I. Čajkovskij		Balet
30. st	19:00 C	•	Prodaná nevěsta / Klub mdo+ - 40 % B. Smetana		Opera
31. čt	19:00 D	•	Želary / Arter - 50 % Z. Lapčíková, H. Litterová		Balet
			19:00	•	Teror / Hrajeme v Červeném kostele F. von Schirach

* v italském originále s českými a anglickými titulky
 ** v českém znění s hudebními čísly v německém originále
 *** ve francouzském originále s českými titulky
 **** v maďarském originále s českými titulky
 ***** v českém a polském originále s českými a anglickými titulky
 ° představení bez přestávky

www.moravskedivadlo.cz
 tel.: 585 500 500

divadle Olomouc